AUGUSZTUS 1.

1. A hét Makabeus-fivér, anyjuk Szolomónia és Eleázár pap. Mindannyian az izraelita hit tisztaságáért szenvedtek vértanúhalált Antiokhosz király alatt, akit egyesek Epiphanésznek (a Megvilágosodottnak), mások Epimanésznek (az Őrültnek) neveztek. A Jeruzsálemben elkövetett nagy bűnök miatt, különösen a főpapi hatalomért való viaskodás és az eközben elkövetett gaztettek miatt, Isten nagy nyomorúságot bocsátott a szent városra. Antiokhosz mindenáron rá akarta kényszeríteni a zsidókra a görög bálványimádást az egy igaz, élő Istenbe vetett hit helyett, és mindent meg is tett ennek érdekében. Tervét néhány hitehagyott főpap és más jeruzsálemi elöljáró is segítette. Egyszer a király személyesen jött Jeruzsálembe, és megparancsolta, hogy minden zsidó egyen sertéshúst, Mózes törvényével ellentétben. A sertéshús fogyasztása ugyanis egyértelmű jele volt annak, hogy valaki megtagadta az izraelita hitet. Az agg Eleázár pap, az Ószövetség görögre fordító hetven írástudó egyike, nem volt hajlandó sertéshúst enni. Ezért megkínozták és tűzben elégették. Antiokhiába visszatérve a király magával vitte a hét fiút, akiket Makabeusoknak hívtak, és anyjukat, Szolomóniát. A hét Makabeus testvér neve: Abim, Antonin, Eleázár, Guriasz, Euszevon, Alim és Marcell. Az anyjuk szeme láttára a gonosz király egyenként kínozta meg a fiúkat: mindegyikük arcáról lenyúzta a bőrt, majd tűzbe dobta őket. Mindannyian bátran viselték a kínokat és a halált, de hitüket nem tagadták meg. Végül az anya is, látva legkisebb, hároméves fiát a tűzben, maga is a lángok közé ugrott, és lelkét Istennek átadva égett el. Mindannyian tisztességgel szenvedtek az egy élő Istenbe vetett hitért körülbelül 180 évvel Krisztus előtt.

2. A Szent Kereszt felmutatása (Kivitele). Ezt az ünnepet a görögök és az oroszok közösen alapították Manuél görög császár és András orosz herceg idején, egyidőben aratott győzelmeik emlékére: az oroszok a bolgárok felett, a görögök pedig a szaracénok felett diadalmaskodtak. Mindkét hadjáratban kereszteket hordoztak a seregekkel, amelyekből mennyei fény sugárzott. Ezért elrendelték, hogy augusztus 1-jén hozzák ki a keresztet a Szent Szófia-templomból, először a templom közepére, majd az utcákra, a nép hódolatára és a kereszt korábbi háborúkban nyújtott csodatevő segítségének emlékére. Ez azonban nem egy egyszerű kereszt volt, hanem az igazi Szent Kereszt (ereklye), amelyet a császári udvar templomában őriztek. Július 31-én vitték át a Szent Keresztet a császári udvarból a Szent Szófiába, onnan pedig az utcákon hordozták körbe a föld és a levegő megszentelésére. Végül augusztus 14-én vitték vissza a császári palota templomába.

3. A kilenc szent vértanú. Nevük: Leontiosz, Attiosz, Alexandrosz, Kündeiosz, Münszitheosz, Küriakosz, Mineón, Katun és Eukleiosz. Az első ács volt, a többiek pe-

dig földművesek. Krisztus hitének bátor megvallása és Artemisz templomának lerombolása miatt kegyetlenül megkínozták és lefejezték őket Diocletianus idején a pamfíliai Pergében, és így Krisztus országának örököseivé váltak.

Krisztusnak Szent Keresztje előtt
Mindannyian hódolunk,
Krisztus Keresztjének erejével
A bajoktól megszabadulunk.
A Kereszt erősebb a démonoknál
S minden földi királynál,
A Kereszt megment a betegségtől
S a barbárok csapásától.
András herceg a Kereszt erejével
Mentette meg a rab igában sínylődő földeket,
A Kereszt erejével Manuél császár
Dicsőn verte szét a szaracén seregeket.
A pogányok hadaitól,
Az erőszakos hódítóktól,
Minden gonosztól – megmutatkozott:
A Kereszt ereje mindnél hatalmasabb.

ELMÉLKEDÉS

A gyenge rendszerint képmutatással védi magát, az erős pedig erőszakkal. Ám azt, hogy az ember nem védheti meg életét Isten előtt sem képmutatással, sem erőszakkal, világosan elénk tárja a szent aggastyán, Eleázár és Antiokhosz király példája. Amikor az erőszakos király bíróság elé állította Eleázárt, és arra kényszerítette, hogy sertéshúst egyen, ha meg akarja menteni az életét, Eleázár ezt hajthatatlanul elutasította. Ekkor Eleázár néhány barátja odanyújtott neki egy darab másfajta, nem sertésből való húst, kérve őt, hogy egye meg azt a király és a nép előtt, így mentve meg életét és lelkiismeretét is. Az aggastyán azonban ezt az ajánlatot is elutasította, mondván barátainak: „Nem illik hozzám, az öregemberhez a képmutatás, hogy ezzel sok fiatalt megbotránkoztassak.” Így az aggastyán testben elpusztult, de lelkét megmentette. Az erőszakos Antiokhosz királyt pedig már ebben az életben utolérte Isten büntetése. Valamilyen rettenetes belső betegség támadta meg, testét férgek emésztették, és az áradó bűz messzire terjedt tőle. Kétségbeesésében eszébe jutott több ezer ember ártatlanul kiontott vére, akiket az ő parancsára kíméletlenül megöltek; megrettent Istentől, és vallani kezdte az egyetlen Istent, akit korábban üldözött hívein keresztül. Ám az égi irgalom már nem mutatkozott meg rajta.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten büntetését Izrael felett (Bír. 10):

1. Hogyan cselekedtek Izrael fiai gonoszságot az Úr előtt, imádva a szíriai, szidoni, moábita és más bálványokat;

2. Hogyan adta őket az Úr a filiszteusok rabságába, akik tizennyolc éven át tiporták és sanyargatták őket;

2. Milyen félelmetes az Úr az igaz hittől elpártolókkal szemben.

SZENTBESZÉD
A prófétai látomásokról

Izajásnak, Ámósz fiának látomása. (Iz 1,1)

Akinek van értelme, megismerheti az egyetlen és igaz Istent. Aki értelmetlen, hallgasson az értelmesre, és mindketten üdvözülnek. Isten világosan megismerhető a teremtett természetből, még világosabban az Isten által ihletett emberektől, és legvilágosabban az Úr Krisztustól. Az Úr Krisztus előtti, Istentől ihletett emberek a próféták voltak. Közülük az egyik első Izajás volt, Ámósz fia. Isten Lelke megnyitotta az ő látását, és olyasmit látott, amit más emberek nem láttak. Ezért nevezi népének szóló üzenetét látomásnak. Hogy a próféták miként látták az ég titkait és a jövőbeli események titkait, az leírhatatlan; ezt csak az élheti át, akinek Isten megadja. A szent próféták látomásai igazak, mert a látomásokban szereplő szavak és mennyei képek később valóságosan beigazolódtak. Azért is igazak, mert az emberek javát szolgálták, és a gonosztól a jó felé való megtérést. Igazak továbbá azért is, mert a próféták félelem nélkül hirdették őket, tekintet nélkül a rájuk váró szenvedésekre, sőt még a gyötrelmes halálra is, amelyet sokan közülük elszenvedtek.

Mit kapott Izajás a földtől és az emberektől látomásaiért? Gazdagságot, tiszteletet vagy magas rangot? A zsidók fűrésszel kettéfűrészelték! Ez a próféták gazdagsága, tisztessége és dicsősége – szenvedni Isten igazságáért. Hallgassunk hát Isten prófétáira, mert ők az utak, amelyek a nagy Király városába vezetnek; ők az Igazság nagy Napjának – Krisztusnak – sugarai, akik a távoli körön mennyei fénnyel világítanak az embereknek, a Napra mutatva nekik.

Ó, Úrunk Krisztus, ki a próféták által kijelentetted Magadat, és utat készítettél Magadnak a mi völgyünkbe való leszálláshoz, segíts nekünk. Segíts nekünk megismerni Világosságodat és Gondviselésedet szent prófétáidban. Dicsőség és hála Neked mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 2.

1. Szent István első vértanú és arkidiakónus ereklyéinek feltalálása és átvitele. Amikor a gonosz zsidók megkövezték Szent Istvánt, testét ott hagyták, hogy a kutyák falják fel. Ám Isten Gondviselése másként akarta. A vértanú teste két napig és egy éjszakig feküdt a város melletti nyílt területen, a második éjszakán azonban eljött Gamáliel, Pál tanítója és Krisztus titkos tanítványa, elvitte a testet a saját birtokára, Kafargamalába, és ott egy barlangban tisztelettel eltemette. Ugyanebbe a barlangba temette Gamáliel barátját, Nikodémust is, aki István sírja felett sírva halt meg. Ide temette Gamáliel megkeresztelt fiát, Ávivot is, és végakarata szerint később őt magát is ide temették. Ettől fogva évszázadok teltek el, és az élők közül senki sem tudta, hol nyugszik Szent István teste. Azonban 415-ben, János jeruzsálemi pátriárka idején, Gamáliel háromszor is megjelent álmában Lukácsnak, a kafargamalai papnak, és részletesen elmesélte az említettek temetését, pontosan megjelölve elfeledett sírjaik helyét. Az álomtól felzaklatott Lukács jelentette ezt a pátriárkának, majd az ő áldásával emberekkel ment, és kiásta a négy sírt. Gamáliel már álmában megmondta neki, melyik sír kié. Erős, jó illat töltötte be az egész barlangot a szentek ereklyéitől. Ekkor Szent István ereklyéit ünnepélyesen átvitték a Sionra, és ott tisztelettel eltemették, a többiek ereklyéit pedig a barlang feletti dombra vitték, és egy ottani templomban helyezték el. Azon a napon sok beteg meggyógyult Szent István ereklyéinél. Később ezeket az ereklyéket Konstantinápolyba vitték. Így koronázta meg az Úr nagy dicsőséggel azt, aki elsőként ontotta vérét az Ő nevéért.

2. Szent István pápa és vértanútársai. Róma pápája volt 253 és 257 között. Küzdött Novatianus eretneksége ellen. Miután meggyógyította Lucillát, Nemesius tribunus leányát, mindkettőjüket megkeresztelte. Valerianus császár idején szenvedett vértanúhalált 12 klerikusával együtt. Szentmise (liturgia) bemutatása közben fejezték le.

3. Boldog Moszkvai Vazul (Vaszilij), a Krisztusért bolond. Apját Jakabnak, anyját Annának hívták. Tizenhat éves korában vállalta magára a „Krisztusért való bolondság” (jurogyurodsztvo) nehéz keresztjét, és ebben a küzdelemben 72 éven át kitartott. Összesen 88 évet élt. Mezítláb, hajadonfőtt és rongyokban járt. Nem volt állandó lakhelye. Intette a bűnösöket, megfeddte a méltóságokat, igazat jövendölt és távolbalátó látomásai voltak. Miután eleget tűrt az éhségtől, a fagytól és az emberek bántalmazásaitól, Boldog Vazul átadta szent lelkét Istennek. Temetésén Rettegett Iván cár és a metropolita is jelen volt. Moszkvában, az Istenszülő-templomban temették el, amelyet később róla neveztek el (Szent Vazul-székesegyház).

Sötét éjnek idején Gamáliel megjelent,
Lukácsnak egy csodás titkot kijelentett;
Gamáliel megjelent, méltóságteljes vén,
Titokzatos mosollyal világosult arcán.
Hosszú, ősz szakálla és ősz hajszálai,
Hófehér ruháját vörös kereszt díszíti.
Négy méhkast helyezett el Gamáliel ottan,
Egy barlang mélyében, négy sírral szemben.
Három aranyból volt, a negyedik ezüstből,
Mind tele volt rakva édeni virággal.
Az első tündökölt vörös virágoktól,
A többi három meg fehér Paradicsomi tavasztól.
– Az az arany méhkas – mondta Gamáliel –
Melyből illat árad, vörös kelyhekkel,
Szent István sírjánál áll,
Ki vérét ontotta az élő Krisztusért.
A másik két arany, tiszta fehér díszben,
Szent Nikodémussal s velem van közösen:
Itt az ő teste nyugszik, amott meg az enyém,
S a negyedik kas ott – tiszta ezüst fényén –
Fehér virágokkal, ott pihen Ávivom,
Egyetlen fiacskám, kit én élve látok.
Fehér a méhkas és fehér a virága,
Mert tiszta volt teste és lelke.
Ifjan és keresztelten, mint kora virág, halt meg,
Szent István mellé a fiamat temettem el.
Hogy segítse a szent az én Áviv fiamat,
Ahogy segít ő minden igaz keresztényt.

ELMÉLKEDÉS

Türelmesnek és irgalmasnak kell lennünk a bűnöshöz, ha azt akarjuk, hogy a hosszantűrő Isten is irgalmas legyen hozzánk. Boldog Alexandrosz antiochiai pátriárka nagy irgalmassága közmondásossá vált. Egyik írnoka ellopott tőle néhány aranyat, és Thébába menekült. Ám a pusztában rablók fogták el és hurcolták magukkal. Mikor Alexandrosz ezt megtudta, 85 aranyat küldött a rablóknak váltságdíjként. Ezért mondták: „Alexandrosz irgalmát semmilyen bűn nem győzheti le.” Aranyszájú Szent János pedig így ír: „Isten hosszantűrése rendíthetetlen, irgalma pedig szelíd… Mennyi gonosztevőt fedez el Ő, akik ölni és lopni indulnak, hogy el ne fogják és kínozzák őket.

Kalózok hajóznak a tengeren, és Ő nem parancsolja a tengernek, hogy elnyelje őket. Mennyien esküsznek hamisan a Szent Áldozásra, és Ő tűr, nem fizetve nekik itt roszszal. Haramiák fosztogatnak az úton, és Ő nem adja őket a vadállatoknak, hogy szétképjék őket… Paráznák járnak paráznákkal, és Ő tűr. Miért mindez? Mert várja a bűnbánatot és a megtérést. Valóban, Isten nem akarja a bűnös vesztét… Ezért, testvéreim, szégyenkezzünk a jóságos Úristen előtt."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten csodás segítségét a bűnbánó izraeliták iránt (Bír.11), mégpedig:

1. hogyan kiáltottak a bűnbánók Istenhez: tégy velünk úgy, ahogy jónak látod, csak most ments meg minket (Bírák 10);
2. hogyan szállt le az Úr lelke Jiftáhra, ő pedig leverte az ammonitákat és felszabadította Izraelt;
3. hogyan hozza el ma is az emberek bűnbánata a békét Istennel, és hogyan hívja le Isten segítségét a bajban.

SZENTBESZÉD
Isten panaszáról a hitetlen nép ellen

Halljátok, egek és te, föld, figyelj, mert az Úr beszél: „Fiakat neveltem, és naggyá tettem őket, ők mégis hűtlenné váltak. (Ézs. 1, 2)

Harag, Isten haragja! Haragjában elfordul Isten a választott néptől, és panaszt tesz ellenük többi teremtményének: panaszkodik az egeknek és a földnek. Halljátok, szent és értelmes angyalaim, és halljátok, földnek minden esztelen teremtményei! Szenté és értelmessé akartam tenni e népet, de ők a tisztátalanság és a hálátlanság által az esztelen teremtmények alá süllyedtek. Fiaimnak neveztem és felmagasztaltam őket, de ők hátat fordítottak nekem, és ocsmány bálványok után mentek! Harag ez, Isten haragja, a szeretet haragja, amely ezredszer is jót tesz a bélpoklossal, de amelyet a bélpoklos ezredszer is leköp. Ha minden holt elem megszólalna, minden élő teremtménnyel együtt tanúskodhatnának ama hatalmas csodákról, amelyeket az egyetlen és élő Isten tett Egyiptomban és a pusztában Izráel népéért, csak hogy e nép elforduljon a bálványimádástól, és higgyen az egyetlen élő és mindenható Istenben. Tanúskodhatna erről a víz és a vér, a kő és a fa, a sötétség és a tűz, a békák és a legyek, a madarak és a kígyók, a betegség és a halál, a felhő és a füst, a szél és a manna, a réz és a vas, a fáraóval és a számos néppel együtt, akiket Isten keze csodásan legyőzött és eltakarított Izráel népének útjából. És mégis, ez a nép elpártolt Istentől, és bálványok után ment!

Ez Ézsaiásnak, Ámósz fiának, Isten prófétájának félelmetes látomása. Ó, testvéreim, gondoljátok meg, milyen látomása lenne Ézsaiás prófétának rólunk, ha ma megjelenne népünk között!

Ó, Uram, egyetlen élő és egyetlen mindenható, szegezd elménket és szívünket Tehozzád, az igaz Istenhez, és őrizz meg, őrizz meg minket a Tőled való elszakadástól. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 3.

1. Iszakiosz, Dalmatosz és Phausztosz. Iszakiosz napját külön is megünnepeljük (ld. május 30.). Szent Dalmatosz kezdetben tiszt volt Nagy Theodosius császár udvarában, aki nagy tiszteletben tartotta őt. Ám amikor felébredt benne a lélek, megvetett minden világit, elhagyta rangját, vette egyetlen fiát, Phausztoszt, és vele együtt Konstantinápoly külvárosába, Szent Iszakiosz monostorába ment, ahol mindketten szerzetessé nyírattak. Dalmatosz teljesen az istenfélő életnek szentelte magát, amin az öreg Iszakiosz igen örvendezett. Mikor Iszakiosz halála órája közeledett, Dalmatoszt tette meg maga helyett apátnak. Később e monostort Dalmatoszról Dalmatoszi monostornak nevezték el. Dalmatosz olykor 40 napig is böjtölt, és a böjttel győzedelmeskedett a démonok láthatatlan ereje felett. Részt vett a III. Egyetemes Zsinaton, és küzdött Nesztoriosz eretneksége ellen. Miután tetszésére volt Istennek, békében hunyt el az V. században. Fia, Phausztosz, mindenben követte atyját, és istenfélő élet után békében távozott az Úrhoz a dalmatoszi monostorban.

2. Kasztrált Szent Kozma. A fáráni lavra szerzetese volt, a Szentírás kiváló tudósa. Annyira becsülte Szent Atanáz műveit, hogy azt mondta tanítványának: „ha Szent Atanáz könyveiből bármilyen bölcsességet hallasz, és nincs nálad papír, írd fel azt a ruhádra.” Idős korában Antiochiába ment Gergely pátriárkához (†584), és ott fejezte be életét. A pátriárka elrendelte, hogy Kozma testét a pátriárkátus monostorában temessék el. Egy ember gyakran ellátogatott Kozma sírjához, és a szentet tisztelve imádkozott ott Istenhez. Amikor megkérdezték, miért teszi ezt, elmondta, hogy 12 évig feküdt bénultan, és Szent Kozma gyógyította meg őt.

3. Római Szent Antal. Rómában született 1086-ban, jámbor és gazdag szülőktől. Ebben az időben szakadt el a római egyház a keletitől, és mindazokat, akik hűek maradtak a keleti egyházhoz, a római klerikusok üldözték. Az üldözöttek között volt Antal is. Minden örökölt vagyonát szétosztotta, és szerzetesnek állt. Egy tengeri sziklán állva 14 hónapon át végzett aszkéta lelki gyakorlatot. A szikla azonban elvált az alapjától, és különös isteni gondviselés folytán a vízen úszva egészen Novgorodig jutott. Novgorodban Nyikita püspök szeretettel fogadta, és segített neki felépíteni az Is-

tenanya templomát, ahol később monostor létesült. Antal hosszú ideig élt e monostor apátjaként, és számos csoda által mutatott fel nagy kegyelmi erőt. 1146-ban békében hunyt el, és az Úr hajlékába költözött.

4. Szent Szalomé, kenethozó asszony. Jakab és János szent apostolok anyja, Zebedeus felesége, és a Szent Szűz jegyesének, Józsefnek a leánya. Az Urat szolgálta földi élete során, és abban a megtiszteltetésben részesült, hogy feltámadásának első hírnökei közé tartozhatott.

Holt sziklaszál és rajta az ember,
Körülöttük habzik a bősz tenger,
Antal Istenben mélyen elmerült,
Elméjét az Úrhoz emelte fel,
Szívéből az ima az égbe kél.
Megindul a szikla, Antal hallgat,
Istenben bízva nem sejt bajt, ártat,
Félénk a gonosz a hős előtt,
S leginkább az igaz barát előtt.
Gondviselés vezérli az embert,
Szentjein át Isten dicsértetik.

Megdicsőült Isten Antal által,
Antal csillagként felragyogott,
A hatalmas Novgorod városában,
Hol a csoda látszott a nép előtt.
Antal az alázatot táplálta,
Elméjét az Úrhoz emelte fel,
Alázatos lélek: édes áldozat,
Az ima – az igaz áldozat füstje,
Antal a tömjén s az áldozat maga,
Istennél a szent nem lesz holt soha,
Miként az Úr sem a látó szentnek.

ELMÉLKEDÉS

A szent lelkek nagy buzgósággal olvasták a Szentírást, elmélyedve minden egyes szavában, és Isten Igéjének tükre elé állítva önmagukat, mintha az Utolsó Ítélet előtt állnának. Oly nagy volt ebben a buzgóságuk, hogy egyes aszkéták messzi utazásokra vállalkoztak, csak hogy eljussanak egy lelki bölcshöz, aki a Szentírás egy-egy szavát vagy mondását megmagyarázná nekik. Ahol lehetséges volt, ezt levelek útján érték el. Innen maradtak ránk a szentek egész levélgyűjteményei, mint amilyenek Szent Vazul, Gergely, Aranyszájú János, Pelusziumi Iszidórosz, Sínai Nílus és sokan mások levelei. Szent Kozma egy napon az Úr Jézus szavain gondolkodott, amikor Ő a Gecsemáné-kertben kérdezte a tanítványokat, van-e kardjuk. És amikor a tanítványok azt mondták neki: íme, itt van két kard, Ő azt felelte: elég (Lk 22, 38). Mivel nem tudta magának megmagyarázni e szavakat, Kozma elhatározta, hogy átvág a pusztán a távoli, Pirga nevű lavrába a híres Teofilosz abbához, hogy megkérdezze őt. Nagy nehézségek árán érte el célját. Teofilosz pedig megmagyarázta neki: „a két kard a kettős istenfélő életmódot jelöli: a cselekvést és a szemlélődést, azaz az erőfeszítést és az elme elmélyülését az Istenről való elmélkedésben és az imádságban. Akiben mindkettő megvan, az tökéletes.”

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a zsidók hálátlanságát a szabadító Isten iránt és Isten büntetését (Bír. 13), mégpedig:

1. hogyan tették Izráel fiai ismét azt, ami rossz az Úr előtt;
2. hogyan adta őket az Úr a filiszteusok kezébe 40 esztendőre;
3. hogyan sújtja ma is az idegen rabság egy megszabadított nép hálátlanságát szabadító Istene iránt.

SZENTBESZÉD
Az emberi hálátlanságról, mely még az állatok közt is példátlan

„Az ökör megismeri gazdáját, és a szamár urának jászlát;
Izrael azonban nem ismer engem, népem nem ért meg." (Ézs. 1, 3)

Az állatok hálája ítéli el legszörnyűbben az emberek hálátlanságát. Ha az esztelen ökör tudja, ki az ura, és ha a szamár tudja, kinek a jászlából táplálkozik, hogyan lehetséges, hogy az értelmes ember nem tud Istenről, az ő Teremtőjéről és Táplálójáról? Izráel azt jelenti: Istent-látó. Minden értelmes embernek, értelme révén, Istentlátónak kellene lennie, ismernie kellene Istent, éreznie jelenlétét és szolgálnia Őt, mint egykor a szelíd és csodálatos Jákob. Ám amikor az értelmes ember – akinek minden méltósága Isten megismerésében rejlik – nem ismeri el Istent, vagyis amikor az Istentlátó vakká válik Isten iránt, akkor az ökör és a szamár méltóságban ezen ember fölé emelkedik. Mert az ökör kivétel nélkül ismeri gazdáját, és a szamár is kivétel nélkül ismeri táplálóját, míg az emberek között akadnak kivételek: vagyis vannak emberek, sőt gyakran népvezérek, akik nem ismerik el sem Urukat, sem Táplálójukat. A hitetlenség egyedül az emberek betegsége az egész teremtett mindenségben. Mert a vallásosság a normális állapot és az egészség feltétele az ember számára, de nem az állatok számára. Ezért a hitetlenség nem az állatok betegsége, hanem az embereké – jaj, csakis az embereké, csakis azoké, akik arra hivatottak, hogy Istent-látók legyenek, s akik, ha elveszítik hitüket, szegényebbekké válnak az ökörnél és a szamárnál is! Ez Ézsaiásnak, Ámósz fiának, Isten prófétájának látomása.

Ó, szelíd Jákobnak, Izráelnek, a megvilágosodott Istent-látónak Istene, segíts nekünk megtartanunk emberi méltóságunkat, az Istent-látó méltóságát, hogy minden napon és órában hálával ismerjünk meg és valljunk meg Téged Urunknak és Táplálónknak. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 4.

1. A hét efezusi szent ifjú. Decius császár idején nagy keresztényüldözés dúlt. Maga a császár is Efezusba érkezett, ahol zajos ünnepséget rendezett a holt bálványok tiszteletére, a keresztények között pedig borzalmas mészárlást végzett. Hét ifjú katona tartózkodott a tisztátalan áldozatbemutatástól, és buzgón imádkoztak az egyetlen Istenhez, hogy mentse meg a keresztény népet. Efezus legtekintélyesebb vezetőinek fiai voltak: Maximilián, Jamblikhosz, Martiniánosz, János, Dionüsziosz, Exakusztodiánosz és Antoninosz. Amikor őket is bevádolták a császárnál, egy Efezus mögötti hegyre, az Ohlonra menekültek, és ott egy barlangban rejtőztek el. Amikor a császár ezt megtudta, megparancsolta, hogy falazzák be a barlangot. Isten azonban messzetekintő gondviseléséből különös és hosszú álmot bocsátott az ifjakra. A császári udvaroncok, Teodórosz és Rufinosz, akik titokban keresztények voltak, egy rézládikát is befalaztak ólomtáblákkal, amelyekre felírták az ifjak neveit és vértanúhalálukat Decius császár idején. Azóta több mint 200 év telt el. II. Teodóz császár idején (408–450) nagy vita támadt a halottak feltámadásáról, mert voltak, akik kételkedtek abban. Teodóz császár nagy szomorúságában imádkozott Istenhez, hogy mutasson utat az igazsághoz. Ebben az időben egy Adoliosz nevű gazda pásztorai, akié az Ohlon-hegy volt, juhaklakat kezdtek építeni, és követ kövönként hordtak el a barlang falából. Ekkor az ifjak felébredtek álmukból, olyan fiatalon és egészségesen, ahogy elaludtak. A csoda híre mindenfelé elterjedt, maga Teodóz is eljött nagy kísérettel, és áhítattal beszélgetett az ifjakkal. Egy hét múlva ismét mély álomba merültek, hogy várják az általános feltámadást. A császár arany koporsókba akarta helyezni testüket, de álmában megjelentek neki, és kérték, hagyja őket a földön úgy, ahogy feküdtek.

2. Szent Kozma, az apostolokkal egyenlő vértanú. Aitóliából származott, Megadendron (Nagy Fa) faluból. Fiatalon a Szent Hegyre (Athosz) ment, ahol a Philotheou monostorban szerzetessé nyírták. Ám szüntelen vágytól hajtva, hogy az evangéliumot hirdesse, Konstantinápolyba ment, és áldást kért II. Szerafim pátriárkától. Bejárta az összes Duna menti vidéket az igét hirdetve, de legtovább Albániában maradt. Ott szenvedett vértanúhalált egy Kurt pasa által, akit a zsidók hergeltek fel Kozma ellen. A törökök megfojtották, 1779-ben majd a folyóba dobták. Csodatevő ereklyéi Kolkoidas faluban, az Istenanya templomában nyugszanak, Fier városa közelében. 65 éves korában szenvedett meg az Úrért.

Amikor az alkony utolsó sugara lángolt,
Hét ifjú az Úrhoz buzgón imádkozott,
Hogy holnap is élve, egészségben legyenek,
S Decius elé kínokra bátran menjenek.

Majd álomra dőltek, mély volt az alvásuk,
S az idő hatalmas léptekkel járt felettük…
Egy reggel a napkelet píradni kezdett,
S a Hét ifjú a mély álomból felébredt.
Jamblikhosz, a legifjabb, Efezusba sietett,
Hogy lásson és halljon, s tudja a híreket…
Keresi-e még őket Decius a vágóhídra,
S hogy kenyeret vegyen mind a Hét ifjúnak.
De nézd, mily csoda: nem az a városkapu!
S az egész város is egészen más arcú!
Mindenütt szép templomok, kupolák, keresztek, –
Jamblikhosz kérdi: talán álmodom ezeket?
Sehol egy ismerős arc, sehol egy rokon,
Nincs többé üldözés, sem kín a padokon.
– Mondjátok meg, testvérek, melyik e város,
S a most uralkodó császárnak nevét ?
Így kérdez Jamblikhosz. Nézik őt az emberek,
S felőle mindnyájan mást és mást szemlélnek.
– Efezus e város, most is, mint régen,
Teodóz császár uralkodik Krisztus nevében. –
Meghallá ezt az elöljáró s az ősz püspök is,
Felbolydult a város, a barlanghoz futott mind.
És látták a csodát, dicsőítették az Eget,
S a Feltámadt Krisztus feltámadt szolgáit.

ELMÉLKEDÉS

„Kérjetek, és adatik néktek” - mondta az Úr (Mt 7, 7). Ahogyan a szülő megadja gyermekeinek mindazt, amit kérnek, s ami a javukra válik, úgy az emberszerető Isten is megadja az embereknek mindazt, amit tőle kérnek, s ami üdvösségüket szolgálja. Szent Kozma, mint athoszi szerzetes, két dolgot kért Istentől: azt, hogy hirdethesse az evangéliumot a népnek, és azt, hogy vértanúhalált halhasson a hitéért. Egy athoszi szerzetes számára, akit fogadalma a monostorához köt, mindkét vágy elérhetetlennek és megvalósíthatatlannak tűnhet. De Istennek minden lehetséges. Kozma mindkét kívánságát tökéletesen beteljesítette az Úr. Leírhatatlan volt Kozma öröme, amikor megkapta a pátriárka áldását, hogy elhagyhassa a Szent Hegyet, és a nép közé menjen az evangéliumot hirdetni. És volt még egy hasonlóan örömteli pillanata: az, amikor a török pasa szolgái közölték vele, hogy a pasa parancsára meg kell halnia. A szent ekkor örömmel telve térdre borult, hálát adott Istennek, amiért ezt a kívánságát is teljesítette, majd testét átadta a halálnak, lelkét pedig az élő Istennek.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Sámson születésének csodás hírüladását (Bír. 13), mégpedig:

1. hogyan jelent meg Isten angyala Manóahnak és meddő feleségének, hírül adva, hogy az asszony fiat szül, aki megszabadítja a népet a rabságból;

2. hogyan mutatott be Manóah áldozatot Istennek, és hogyan emelkedett fel az angyal az égbe az áldozat lángjai között;

3. hogyan szülhetnek a meddő asszonyok is, ha Isten úgy akarja.

SZENTZBESZÉD
Az istentől való elszakadás betegségéről

„Beteg az egész fej és a szív teljesen erőtlen." (Ézs. 1, 5)

Isten az egészség forrása, testvéreim, a Seregek Ura. Menjetek fel Isten magasságába ti, kiknek feje szédül a felesleges munkáktól és még feleslegesebb aggodalmaktól, és teljetek meg az egészséggel, mely Istentől, egyedül csak Istentől jön. A beteg fej – a nép vezetői és elöljárói; az elerőtlenedett szív – maga a nép. A próféta egy egész népet egyetlen testként ábrázol, és megmutatja, hogy a nép testével is ugyanaz történik, mint az emberi testtel: ha a test egy szerve beteg, akkor ugyan csak az a szerv beteg, de ezen egy szerv betegsége miatt az egész test érzi az elgyengülést. Így volt ez Izráel népénél is: a fej megbetegedett, és a fejfájástól a szív elerőtlenedett. Izráel vezetői és elöljárói elálltak Isten törvényétől, és saját érzékeiket követték útmutatóként. Saját érzéki értelmüket, melyet tarka-barkára festettek a különféle világi hatások, tették meg az igaz élet felé vezető útjelzőnek Isten törvénye helyett. Így estek a bálványimádó tévelygések kiúttalan sötétségébe. A fej bolondságától pedig a szív elerőtlenedett. A szív nehezebben válik el Istentől, mint a fej, a nép nehezebben válik el Istentől, mint elöljárói, de ha a fej sokáig betegeskedik, végül a szív is elgyengül és enged. A hamis vezetők miatt végül a nép is letér az útról.

Ez Ézsaiásnak, Ámósz fiának, az igaz prófétának látomása. Valóban, igaz látomás ez akkora és mostanra is, Izráel népére és a mai népekre egyaránt. Nézzétek meg, testvéreim, azt a népet, amelyet a legjobban ismertek, és ítéljétek meg magatok: vajon beteg-e a fej, és elerőtlenedett-e a szív?

Ó, igaz és igazságos Uram, világosítsd meg világosságoddal minden nép fejét, és erősítsd meg erőddel minden nép szívét. Hogy ne örvendezzenek ellenségeink, és ne mondják, hogy elhagytál minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 5.

1. Szent Euszigniosz vértanú. Katona volt Maximianus császár, Nagy Konstantin és fiai idején. Jelen volt Szent Baszíliszkosz vértanú (május 22.) kínzásánál, és látta az angyalok sokaságát, valamint magát az Úr Jézust, amint az angyaloktól átveszi a szent vértanú lelkét. Konstantin császár alatt harcolt, és látta a keresztet, amely megjelent Konstantinnak. Miután teljes 60 évet szolgált a seregben, Konstantin fiainak idején visszavonult a katonai szolgálattól, és szülővárosában, Antiochiában telepedett le. Ott istenfélő életet élt böjtben, imádságban és jó cselekedetekben. Hitehagyott Julianus idején két viszálykodó ember az utcán őt kérte fel bírónak. Ő igazságot szolgáltatott annak, akinek igaza volt, ami miatt a vétkes megharagudott, a császárhoz ment, és bevádolta Euszignioszt, hogy keresztény. A császár bíróság elé idézte Euszignioszt, ám ő keményen megfeddte a császárt a hitehagyásért, és Nagy Konstantin fényes példáját állította elé. A megkeseredett Julianus megparancsolta, hogy fejezzék le. Euszigniosz mély öregkorában, 362-ben szenvedett vértanúhalált, és a mennyek országába költözött.

2. Szent Fábián (Phabianosz) vértanú, római pápa. Származása szerint római. Először falusi pap volt, majd amikor a pápaválasztáskor egy fehér galamb szállt rá, pápává választották. Szelíd és jóságos volt. Nagy buzgalommal gyűjtötte össze a szent vértanúk testeit, tisztelettel eltemette őket, és sírjaik fölé templomokat emeltetett. Hasonlóképpen imaházakat és parakliszokat épített a barlangokban, ahol a vértanúk rejtőzködtek a kegyetlen üldöztetések idején. Megkeresztelte Philippus császárt és fiát, az ifjabb Philippust, majd Pontius megkeresztelt szenátor segítségével számos bálványt és bálványtemplomot lerombolt. Ám amikor a gonosz Decius került trónra, szörnyű keresztényüldözés kezdődött, amelyben Szent Fábián is mártírhalált halt: karddal fejezték le 250-ben. Ez a szent Fábián rendelte el, hogy a szent kenetet (mürót) Nagycsütörtökön szenteljék meg.

3. Szent Poncius szenátor. Márk szenátor és felesége, Júlia fia. A meddő Júlia csak 22 évnyi házasság után fogant meg, és szülte meg Ponciust. Ponciánusz pápa keresztelte meg őt barátjával, Valeriusszal (életrajzának írójával) együtt. Sikerült Krisztus hitére térítenie apját, Márkot, valamint Philippus császárt és fiát, és sok más tekintélyes rómait. Szenátorként sokat védelmezte és segítette az egyházat, és Fábián pápa nagy barátja volt. Amikor kitört a Decius-féle üldözés, Poncius elmenekült Rómából és az Alpok hegyláncai között rejtőzött el. Valerianus és Gallienus idején azonban elfogták és szörnyű kínzásoknak vetették alá, amelyek során Isten számos csodája mutatkozott meg, és sokan tértek meg Krisztushoz. Jelen volt sok zsidó is, akik azt kiáltották a bírónak: „Öld meg, öld meg azonnal ezt a varázslót!” Erre Szent Poncius az égre emelte kezét és így szólt: „Hálát adok Neked, Istenem, hogy a zsidók is úgy

kiáltoznak ellenem, mint egykor atyáik Krisztus ellen: feszítsd meg, feszítsd meg!” 257-ben karddal fejezték le, és barátja, Valerius temette el.

4. Szent Nonna. Nazianzoszi Szent Gergely (a Teológus) anyja. Keresztényként hatalmas és csodatevő imádságos ereje volt. Imájával térítette meg férjét a pogány oktalanságból a keresztény hitre. Férje, Gergely, később Nazianzosz városának püspöke lett. Szent Nonna imádsággal mentette meg fiát, Szent Gergelyt is a tengeri viharól. 374-ben hunyt el békében diakónusként.

Ponciusz sétált Valeriusz barátjával,
De szíve telve volt mély szomorúsággal.
Atyja szenátor volt, anyja szenátornő,
De lelkét gyötörte egy rejtett keserűség.
A világ bölcsessége csak mesének tűnt –
Hol az igazság? – kereste az igaz fényt.
Gondolataikba merülve mentek ketten,
Egy keresztény templomhoz értek az esti csendben;
Beléptek a házba, látták a ragyogást,
Látták a fényt és hallották az éneklést:
– A népek bálványai csak ezüst és arany,
Szemük bár van nekik – mind vak és fénytelen,
Fülük bár van nekik – de nem hallanak,
Szájuk bár van nekik – de nem beszélnek.
Gyengébbet alkottak maguknál a gyengék,
Legyenek hozzájuk hasonlók a készítőik,
és mindazok, akik bíznak bennük
S holt dolgokba balgán reményt vetnek.
Két bús ifjú ott, két bálványi rabszolga,
E szavakat hallva, mindkettő megrendüle,
Majd közelebb léptek Krisztusnak arcához,
Szívüket feltárták a tisztes papnak,
A pap elmondta, mi az igaz hit útja,
S mi a bálványimádás, a tompa és véres.
A templomba lépett két nemes ifjú,
Kit Róma-szerte övezett tisztelet és hír,
A templomba léptek búsan és bánatban,
A templomból mentek fényben és örömben.

ELMÉLKEDÉS

Valerius így kezdi barátja, Szent Poncius életrajzát: „Ki hihetne, ha Isten nem adná meg? Ki indulhatna küzdelembe, ha az Úr nem segítene? Ki vehetné át a vértanúság koszorúját, ha Krisztus nem ajándékozná oda?" Isten mindent megtehet és mindent akar, ami az emberek üdvösségére válik, ha az emberek imádkoznak Hozzá. Szent Nonna imádságával térítette keresztény hitre férjét, Gergelyt, és fiát, a Teológus Szent Gergelyt. Mónika imádsága térítette vissza Ágostont a tévútról az erény és a hit útjára. Szent Vazul imádságával térítette Krisztushoz tanítóját, Eubuloszt. Ezékiás király imádsággal hosszabbította meg életét 15 évvel. Oszlopos Szent Simeon imádsággal fordította vissza a perzsákat és a szkítákat, hogy már felkészült sereggel ne támadjanak a görög földre. Egyébként is, hamarabb megszámolják az ég csillagait, mint az imádság által véghezvitt összes csodát a világon.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Sámson csodás erejét (Bír. 14), mégpedig:

1. hogyan volt rajta az Úr lelke, amellyel puszta kézzel tépett szét egy oroszlánt, szaggatta szét a köteleket, melyekkel megkötözték, és vert meg sok filiszteust;
2. hogyan távozott el tőle az Úr lelke, amikor erejének titkát rábízta egy pogány asszonyra, ami után megölték.

SZENTBESZÉD
Arról, hogyan fehéríti meg Isten a bűnbánó bűnösöket

„Ha olyanok volnának is bűneitek, mint a skarlát, fehérek lesznek, mint a hó; és ha olyan vörösek is, mint a bíbor, olyanok lesznek, mint a gyapjú." (Ézs. 1,18)

Ó, Isten határtalan irgalma! Legnagyobb haragjában is a hűtlen és hálátlan nép iránt – a gonoszságban elmerült nép, a gonosztevők magva, a romlott fiak iránt, a fejedelmek iránt, kik olyanná lettek, mint Sodoma fejedelmei, és a nép iránt, mely olyanná lett, mint Gomora népe –, az Úr még ilyen haragjában sem hagyja el irgalmát, hanem bűnbánatra hív. Mint amikor a rettentő mennydörgés után áldott eső hull. Ilyen az Úr: hosszantűrő, nagy irgalmasságú, és nem haragszik mindörökké. Csak ha a bűnösök felhagynak a gonosz cselekedetekkel, megtanulnak jót tenni, és alázattal, bűnbánattal az Úrhoz járulnak, fehérek lesznek, mint a hó. Az Úr hatalmas és készséges. Rajta kívül senki sem tisztíthatja meg az emberi bűnös lelket a bűntől, és nem fehérítheti meg azt tisztasággal. Bármennyit mossák is a vásznat vízben, hamuval és szappannal, bármennyit sulykolják és öblítik, nem nyerheti el fehérségét, amíg ki nem te-

rítik a napfény alá. Így a mi lelkünk sem fehéredhet meg, bármennyire tisztítjuk is mi magunk a saját fáradozásunkkal és erőfeszítésünkkel, minden törvényes eszköz segítségével, amíg oda nem visszük Isten lábai elé, kiterítve és megnyitva, hogy Isten világossága bevilágítsa és megfehérítse. Az Úr helyesli és ajánlja is minden fáradozásunkat és erőfeszítésünket; vagyis akarja Ő, hogy lelkünket könnyekkel mossuk, bűnbánattal sanyargassuk, lelkiismeret-furdalással szorongassuk, jó cselekedetekbe öltöztessük, de végül mégis magához hív minket: „Akkor jertek, azt mondja az Úr, s ítéletet tartunk." Azaz: Én rátok nézek, és meglátom, bennetek vagyok-e, ti pedig rám néztek, mint tükörre, és meglátjátok, milyenek vagytok.

Ó, Uram, ki késedelmes vagy a haragra, könyörülj rajtunk az utolsó harag előtt, ama rettenetes Napon. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 6.

1. Urunk, Istenünk és Üdvözítőnk, Jézus Krisztus színeváltozása. Földi prédikációjának harmadik évében az Úr Jézus egyre gyakrabban beszélt tanítványainak közeli szenvedéséről, de egyúttal a keresztrefeszítés utáni dicsőségéről is. Hogy elközelgő szenvedése ne gyengítse el teljesen tanítványait, és ne essenek el Tőle, Ő, a Mindentudó, a szenvedés előtt meg akarta mutatni nekik részben az Ő isteni dicsőségét. Ezért maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, felment velük éjjel a Tábor-hegyre, és ott színelváltozott előttük. Arca fénylett, mint a nap, ruhája pedig fehér lett, mint a hó. Mellette megjelent Mózes és Illés, a nagy ószövetségi próféták. A tanítványok látták ezt és elcsodálkoztak. Péter így szólt: Uram, jó nekünk itt lennünk; ha akarod, készítsünk itt három sátrat (kunyhót): Neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet. De amíg Péter beszélt, Mózes és Illés eltávoztak, fényes felhő vette körül az Urat és a tanítványokat, és hang hallatszott a felhőből: „Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik; Őt hallgassátok." E hangot hallva a tanítványok arcra borultak a földön, mint a holtak, és ott feküdtek félelemben, amíg az Úr oda nem ment hozzájuk és azt nem mondta: „Keljetek fel és ne féljetek" (Mt 17). Miért csak három tanítványt vett az Úr a Táborra, és miért nem mindenkit? Mert Júdás nem volt méltó arra, hogy lássa Tanítója isteni dicsőségét, akit majd elárul, őt magát pedig az Úr nem akarta a hegy alatt hagyni, hogy az áruló ne ezzel igazolja árulását. Miért a hegyen változott el, és miért nem a völgyben? Hogy két erényre tanítson minket: a munkaszeretetre és az Istenről való elmélkedésre. Mert a magasságba való feljutás fáradságot igényel, a magasság pedig gondolataink magasságát, azaz az Istenhez való elmélkedést jelképezi. Miért éjszaka változott el? Mert az éjszaka alkalmasabb az imádságra és az elmélkedésre, mint a nappal, és mert az éjszaka sötétséggel fedi be minden földi szépséget, de feltárja a

csillagos égbolt szépségét. Miért jelent meg Mózes és Illés? Hogy eloszlassák a zsidó tévelygést, mintha Krisztus valamelyik próféta lenne – Illés, Jeremiás vagy valaki más –; ezért Ő a próféták feletti Királyként jelenik meg, Mózes és Illés pedig mint az Ő szolgái. Addig az Úr sokszor megmutatta tanítványainak isteni hatalmát, de a Táboron megmutatta nekik isteni természetét is. Isteniségének ez a látása és az égi tanúságtétel hallása Róla, mint Isten Fiáról, a tanítványok megerősítésére szolgált az Úr szenvedésének napjaiban, a Belé vetett rendíthetetlen hitben és az Ő végső győzelmében.

Ott, ahol Izráel legyőzte Sziszerát,
Ott tetszett az Égi Királynak is,
hogy ot Imádkozzon és s virraszon,
Hogy Színeváltozása dicső jel legyen.
S megerősítse követői szilárd hitét
A Győzedelmesnek örök győzelmét.
Ott az isteni fényt Magából kibocsátá,
A Tábort s a sűrű homályt beragyogtatá;
A fényt, mit Magában hosszan rejtegetett,
S amiből a világnak addig csak keveset adott,
Most bőséges sugarakban árasztotta szét,
Örömteli és kegyelmes sugarak tüzét.
Hogy az Égnek feltárja az ember fenségét,
A földnek és népeknek az Isten igazát.
Hadd lássa az Ég az Ő Követét,
Hadd ismerje meg a Föld Megváltó Istenét.

ELMÉLKEDÉS

Miért nem minden tanítványa előtt mutatta meg az Úr az Ő isteni dicsőségét a Tábor-hegyen, hanem csak hármuk előtt? Először is azért, mert Ő maga adta a törvényt Mózes ajka által: „Két vagy három tanú szavára álljon meg az ügy” (5Móz 19, 15). Három tanú tehát elegendő. Továbbá azért is, mert ez a három tanú kiválasztott volt. Ők hárman a három fő erényt képviselik: Péter a hitet, mert ő vallotta meg először hitét Krisztusban, mint Isten Fiában; Jakab a reményt, mert a Krisztus ígéretébe vetett reménnyel ő adta oda először életét az Úrért, lévén az első, akit megöltek a zsidók; János pedig a szeretetet, mert az Úr kebelére hajolhatott és a kereszt alatt is mindvégig kitartott. Istent nem sokak Istenének nevezik, hanem a kiválasztottak Istenének: „Én vagyok Ábrahám, Izsák és Jákob Istene.” Isten gyakran többre értékelt egyetlen hű embert, mint egy egész népet. Így akarta többször is elpusztítani a zsidó népet, de az igaz Mózes imádságai miatt életben hagyta őket. És Isten inkább hallgatott a hű-

séges Illés prófétára, mint a hitetlen Aháb egész birodalmára. Egyetlen ember imádságáért Isten gyakran városokat és népeket mentett meg. Így a bűnös Usztyug városának is el kellett volna pusztulnia tűz és jég által, ha meg nem menti imáival az egyetlen benne lakozó igaz: Szent Prokopiosz, a Krisztusért balgatag (július 8.).

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten gondviselését, amely megjutalmazta Ruth és Boáz erényét (Ruth k.), mégpedig:

1. hogyan maradt hű az özvegy Ruth idős anyósához, és hogyan tartotta el munkájával őt is és önmagát is;
2. hogyan volt az irgalmas és gazdag Boáz e két szegény asszony segítségére;
3. hogyan lépett házasságra Boáz és Ruth, amelyből megszületett Obed, Isai atyja, aki pedig Dávid atyja volt.

SZENTBESZÉD
Isten Egyházának magasztosságáról

„Az utolsó időkben az Úr házának hegye szilárdan áll majd a hegyek tetején, és magasabb lesz a halmoknál. Odaözönlenek mind a nemzetek." (Ézs. 2, 2)

Ez a prófécia Krisztus Egyházára vonatkozik. Amennyire titokzatosnak tűnhetett ez a jövendölés a zsidók számára Krisztus előtt, annyira világos az nekünk ma. Az Úr házának hegye, vagyis magassága, valóban a hegyek fölé helyeztetett, azaz az egek magassága fölé; mert Krisztus Egyházát nem a föld tartja, hanem az ég, és mert az Egyház tagjainak egy része (méghozzá mostanra a nagyobbik része) már a mennyben van, míg a másik része még a földön. Továbbá, Krisztus Egyháza magasabb minden halomnál, azaz minden földi és emberi nagyságnál. Az emberi bölcselet, a művészet, a népek minden kultúrája és minden földi érték csupán alacsony halom Krisztus Egyházának beláthatatlan magasságához képest. Mert mindezen halmokat az Egyháznak nem volt nehéz létrehoznia, de közülük egyik sem – még mindegyikük együttvéve sem, sok évezred alatt – lett volna képes létrehozni az Egyházat. Végül azt mondja a próféta: tódulnak hozzá minden népek. Valójában kihez tódult eddig minden nép, ha nem Krisztus Egyházához? A jeruzsálemi templom megközelíthetetlen volt a pogányok számára, halálbüntetés terhe mellett. Az Egyház ellenben kezdettől fogva hívott minden népet a földön, engedelmeskedve az Úr parancsának: „Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket!" (Mt 28, 19). Ez Ézsaiásnak, Ámósz fiának látomása, látomás a távoli messzeségből, igaz és csodálatos látomás.

Ó, csodálatos Urunk, szüntelenül hálát adunk Neked, amiért méltóvá tettél minket, hogy a Te szent, igaz és minden világi magasság fölé emelt Egyházad gyermekei legyünk. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 7.

1. Szent Dömötör (Domitius) vértanú. Perzsiában született pogányként, Konstantin császár idejében. Fiatalon megismerkedett Krisztus hitével, elhagyta a pogányságot és megkeresztelkedett. Annyira megkedvelte az igaz hitet, hogy minden világi dolgot elhagyott, és szerzetesnek állt egy Niszibisz város melletti kolostorban. Egy ideig a testvéri közösségben élt, majd a csendes magányba vonult vissza Nurvel archimandritához, akiről azt mondták, hogy 60 évig semmi főttet nem evett. Nurvel abba diakónussá szentelte, de amikor pappá is akarta tenni, Dömötör elmenekült egy pusztai hegyre, és egy barlangban telepedett le. A böjt, az ima, a virrasztás és az istenen való elmélkedés által olyan tökéletességet ért el, hogy betegeket gyógyított. Amikor Julianus Apostata (a hitehagyó) azokra a vidékekre érkezett, hallott Dömötörről, és embereket küldött, akik élve befalazták őt a barlangba két tanítványával együtt. Így végezte be életét Isten szentje 363-ban, és átköltözött Isten országába.

2. Küroszi (Thébaiszi) Szent Ór remete. Hatalmas aszkéta küzdelmek árán érte el a lelki tökéletességet. Miután a magányban megerősödött és megvilágosodott, fokozatosan több monostort is alapított, és számos szerzetes kiváló lelki vezetője és tanítója lett. Rufinus, aki meglátogatta őt, így ír róla: „öltözetében Isten angyalához hasonlított; kilencvenéves vén volt, szakálla fehér, mint a hó, külseje pedig felettébb kellemes. Tekintete valami emberfeletti fényt árasztott.” Többször látott angyalokat. Különösen ügyelt arra, hogy soha ne mondjon valótlanságot. Nagy kísértései voltak a démonoktól, de józanul és bátran mindet legyőzte. Naponta áldozott. Egyszer tanítványa figyelmeztette, hogy eljött a Húsvét, és ünnepelni kell. Ezt hallva kiment, kezeit az ég felé emelte, és három napot töltött imádságban pihenés nélkül. Majd így magyarázta tanítványának: „a szerzetes számára az a Húsvét ünneplése, ha elméjét felemeli és Istennel egyesíti.” Mély öregkorban hunyt el 390 körül.

3. Szent Marinus és Asterius vértanúk. Az első katona volt, a második pedig római szenátor. Gallienus császár idején a szent Marinus katonaként szolgált a palesztinai Cezáreában. Krisztus hite miatt karddal lefejezték. Szenvedésének tanúja volt Asterius szenátor, aki keresztény volt. Levette köpenyét, beburkolta vele a vértanú testét, vállára vette, elvitte és tisztességgel eltemette. Ezt látva a pogányok őt is lefejezték. 260 körül szenvedtek el vértanúhalált Krisztusért.

4. Szent Pimen, a sokat szenvedő (Mnogobolezneni). Gyermekkorától fogva beteges volt, és már kiskorától szerzetességre vágyott. A Pecserszka Lavra kolostorba hozták gyógyulásért, ahol haláláig maradt. Többet imádkozott Istenhez a betegségért, mint az egészségért. Éjszaka angyalok jelentek meg neki, és szerzetessé nyírták. Ekkor megmondták neki, hogy haláláig betegeskedni fog, de közvetlenül a halála előtt meggyógyul. Így is történt. 20 évig feküdt betegágyban. Életében csodákat tett és rendkívüli tisztánlátással rendelkezett. Halála előtt teljesen egészségesen kelt fel az ágyból, azonnal előkészítette saját sírját, majd 1110-ben elszunnyadt az Úrban.

5. Szent Narkisszosz (Narcissus) vértanú, jeruzsálemi pátriárka. Antoninus idején fejezték le 213-ban, életének 116. évében.

Szerzetesek büszkesége, dicsősége,
Szerzetesek feje, Ór, a bölcs abba,
Nagy fáradozással, sok-sok sóhajtással,
Eljutott az igaz szerzetes tökéletességére.
Kérték őt egyszer: mondj nekünk tanítást!
– Mondj igazat, soha ne hazudj.
Ismerek egy embert, ki sosem esküdött,
Sosem hazudott, soha másnak rosszat nem kívánt.
Aztán elhallgatott az öreg a válasz után.
Ekkor a szent Sziszóiosz kérdezte Órt:
– Mondj nekem, atyám, némi útmutatást.
– Élj úgy – mondta neki Ór –, ahogy engem látsz!
– Hogy lássalak téged, mondd meg világosabban,
Hisz minden ember titkot rejt önmagában? –
Ór ismét felelt: íme, mondom neked:
Isten minden teremtményénél alábbvalónak tartom magam.
Pál tanítványát Ór ekképpen tanította:
– Minden bűntől könnyen elmenekülsz,
Csak fuss el a gonosz beszédtől (rágalomtól),
Mert ebből a gonoszból minden más is kisarjad.
A gonosz beszéd halál az emberi léleknek,
A jóság minden magvát megfojtja a szívben.
Még egyet mondok, s legyen ennyi elég,
Űzd el a hiú gondolatot, űzd az esztelen vágyat,
Az anyagiaktól távolodj szüntelen,
És eléred, fiam, az anyagtalant

ELMÉLKEDÉS

Ne aggódj az igazért, és ne irigyeld a bűnöst. Emlékezz mindig arra, hogy az Úr Krisztus feltámadásával legyőzte a gyalázatos halált, míg Heródes, Júdás, Neró, Julianus Apostata, Valerianus, az örmény Leó és más Krisztus-ellenesek gyalázatos halállal örökre kioltották ideiglenes sikereiket és győzelmeiket. Szent Narkisszosz pátriárkát az irigyei a tisztaság megsértésével vádolták meg alaptalanul. Az ártatlan Narkisszosz a pusztába vonult, és sok évet töltött csendes magányban, türelmesen várva, hogy Isten tegye meg a Magáét. Három pátriárka váltotta egymást utána, és csak azután jelentek meg emberek, akik egyértelműen bebizonyították ártatlanságát. Ekkor mindenki kényszerítette őt, hogy térjen vissza a pusztából trónjára. Így igazolja meg Isten az igazat. – A véreskezű Valerianus császár sátáni szenvedéllyel gyilkolta a keresztényeket az egész világon. És hogyan végezte? A perzsák elleni háborúban Sapor (Savorios) király legyőzte és fogságba ejtette. Sapor nem akarta őt azonnal kivégezni, hanem fellépőnek (zsámolynak) használta, amikor lóra akart szállni. A szolgák minden nap odavezették a lovat és Valerianust, Sapor pedig élvezte, hogy a római császár nyakára léphet, hogy könnyebben nyeregbe szálljon. Gonosz aratást arat az, aki gonosz magot vet.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten irgalmát a magtalan Anna, Sámuel anyja iránt (1Sám 1):

1. Hogyan volt Anna gyermektelen, és hogyan imádkozott szomorúságában Istenhez, hogy fiút szülhessen, megígérve, hogy Istennek szenteli őt;
2. Hogyan hallgatta meg Isten Anna imádságát, aki fiút szült, és Sámuelnek nevezte el (Istentől kikéretet);
3. Hogyan vitte el Anna Sámuelt a templomba, és szentelte őt Istennek.

SZENTBESZÉD
a Sionról jövő új törvényről

Mert Sionból jön a törvény, és az Úr beszéde Jeruzsálemből. (Ézs 2, 3)

Új törvényről és új beszédről szól a próféta. A régi törvény a Sínai-hegyen adatott, az új Sionból fog jönni. A régi törvény Mózes által adatott, az újat pedig maga az Úr Krisztus hozza el. Az eredetileg csak a zsidóknak szánták, ez pedig minden népnek, az egész emberi nemnek szól majd. Habár e prófétai szavak világosak, a zsidók mégsem tudták megérteni őket, és a mai napig sem értik. E szavak értelme zárva ma-

radt előttük szívük megkeményedése miatt. Kire vonatkoztatják ők e szavakat? Senkire. Hogyan magyarázzák e szavakat? Sehogyan. Úgy mennek el mellettük, mint vak a nyitott ajtó mellett. Ha megérthették volna e szavakat, vajon úgy cselekedtek volna-e, ahogy cselekedtek a prófétával és a Megjövendölttel? Vajon Ézsaiást kettéfűrészelték volna, Krisztust pedig keresztre feszítették volna?

Mózes törvényét a zsidók Isten egyetlen és utolsó törvényének tartották. Ezért nem láthatták meg a Sionból, azaz Dávid házából (mert Dávid dicsőítette meg Siont) származó új törvényről szóló prófécia értelmét. De ha a zsidók nem is tudták a régi törvényen keresztül meglátni az újat, mi keresztények tudjuk az új törvényen keresztül meglátni a régit. Nekik csak a fa volt meg gyümölcsök nélkül, nekünk megvan a fa és a gyümölcsök is. Nekik csak képeik voltak valóság nélkül, nekünk megvan a valóság és a képek is. Ők csak ígéreteket bírtak - azokat is félreértve, nekünk pedig megvannak az ígéretek és a beteljesülések is.

Ó, mindenekben gazdag Úr, aki gazdaggá tettél minket szellemi törvényeddel és életadó szavaddal, egyedül Téged imádunk és Téged kérünk: adj nekünk bölcsességet és erőt, hogy a Te törvényed szerint éljünk, és megtartsuk szent szavadat. Hogy ne váljunk szegénnyé Teelőtted, aki gazdaggá tettél minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 8.

1. Hitvalló Szent Emilián (Emilianus), Kizikosz püspöke. Kizikoszban volt püspök a gonosz, ikonromboló örmény Leó császár idején. Mivel nem volt hajlandó alávetni magát a császári rendeleteknek, amelyek az ikonok templomokból való eltávolítását követelték, más ortodox püspökökkel együtt száműzetésbe küldték. A száműzetésben 5 évet élt le, Krisztusért sok kínt és megaláztatást elviselve. 820-ban hunyt el, és a mennyei polgárok közé költözött.

2. Csodatévő Szent Mirón, Kréta püspöke. Kezdetben nős volt és földműveléssel foglalkozott. Birtokának terményeiből Mirón örömmel és bőségesen osztott a szegényeknek. Egyszer ismeretlen tolvajokat talált a szérűjén, amint búzát loptak. Anélkül, hogy felfedte volna kilétét, Szent Mirón segített a tolvajoknak megtölteni a zsákokat, segített a hátukra emelni, és segített nekik elmenekülni. Hatalmas erényei miatt áldozópappá, majd püspökké szentelték. Nagy csodatévő volt, aki az Úr Jézus nevében sok jót és hatalmas tettet vitt véghez. 350 körül hunyt el, 100 éves korában.

3. Sínai Szent Gergely (Gregoriosz). Azért nevezték Szinaitának, mert a Sínai-hegyen lett szerzetes. II. Andronikosz Palaiologosz császár idején, 1330 körül érkezett az Athosz-hegyre (Szent Hegy), hogy meglátogassa a monostorokat, és tanuljon az

értelmi imádságról és a szemlélődésről. Ez a két szellemi tevékenység abban az időben szinte ismeretlen volt az athoszi szerzetesek körében. Az egyetlen, aki ezt ismerte és tökélyre fejlesztette, Szent Maximosz Kapszokalybitész volt. Gergely elterjesztette tanítását az értelmi imádságról az Athosz-hegy minden cellájában és monostorában. Híres tanítványa volt Kallisztosz, Konstantinápoly pátriárkája, aki megírta Szent Gergely életrajzát. Ezután Gergely Macedóniába és a Balkán más vidékeire ment, ahol közösségeket alapított, amelyekben a szerzetesek az értelmi imádságot gyakorolták. Így sokaknak segített az elmélyülésben és az üdvözülésben. Az értelmi imádságról és az aszkézisről szóló írásai a „Philokaliában" találhatók. Többek között ő írta a Szentháromsághoz szóló énekeket (Dostoino jest / Méltó és igaz), amelyeket a vasárnapi éjféli zsolozsmán énekelnek. A Balkán egyik legjelentősebb aszkétája és lelki tanítója. Fáradalmas élete után békében hunyt el, és beköltözött Krisztus országába.

4. Szent Triandafill és Szpaszo (Szpasz) újvértanúk. Triandafill a zagorai származású volt, Szpaszo pedig a sztrumicai egyházmegyei Radovistból. Mindketten szlávok, mindketten fiatal és egyszerű emberek voltak. Ám Krisztus szeretete drágább volt számukra a világnál és az életnél. Életüket adták, de Krisztust nem árulták el. A keresztény hitért szenvedtek vértanúhalált a törököktől: Triandafill Konstantinápolyban 1680-ban, Szpaszo pedig Szalonikiben 1794-ben.

5. Szent Hormizdasz (Gormizdas) vértanú. Izdegerd perzsa király udvarának nemese volt. Mivel nem akarta megtagadni Krisztust, a király megfosztotta rangjától és vagyonától, majd elküldte őt állatokat őrizni. A király remélte, hogy Hormizdasz hamarosan sajnálni fogja rangját és vagyonát, és meghajol a bálványok előtt. De a király tévedett. Hormizdasz nyugodtan őrizte az állatokat és megtartotta hitét. Ezért a király kegyetlen kínzásoknak vetette alá, amivel csak Krisztus vértanújának testét tudta megtörni, de szellemét nem változtatta meg. Végül Szent Hormizdaszt megölték 418-ban, közvetlenül Szent Abda püspök szenvedése után (lásd március 31.). A földön szenvedett, és a mennyben dicsőült meg.

A bölcs Szinaita a szerzeteseket tanította,
És tanítását saját példájával erősítette:
– A szenvedélymentesség az ígéret földje,
A Szentlélek világítja meg a tiszta lelket.
Gondolatoktól mentessé akkor válik az ember,
Ha elméje a szívében, az imádságban nyugszik.
A bűnös gondolatok a szenvedélyek előfutárai,
Melyek a lelket démoni hatalomban tartják.
Betegek vagyunk mi, az Orvos gyógyszert készített,
Hogy meggyógyuljunk és egészségesek legyünk.
Jézus nevét mondjad a szívedben,

Az, mint a tűz, a szenvedélyeket elégeti,
Hadd lüktessen e hatalmas név égi fényárban,
A te szívedben, minden lélegzetvételeddel.
Ha nincs a szívedben az Úr Jézus,
Minden más aszkézis olyan marad, mint a víz.
Csak Jézus tudja ott bennem, legbelül,
Lényem vizét borrá változtatni.
Egész elmédet a szívbe, mint fészekbe zárd,
S állandó imával Jézust dicsőítsd.
Uram Jézus Krisztus, könyörülj rajtam, bűnösön!
Legyen az ima lassú, és ne sietős.
Amíg az imától a szív lángra nem lobban –
Akkor az elme az eget nézi, s a földre nem emlékezik.

ELMÉLKEDÉS

Íme, eléd adtam az életet és a halált – mondta Mózes Izrael fiainak –, válaszd hát az életet, hogy élhess (5Móz 30, 19). Vannak sorsdöntő pillanatok az ember életében, amikor valóban rá van bízva, hogy az életet vagy a halált választja-e. Júdást a döntő pillanatban megkísértette az ezüst, és ő a halált, azaz az ezüstvágy bűnét választotta. Amikor Marinus katonát (lásd augusztus 7.) a hadvezér tisztnek, századosnak akarta kinevezni, egy irigy vádló feljelentette, hogy keresztény. A hadvezér három órát adott neki, hogy gondolkodjon és válasszon élet vagy halál között: vagyis, hogy megtagadja -e Krisztust, vagy meghaljon. Marinus, hallva elöljáróját, elment a helyi püspökhöz, Theoteknoszhoz, és tanácsot kért. A püspök bevezette őt a templomba, az Evangélium elé állította, majd kezével először az Evangéliumra, azután pedig a kardra mutatva, amely Marinus oldalán függött, így szólt hozzá: „Válassz, bátor férfiú, e kettő közül egyet: vagy a kardot hordozod, és a földi királyt szolgálod ideig-óráig, de halálod után örökre elveszel; vagy a mennyei Király katonája leszel, és életedet adod az Ő szent nevéért, amely meg van írva ebben a könyvben, és Uralkodol vele a halhatatlan életben.” Marinus azonnal döntött, megcsókolta az Evangéliumot, és elment – a halálon át az örök életbe.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten csodálatos megjelenését a gyermek Sámuelnek (1Sám 3):

1. Hogyan hívta az Úr a nevén Sámuelt egy éjszaka, miközben feküdt, három alkalommal is;

2. Hogyan jelentette ki neki az Úr az Éli háza elleni fenyegetést Éli fiainak romlottsága miatt, és az egész Izrael elleni fenyegetést;

3. Hogyan nem akart megjelenni az Úr sem Élinek, a főpapnak, sem fiainak, hanem csak Sámuelnek, az ártatlan gyermeknek.

SZENTBESZÉD
Krisztus béketeremtéséről

Ők meg ekevassá kovácsolják kardjukat, és lándzsájukat szőlőmetsző késsé. Nemzet nem emel kardot nemzet ellen, és nem tanul többé hadviselést. (Ézs 2, 4)

Milyen tisztán látja a próféta Krisztust, a Béketeremtőt! Sorra emeli ki az Üdvözítő méltóságait. Először mint az új törvény Alkotóját mutatta be, mégpedig olyan törvényét, amely a föld minden népének szól. Azután kiemelte az Ő magasságát minden földi és történelmi magasság felett. Most pedig úgy mutatja be Őt, mint a Béketeremtőt, akinek ereje és szeretete által a kardok ekevasakká, a lándzsák pedig sarlókká kovácsolódnak. Beteljesedett-e ez a nagy prófécia a békéről? Igen, annak ellenére, hogy még léteznek háborúk. Íme, a keresztény népek közötti háborúk nem ugyanazok, mint a pogányok közötti háborúk. A pogányok büszkeséggel háborúztak, a keresztények szégyennel háborúznak. A pogány vallások csak harcosokkal népesítették be egüket, a keresztény hit szenteknek ígéri a mennyet. Ahogyan a keresztények gyengeségből megismételnek más pogány bűnöket is, úgy ismétlik meg a háborúzás bűnét is. De Isten vizsgálja a szíveket, és tudja, milyen lelkülettel vétkeznek a pogányok, és milyennel a keresztények. Megtagadták Krisztust a farizeusok, és megtagadta Őt Péter is. De a farizeusok meg nem bánt gonoszsággal tagadták meg, Péter pedig szégyenkezve tagadta meg, majd bűnbánattal újra megvallotta Őt.

De mit mondjunk, testvéreim, a szenvedélyek kardjairól és lándzsáiról, amelyekkel saját lelkünket és felebarátaink lelkét ölünk? Ó, bárcsak ekevasakká kovácsolnánk azokat a kardokat, hogy mélyen szántsuk lelkünket, és Krisztus békéjének nemes magvát vessük el magunkban! És bárcsak sarlókká kovácsolnánk azokat a lándzsákat, hogy learasthassuk a gyomot a lelkünkben és elégethessük! Akkor Krisztus békéje lakozna mindannyiunk lelkében, ahogyan a szentek lelkében lakozott. Ki gondolna akkor háborúra a szomszédja vagy a szomszéd népek ellen? Ó, mily csodálatos Ézsaiásnak, Ámósz fiának, Isten prófétájának látomása!

Ó Urunk, szavad tüzével kovácsold át bennünk a háború fegyvereit a béke eszközeivé. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 9.

1. Szent Mátyás apostol. Betlehemben született, Júda törzséből. Jeruzsálemben tanult Szent Simeon, az Istenfogadó mellett. Amikor az Úr elindult hirdetni Isten országát, Mátyás is csatlakozott azokhoz, akik szerették az Urat, mert ő maga is teljes

szívéből szerette Őt, élvezettel hallgatta szavait és nézte tetteit. Kezdetben Mátyás a Hetven kisebb tanítvány közé tartozott, de az Úr feltámadása után, mivel Júdás, az áruló helye megüresedett, az apostolok sorshúzással Mátyást választották Júdás helyére a Tizenkét nagy apostol közé (ApCsel 1, 23). Miután Pünkösdkor megkapta a Szentlelket, Mátyás elindult az Evangéliumot hirdetni: először Júdeában, majd Etiópiában prédikált, ahol nagy kínokat szenvedett el Krisztusért. Úgy tartják, hogy Makedóniában is prédikált, ahol meg akarták vakítani, de láthatatlanná vált kínzói számára, és így elkerülte a veszélyt. Amikor börtönben volt, az Úr megjelent neki, megerősítette és kiszabadította. Végül visszatért munkájához Júdeába. Ott feljelentették és bíróság elé állították Annás főpap előtt, aki előtt félelem nélkül tett bizonyságot Krisztusról. Annás – ugyanaz az Annás, aki korábban Jakab apostolt is megölette – Mátyást is halálra ítélte. Akkor kivezették Szent Mátyást és megkövezték, majd fejszével levágták a fejét (ez a római kivégzési mód volt, a képmutató zsidók pedig azért alkalmazták ezt a módot a már halott emberen, hogy megmutassák a rómaiaknak, mintha a megölt férfi Róma ellensége lett volna). Így végezte be életét Krisztus e nagy apostola, és beköltözött Ura örök örömébe.

2. Szent Antal vértanú. Alexandriai polgár. A pogány fejedelem elé állítva szabadon megvallotta hitét, ezért kínozták, ütötték és megvagdalták, de Krisztust nem akarta megtagadni. Végül tűzbe vetették, amelynek közepéből így szólt a néphez: „Szeretett testvéreim, ne legyetek a test rabszolgái, hanem inkább a lélekkel törődjetek, amelyet Istentől kaptatok, és amely rokon Istennel és az isteni erőkkel.” Így tanítva a népet és a tűzben égve adta át szent lelkét Istennek.

3. Szent Julianosz, Markianosz és társaik. Az ikonok védelmében szenvedtek vértanúhalált a gonosz III. León Iszauriai császár idején, 716-ban, és elnyerték a hervadhatatlan dicsőség koronáját.

Mátyás apostol Krisztusról beszélt,
És a zsidók előtt nyíltan tanúskodott:
– Ő az a Messiás, akiről az Írás szól,
Ő az Isten Fia, ki onnan fentről szállt le,
Ő az Isten Igéje, az isteni Személy,
A próféták róla szóltak világosan:
Mózes jövendölte: egy próféta, mint én,
Isten fényével ragyog fel köztetek.
Dávid király pedig mondta: a föld minden nemzetsége
Általa lesz dicső és áldott.
A bátor Ézsaiás lélekkel az égig repült,
Látta és mondta: szűz fog foganni,

És fiút szül, és nevet ad neki:
Emmánuelnek – velünk az Isten – fogják hívni.
Jónás pedig a sírba tételének előképe volt,
Úgy a temetésnek, mint a feltámadásnak,
Mikor három napig feküdt a cethal gyomrában,
És Isten által ismét az életre méltatott.
A próféciák beteljesültek, az árnyékok elmúltak,
Az ígéret szavai testben jöttek el. –
De hiába beszél az éber az alvónak,
Ki átalussza a napot, nem hisz a nappalban.

ELMÉLKEDÉS

Más bűnét magunkra vállalni a vértanúság egy neme, és a felebarát iránti határtalan szeretet jele. Mivel a bűn következménye a halál (Jakab 1, 15), más bűnének magunkra vétele annyit jelent, mint saját halálunkra még egy halált tetézni. Isten azonban feltámadással jutalmazza azokat, akik szeretetből magukra veszik más halálát. Számos példa van arra, hogyan vállalták magukra a szentek felebarátaik bűneit. Szent Ámonról például ezt mesélik: egy testvér bűnbe esett, elment Ámonhoz, és azt mondta neki, hogy az elkövetett bűn miatt el kell hagynia a kolostort és vissza kell térnie a világba. Ámon azt mondta neki, hogy magára vállalja az ő bűnét, és tanácsolta a testvérnek, hogy maradjon a kolostorban. A testvér ott maradt, Ámon vén pedig bűnbánatot tartott és imádkozott Istenhez. Rövid idő múlva a vén kinyilatkoztatást kapott Istentől, hogy a bűn bocsánatot nyert a testvér iránti szeretete miatt. - Amikor Szent Makariosz t, Szent Simeon balga szentet (jurodivi), Szent Teodórát és másokat paráznasággal vádoltak meg, nem védekeztek, hanem magukra vállalva más bűnét, elfogadták az érte járó súlyos büntetést is, és türelemmel elviseltek mindent, amíg Isten fel nem fedte ártatlanságukat az emberek előtt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten büntetését Izrael népén Éli bíró és főpap fiainak bűnei miatt (1Sám 4):

1. Hogyan vétkeztek a főpap fiai nyíltan és titokban Sílóban, a szövetség ládája mellett;

2. Hogyan adott Isten győzelmet a filiszteusoknak Izrael felett a harcban, amelyben Izrael fiainak sok ezre esett el, a főpap fiaival együtt, és a szövetség ládája is fogságba esett;

3. Hogyan bocsát az Úr szenvedést az egész népre a nép vezetőinek bűnei miatt.

SZENTBESZÉD
a bűnös semmisségéről Isten fensége előtt

Menekülj a kősziklák közé, és rejtőzz a porba a rettenetet keltő Úrtól, fölségének dicsősége elől. (Ézs 2, 10)

Ez a próféta keserű gúnyja saját népe, a bálványimádó nép felé. A nép elvetette az egyetlen igaz Istenbe vetett hitet, és kőből meg földből készült bálványok előtt kezdett hódolni. Mit teszel majd, te gonosz nép, amikor megmutatkozik az Úr félelme? Hová menekülsz, amikor megjelenik az Ő fenségének dicsősége? Menekülj a kőbe, amelyből istent készítettél magadnak! Menekülj a porba, amelyből istent készítettél magadnak! – ó, mily hátborzongató a tisztánlátó próféta gúnyja! Ki tud bemenni a kősziklába és elrejtőzni? Ki tud a porba menekülni, és elzárkózni a Magasságos elől?

De hagyjuk el, testvéreim, a zsidó bálványimádást, amelyért a zsidók már eléggé megbűnhődtek, és egy pillanatra tekintsünk a köztünk, keresztények közötti bálványimádásra. Mi a felhalmozott arany, ha nem bálvány? Mik a rablott szántóföldek, ha nem porból való bálványok? Mi a fényűző ruha, ha nem állatbőrből és szőrből készült bálvány? Hol rejtőznek el nemzedékünk bálványimádói, amikor megmutatkozik az Úr félelme, és amikor megjelenik az Ő fenségének dicsősége? Menekülj az aranyba, te aranyimádó! Menekülj a földbe, te földimádó! Rejtőzz el az állatbőrökbe, és temetkezz el a rókaszőrbe meg a holt hernyók selymébe, te bálványimádó! – Ó, keserű irónia! Mindez elég a tűzben az Úr Napján, azon a Félelmetes Napon. És az ember szemtől szembe áll majd az Egyetlen Fenségessel és Elmúlhatatlannal. Minden emberi bálvány elpusztul a tűzben még az emberek előtt, és a halhatatlan Bíró megkérdi majd a bálványimádókat: hol vannak a ti isteneitek?

Régen élt a földön Ézsaiás, Ámósz fia, Isten prófétája, de látomása a mai napig félelmetes, hasznos, és ismét csak félelmetes.

Egyedül Téged imádunk, egyetlen élő Urunk. Minden más múlandó por. Segíts, Uram, segíts, hogy elménk és szívünk ne a múlandó porhoz tapadjon, hanem Hozzád, csakis Hozzád, egyetlen Élő. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 10.

1. Szent Lőrinc (Laurentius) vértanú archidiakónus, Szixtusz pápa és társaik. Miután Szent István pápa (lásd augusztus 2.) vértanúhalált halt, helyére a szent Szixtuszt választották, aki athéni származású volt, kezdetben filozófus, majd keresztény. Ebben az időben a római püspökök egymás után haltak meg, így római püspöknek

lenni egyet jelentett a halálos ítélettel. Decius császár elhatározta a kereszténység megsemmisítését, és Szixtusz pápát hamarosan bíróság elé állították két diakónusával, Felicissimusszal és Agapitosszal együtt. Amikor a börtönbe vezették őket, Lőrinc így szólt a pápához: „Hová mész, atyám, a fiad nélkül? Hová mész, főpap, az archidiakónusod nélkül?" A pápa azzal vigasztalta, megjövendölve neki, hogy ő még nagyobb kínokat fog elszenvedni Krisztusért, és hamarosan követni fogja őt. Valóban, amint lefejezték Szixtuszt és a két diakónust, Lőrincet elfogták. Előtte még rendbe tette saját és az egyház ügyeit. Mint az egyház kincstárnoka és gazdasági vezetője, minden egyházi értéket egy özvegyasszony, Küriáké házába vitt. Ekkor kézrátétellel meggyógyította Küriákét súlyos fejfájásából, a vak Kriszkentionnak pedig visszaadta a látását. A börtönbe vetett Lőrinc ott is meggyógyított a vakságból egy régóta raboskodó Lucilliust, majd megkeresztelte őt. Ezt látva Hippolütosz börtönőr is megkeresztelkedett, aki később szintén vértanúhalált halt Krisztusért (lásd augusztus 13.). Mivel Lőrinc nem akarta megtagadni Krisztust, sőt azt tanácsolta Decius császárnak, hogy ő tagadja meg a hamis isteneket, kövekkel verték arcon, egész testét pedig „skorpióval", azaz éles fogazatú lánccal ostorozták. Egy Romanus nevű katona, aki jelen volt a kínzásnál, hinni kezdett Krisztusban, és azonnal lefejezték. Végül Lőrincet meztelenül egy vasrostélyra fektették, és tüzet gyújtottak alatta. A tűzön égve Szent Lőrinc hálát adott Istennek, és gúnyolta a császárt pogánysága miatt. Amikor tiszta és hősies lelkét átadta Istennek, testét éjjel Hippolütosz vitte el, először Küriáké házába, majd egy barlangba, ahol tisztességgel eltemette. Szent Lőrinc a többiekkel együtt 258-ban szenvedett vértanúhalált.

2. Szent Irón. Keresztény filozófus. Szent Gergely, a Teológus említi őt könyveiben. Békében hunyt el és költözött az Úrhoz.

A hitetlen császár kérdi Lőrincet:
– Honnan jöttél? Mi a te rangod?
Lőrinc a császárnak így válaszol:
– Spanyolországból, de Rómában nevelkedtem,
És az egyetlen Istennek szolgája vagyok.
– Te vagy az egyházi kincsek őrizője?
– Az vagyok, császár, méghozzá a jó kincseké.
– Add nekünk a kincset, és mentsd meg életed!
– Az egyház kincse, császár, a mennyekben van,
Higgy te is az Úr Krisztusban,
S örököse leszel annak a kincsnek.
– Lőrinc, tagadd meg Krisztust!
– Tagadd meg te, császár, a bálványokat!
A császár fellobbant, s intett a szolgáknak,

Lőrincet verték és összetörték,
Izzó rostélyra fektették.
– Ez a tűz nékem hűvös fuvallat,
De neked a pokol tüzét készíti elő!
– Lőrinc, tagadd meg Krisztust!
Vajon nem sajnálod-e fiatalon a halált?
– Krisztus értem szenvedett a kereszten,
Értem halt meg, én Őérte halok meg –
Testének egyik oldala már mind elégett,
Lőrinc így szólt a hóhérokhoz:
– A testem fele már megsült,
Fordítsátok meg, íme nektek az étel,
Fordítsátok meg, s süljön a másik fele!
Ezt kimondta, s lelke elmenekült
A mennyei édes palotákba.

ELMÉLKEDÉS

Hogyan győzzük le ellenségeink ellenségeskedését? Engedékenységgel, szelídséggel és imádsággal. Engedékenységgel mindenben, kivéve a hitet és az élet tisztaságát, valamint szelídséggel és imádsággal minduntalan. Szent Ambrus írja: „Ez az igazak fegyvere, hogy engedve győznek, miként a tapasztalt íjászok szoktak menekülés közben náluknál erősebbeket lenyilazni". Egy testvért megbántott a társa, ám ő mégis békét akarva elment hozzá, hogy kibéküljenek. De a társa még ajtót sem akart nyitni neki, sőt, belülről gyalázva elűzte őt háza elől. Panaszt tett a testvér egy lelkiatyánál, aki azt mondta neki: „Amikor békülni mentél társadhoz, az úton végig gondolatban őt vádoltad, magadat pedig igazoltad. Azt tanácsolom neked, hogy még ha társad vétkezett is ellened, rögzítsd magadban a gondolatot, mintha te vétkeztél volna ellene, és úgy menj hozzá; gondolatban őt igazold, magadat pedig vádold." – A testvér így is tett. És mi történt? Amint a testvér társa házának közelébe ért, az szélesre tárta az ajtót, odaszaladt, átölelte a megbántott testvért, és kibékült vele.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem a filiszteusokat ért csapást az elrabolt szövetség ládája miatt (1Sám 5–6), mégpedig:

1. hogyan sújtották aranyér-daganatok a népet és egerek a mezők termését mindenütt, ahol a filiszteusok elhelyezték a szövetség ládáját;

2. hogyan vitték vissza a megrettent filiszteusok maguk a szövetség ládáját Izráel földjére;

3. hogyan bünteti Isten szentsége azokat, akik bálványoktól tisztátalan földön, vagy szenvedélyektől tisztátalan szívben tartják azt.

SZENTBESZÉD
a bűnös elgyengüléséről

„Én népem! Gyermekek zsarnokoskodnak rajta,
asszonyok uralkodnak fölötte.” (Ézs 3,12)

Csodálatos és bölcs minden, ami Istentől való. Isten minden teremtménye engedelmesen jár azon az úton, amelyet Isten rendelt számára. A csillagok mozognak, az állatok élnek, a légáramlatok fújnak – mind az Istentől felállított rend szerint. Csak az ember, a legértelmesebb teremtmény esik gyakran esztelenségbe, és elhagyva Isten útját, saját gondolatai szerint keres új utakat. Ebből adódhat, hogy a vének helyett gyermekek válnak elöljárókká, és a férfiak helyett asszonyok uralkodnak. Ám ahol gyermekek az elöljárók, ott erőszak honol; és ahol asszonyok uralkodnak, ott általában a rendetlenség az úr. Amikor Isten ezt megengedi – mert ez nem történik meg a nép bűne és Isten engedelme nélkül –, akkor a nép büntetés alatt áll bűnei miatt, éppúgy, mintha háború jönne és az ellenség igázná le a földet; mert minden erőszak háború, és minden rendetlenség a bűnért járó büntetés.

De miként az erőszak és a rendetlenség eluralkodhat egy népen, ugyanúgy eluralkodhat egy ember lelkén is. Az éretlen és istentelen gondolatok a gyermekeket jelképezik, a testi-érzéki okoskodások pedig az asszonyokat. Amikor az éretlen és istentelen gondolatok kerekednek felül, erőszakot tesznek az emberen, és gonoszságtól gonoszságig rángatják, mint mikor gyermekek ítélkeznek; és amikor a testi okoskodások felülkerekednek a szelemi, férfias bölcsességen – mely Istentől van –, akkor úgy uralkodnak az emberen, mint egy rossz asszony. Az asszonyok alatt a próféta nemcsak nőket ért, hanem női gyengeségekkel bíró férfiakat is.

Hogy ne a gyermeki esztelenség és az asszonyi szeszély uralkodjon az emberen vagy a népen, szigorúan tartani kell magunkat az Isten által embereknek előírt törvényekhez, miként minden teremtmény tartja magát az Isten által számára elrendelt törvényekhez.

Ó Urunk, Teremtőnk és Törvényadónk, világosíts meg és erősíts meg minket! Világosíts meg minket a Lélek kegyelmével, hogy mindig ismerjük a Te törvényedet, és erősíts meg minket a Lélek erejével, hogy mindig megtartsuk a Te törvényedet. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 11.

1. Szent Euplusz vértanú, a szicíliai Catania diakónusa. Diocletianus császár egy Pentagurus nevű hadvezért küldött Szicíliába azzal a feladattal, hogy pusztítsa el a keresztényeket, ha rájuk talál. Pentagurus egyetlen keresztényt sem talált, mert az a kevés, aki ott élt, elrejtőzött az üldözők elől, és nem fedték fel magukat. Ekkor valaki feljelentette a szent Eupluszt, mondván, hogy egy könyvvel jár a titkos keresztényekhez, és felolvas nekik belőle. Ez a könyv a Szent Evangélium volt. Miután rövid időre bíróság elé állították, a könyvet a nyakába akasztották, és börtönbe vitték. Hétnapi fogság és éhezés után kínvallatásnak vetették alá. Amikor vasbotokkal ütötték, Euplusz gúnyosan így szólt a kínzó bíróhoz: „Te bolond, nem látod, hogy Isten segítsége által ezek a kínok olyanok számomra, mint a pókháló? Ha tudsz, keress más, kegyetlenebbeket, mert ezek csak játékszerek.” Végül Krisztus vértanúját a vesztőhelyre vezették. Ott Szent Euplusz kinyitotta a Szent Evangéliumot, és hosszan olvasott belőle a népnek. Sokan megtértek Krisztus hitére, Szent Eupluszt pedig 304-ben lefejezték, s lelke a mennyek országába költözött. Csodatévő ereklyéi egy Nápoly melletti faluban, Vico della Batoniában nyugszanak.

2. Szent Zsuzsanna szűz vértanú és társai. Gavinus római presbiter leánya és Kajusz pápa unokahúga volt. Kajusz és Gavinus császári nemzetségből származtak, és a korabeli császár, Diocletianus rokonai voltak. A császárnak volt egy fogadott fia, Maximianus Galerius, akit össze akart házasítani Zsuzsannával. Zsuzsanna azonban teljesen az Úr Krisztusnak szentelte magát, és hallani sem akart a házasságról, különösen nem egy megkereszteletlen emberrel. Azokat az előkelőket, Claudiust és Maximust, akik a császár fia számára kérték meg a kezét, Zsuzsanna egész házanépükkel együtt keresztény hitre térítette. A császár ezen feldühödve elrendelte, hogy a hóhérok vigyék Claudiust és Maximust családjaikkal együtt Ostiába, ahol máglyán elégették őket, hamvaikat pedig a tengerbe szórták. Zsuzsannát Gavinus házában karddal fejezték le. A császár felesége, Sziréna, aki titokban keresztény volt, éjjel elvitte Zsuzsanna mártírtestét, és tisztességgel eltemette. Kajusz pápa pedig templommá alakította azt a házat, ahol Zsuzsanna meghalt, és ott tartotta az istentiszteleteket. Nem sokkal Krisztus ezen menyasszonyának szenvedése után édesapja, Gavinus, és nagybátyja, Kajusz pápa is vértanúhalált halt. Mindannyian tisztességgel szenvedtek az Úrért, és elnyerték a dicsőség koszorúját 295-ben és 296-ban.

3. Szent Nifont, Konstantinápoly pátriárkája. Görög származású volt. Fiatalon szerzetes lett, és eleinte az Athos-hegyen kívül, majd a Szent Hegyen aszkézisben élt különféle monostorokban; legtovább a Vatopediben és a Dionisziatuban tartózkodott. Az Athos-hegy minden lakója szerette ritka bölcsessége és rendkívüli szelídsége miatt. Akarata ellenére Szaloniki püspökévé választották. Két évvel később azon-

ban ügyintézés miatt Konstantinápolyba ment, ahol a megüresedett pátriárkai trónra választották. A szultán Drinápolyba száműzte, ahol száműzöttként élt. Radul havasalföldi fejedelem kikérte őt a szultántól, és Havasalföld érsekévé tette. Radul vétkei miatt Nifont elhagyta Havasalföldet, és visszatért a Szent Hegyre, a Dionisziatu monostorba. Ott élt aszkézisben 90 éves koráig, amikor is 1460-ban átköltözött Isten országába. Ő állította össze azt a feloldozó imádságot, amelyet a temetési szertartáson olvasnak fel.

4. Boldog Vazul és Teodor, a Pecserszki barlangkolostor szerzetesei. Mindketten az ezüstvágyó (kapzsi) Isztiszláv herceg erőszakossága miatt haltak meg 1098 -ban. Szent Teodor életútja különösen tanulságos a kapzsik számára. Teodor nagyon gazdag volt, de vagyonát szétosztotta a szegények között, és szerzetesnek állt. Később azonban megbánta tettét és visszasírta gazdagságát; a kapzsiság gonosz lelke erősen megkísértette, amelytől Szent Vazul szabadította meg őt.

Mennyországnak sarjadt ága,
Földi kertnek szép virága.
Nőtt az ág és égig érő,
Istenhez a szíve hűs lőn.
Sötét föld el nem vakítja,
Földi gonosz meg nem hajtja.
Égi ág ő, szent Zsuzsanna,
Szentlélekkel beoltva.
Krisztus Urunk hű mátkája,
A császárfiút megvetette,
Haragszik a dühös császár,
Bosszút forral, halált kínál.
De Zsuzsanna rá sem hallgat,
Isteni bölcsesség ad néki kardot.
Fényesedik tiszta szíve,
Krisztussal van eljegyezve.
Rokonai elcsodálkoznak,
Krisztus hitére keresztelkednek.
Megkeresztelt minden rokon,
Vértanú lett mind e szent úton.
Vérben úszik császár keze,
Zsuzsannát a kínra veti.
De a kín mind hiábavaló,
Mert a lélek hittel győzedelmeskedő.
Zsuzsanna feje porba hullott,
Lelke a Paradicsomba jutott.
Ott áll immár Krisztus előtt –
Zsuzsanna tiszta lelke.

ELMÉLKEDÉS

Ha az ember az igazság útjára lép, járjon azon mindkét lábával, és ne lépjen az egyikkel az igazság, a másikkal pedig az igazságtalanság útjára. Mert Isten így szólt a próféta által az igaz emberről, aki igazságtalanságot követ el: „Semmi az ő igazságáról, a melyet cselekedett, emlékezetbe nem jő; az ő gonoszságáért, a melylyel vétkezett, és az ő bűnéért, a melylyel vétkezett, azokért meg hal.” (Ezékiel 18:24). Radul havasalföldi fejedelem igaz ember volt, és sok jót cselekedett. Ő szabadította ki Szent Nifontot a drinápolyi fogságból, és tette meg Bukarest érsekévé. Ám egyszerre szörnyű törvényszegést követett el: a romlott moldvai fejedelemnek, Bogdannak adta feleségül a saját nővérét, noha Bogdannak még élt a felesége. Radul hallani sem akart

Nifont tiltakozásáról. Nifont rossz véget jövendölt neki, nyilvánosan kiközösítette az egyházból, és elhagyta Havasalföldet. Hamarosan Havasalföldön aszály és nagy éhínség támadt, Radul pedig gyógyíthatatlan betegségbe esett: sebek borították el egész testét, és a bűztől senki sem tudott a közelébe menni. Amikor eltemették, sírja három napig rengett, miként egykor Eudoxia császárnéé, Szent Aranyszájú János üldözőjéé.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a zsidó nép önfejűségét (1.Sám. 8):

1. Hogyan kérték a zsidók Sámueltől, hogy állítson nekik királyt;
2. Hogyan ellenezte ezt Sámuel az Úr nevében, aki kijelentette, hogy Ő az egyetlen Király;
3. Hogyan maradt a nép hajthatatlan, elvetve Isten akaratát és Sámuel tanácsait.

SZENTBESZÉD

arról, miként hoz a bűn rútságot

„És üszög lesz a balzsam, kötél az öv, a fodorított haj kopaszságra változik,... és homlokra sütött bélyeg lesz a szépség" (Iz. 3, 24)

Ez az ige a pompakedvelő és kicsapongó asszonyokról szól, Sion leányairól, akik felfuvalkodtak, emelt fővel járnak, szemeikkel kacsingatnak, aprókat lépnek és lábaikkal csörömpölnek. Mi tette gőgössé a zsidó asszonyokat? Talán az erény? Az erény soha nem tesz gőgössé, hiszen az erény éppen a gőg ellenszere. Talán a nép ereje és az állam stabilitása? Nem; ellenkezőleg, a próféta éppen a nép közeli rabságát és az állam pusztulását jövendöli meg. A rabság és a romlás egyik fő okaként pedig az asszonyok hiú pompáját, szellemi ürességét és kicsapongását jelöli meg.

Mi tette hát őket oly gőgössé és kevélylyé? Az ékszerek és hímzések, a láncok és karperecek, a fejdíszek és hajtűk, a szalagok és övek, a gyűrűk és tükrök. Íme, ez tette őket gőgössé! Pontosabban: mindez csupán esztelen gőgjük kifejeződése volt, a gőg valódi oka pedig a szellemi semmitmondás. A lelki ürességből fakad a gőg, s ez a külső tarkaság, amelyet az asszonyok a testükre aggatnak, csak a bolond kevélység nyílt kihirdetése.

Mi lesz mindennek a vége? Bűz, kötél, kopaszság és üszök. Ez akkor következik be, amikor a nép rabságba esik. Ahogy az lenni szokott: előbb a szellem esik a test fogságába, majd a test a külső ellenségébe. De ez történik akkor is, amikor eljön testeink elkerülhetetlen hódítója: a halál. Nem segítenek majd az illatszerek a sírban, a bűz birodalmában. Nem kellenek majd övek a puszta gerinccsontra. A hajfonatok sem

mentik meg a koponyát a kopaszságtól, sem a szépség a fekete üszöktől. Ez az elkerülhe-tetlen sorsa a legszebb, legegészségesebb és legpompásabb asszonyoknak is.

De nem ez a legnagyobb szerencsétlenség. A legnagyobb tragédia az, hogy ezen asszonyok lelke bűzzel, ziláltsággal, kopaszsággal és üszökkel lép majd Isten és az Ő gyönyörű angyalainak és igazainak mennyei serege elé. Mert a test bűze a lélek parázna vágyaktól eredő bűzét jelzi; a szétzilált test a lélek testi élvezetek iránti telhetetlenségét; a test kopaszsága a lélek jó cselekedetektől és tiszta gondolatoktól való megfosztottságát; a test üszke pedig a lelkiismeret és az értelem kiégettségét.

Ó, mily félelmetes Ámósz fiának, Ézsaiásnak látomása! Félelmetes volt akkor, és félelmetes ma is; félelmetes, mert igaz.

Szent и Tisztaságos Úr, segítsd az asszonyokat, akik kereszteddel jelölik meg magukat, hogy megemlékezzenek lelkükről, és megtisztítsák azt igazságos ítéleted előtt. Hogy lelkük, testeikkel együtt, ne váljon örök bűzzé. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 12.

1. Szent Aniketosz és Phótiosz vértanúk. Diocletianus császár egyszer Nikomédia városába látogatott azzal a gonosz szándékkal, hogy ott teljesen kiirtsa a keresztényeket. Amikor elkezdték könyörtelenül kínozni a hívőket, megjelent előtte Szent Aniketosz, a város egyik elöljárója, és bátran megvallotta hitét Krisztus Urunkban, a megtestesült Istenben. Aniketosz emellett rámutatott a bálványok hiábavalóságára, néma és süket köveknek nevezve őket, melyek imádása méltatlan az értelmes emberhez. A dühös császár parancsára kivágták a nyelvét, ám Aniketosz Isten erejéből továbbra is beszélt. Ezután oroszlánt uszítottak rá, de az állat szelíden dörgölőzött hozzá. Ebben a pillanatban Herkules temploma összeomlott. Phótiosz, Aniketosz rokona, látva a csodákat és Aniketosz türelmét, megcsókolta őt, kereszténynek vallotta magát, és így kiáltott a császárnak: „Ó, bálványimádó, szégyenkezz, mert isteneid semmik!” A császár megparancsolta, hogy azonnal vágják le a fejét, ám a hóhér, amikor kezet emelt a szent Phótioszra, saját magát ütötte meg a karddal és meghalt. Hosszú kínzások után mindkettőjüket börtönbe vetették, ahol három évig sínylődtek. Végül elővezették őket, egy hatalmas kemencét izzítottak fel, és a tűzbe vetették őket. Sok más keresztény – férfiak, nők és gyermekek – önként mentek velük a lángok közé. A tűzből a keresztények imádsága hallatszott, amint hálát adtak Istennek a vértanúhalálért. Mindannyian 305 körül szenvedtek vértanúságot. Szent Aniketosz és Phótiosz nevét az olajszentelés és a vízszentelés imáiban is emlegetik.

2. Szent Alexandrosz vértanú püspök, a komanai szénégető. Egyszerű szénégetőként élt Komana városában, Neocaesarea közelében. Amikor a komanai püspök meghalt, Szent Gergely Neocaesarea-i Csodatevőt hívták meg, hogy elnököljön az új püspököt választó gyűlésen. A gyűlésen klerikusok és világiak egyaránt részt vettek, de nem tudtak megegyezni egyetlen személyben sem. A jelöltek értékelésekor mindenki a külső megjelenésre, a méltóságra és a fellépésre figyelt. Szent Gergely ekkor megjegyezte, hogy nem a külső jegyeket, hanem a lelket és a szellemi képességeket kellene nézni. Ekkor néhány gúnyolódó felkiáltott: „Akkor válasszuk meg Alexandroszt, a szénégetőt!" Ezt általános nevetés követte. Szent Gergely megkérdezte, ki az az Alexandrosz, és mivel úgy vélte, hogy a neve nem Isten gondviselése nélkül hangzott el, megparancsolta, hogy vezessék elő. A szénégető csupa korom és rongyos volt, megjelenése ismét nevetést váltott ki. Gergely félrehívta őt, és megeskette, hogy mondja el az igazat magáról. Alexandrosz elárulta, hogy görög filozófus volt, magas tisztséget viselt, de mindent elvetett, megalázkodott és „Krisztusért bolonddá" lett, miután elolvasta és megértette a Szentírást. Gergely megparancsolta, hogy mossák meg és öltöztessék tiszta ruhába, majd vele tért vissza a gyűlésbe, ahol a Szentírásról kezdte faggatni. Mindenki elámult Alexandrosz bölcsességén és kegyelemmel teli szavain; alig ismertek rá a korábban hallgatag szénégetőre. Egyhangúlag püspökké választották. Szentségével, bölcsességével és jóságával elnyerte nyája szeretetét. Diocletianus idején vértanúhalált halt Krisztusért.

Az ember nézi a ruhát és az arcot,
De Isten látja a lelket és a szívet.
Szeneslegény volt a dicső Alexandrosz,
Testét fekete korom fedte,
De a kormot a víz könnyen lemossa.
A bűnösnek azonban a szíve kormos,
Mit csak a hit tüze tisztíthat meg,
A hit tüze és a bűnbánó könnyek.
Könnyebb lemosni a szenes bőrét,
Mint a bűnös szívének feketeségét.
Alexandrosz alázattal takarta magát,
Mint barlang mélyén a rejtett lángot,
S a hiszékeny világ csak nevetett rajta.
A világ nem látta, de Gergely igen,
Éles lelki szemmel a szenesbe látott,
És benne egy szentet talált meg,
Fényes lángot a sötét barlangban,
Nagy bölcsességet az együgyűség álcája alatt,
Tiszta szívet a korom mocska alatt,
Királyi lelket a rothadó rongyokban.
Nem hagyja az Úr, hogy a fény rejtve maradjon,
A kellő órában a világ elé tárja,
Az emberek javára és üdvösségére.
Minden csodás, mit az Úr elrendelt.

ELMÉLKEDÉS

Tanulj meg tisztelni és szeretni a kicsiny és egyszerű embereket. Belőlük van a legtöbb a földön, és belőlük van a legtöbb Isten országában is. Nincs bennük gőg, azaz az az alapvető esztelenség, amelytől e világ gazdagjainak és hatalmasainak lelke betegszik meg. Feladatukat e világban gyakran tökéletesen végzik, mégis nevetséges-

nek tűnik számukra, ha valaki dicséri őket ezért; míg a méltóságok minden tettükért dicséretet várnak, még ha azt tökéletlenül végezték is el. Szent Alexandrosz neves filozófus volt, de mindent elhagyott, elrejtőzött a magas társaság és a világi dicséret elől, és elvegyült a legkisebb és legegyszerűbb emberek között, mint szénégető a szénégetők közt. A korábbi dicséretek és tisztesség helyett örömmel tűrte, hogy gyermekek szaladjanak utána, és nevessenek kormos képén és rongyos ruháján. De nem ő volt az egyetlen, aki szeretett a kicsinyekkel és egyszerűekkel élni. Számos császár és fejedelem, megismerve Krisztus hitének édességét, levette fejéről a koronát, és elmenekült a főúri hiúság elől az egyszerű emberek közé. Vajon nem maga a Királyok Királya, a mi Urunk Krisztus is pásztorok és halászok között jelent meg? Szent Zénón tanácsolja: „Ne válassz híres helyet a lakozásra, és ne barátkozz hangzatos nevű emberrel."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni Isten csodálatos gondviselését Saul királlyá választásakor (1Sám. 9):

Hogyan indult el Saul, hogy megkeresse az elveszett szamarakat;

Hogyan találkozott Sámuellel, akinek Isten kijelentette, hogy Sault tegye Izrael királyává;

Hogyan irányítja Isten gondviselése az embereket, és olykor megadja nekik azt, amiről nem is álmodtak.

SZENTBESZÉD

Ézsaiás próféta félelmetes látomásáról

„Láttam az Urat ülni magas és felemelt trónon." (Ézsaiás 6, 1)

Íme, a látomások feletti látomás! Íme, a dicsőség feletti dicsőség és a méltóság feletti méltóság! Nagy irgalmasságot mutatott Isten minden ember felé, amikor megengedte nekik, hogy lássák e csillagos világot, az Ő keze munkáját. Még nagyobb irgalmasságot mutatott azok felé, akiknek megadta, hogy lássák az angyali világot, az elmúlhatatlant és csodálatosat. De a legnagyobb irgalmasságot választottai egy kis csoportja felé mutatta, akiknek megadta, hogy lássák Őt, a Seregek Urát, az egyetlen nem teremtett Létezőt, mindkét világ Teremtőjét.

De hogyan láthatja a halandó ember a halhatatlan Istent? Nem maga Isten mondta-e Mózesnek: „Nem láthat engem ember úgy, hogy életben maradjon" (2Mózes 33, 20)? És az Evangélium nem azt mondja-e: „Istent soha senki nem látta" (János 1,

18)? Valóban, a halandók közül senki sem láthatja Isten arcát, vagyis Isten lényegét. Ám leereszkedése, határtalan jósága és hatalma által Isten megmutatkozhat az embereknek bizonyos mértékig, mégpedig olyan alakban, amely az emberek számára elérhető. Különleges alakban és formában jelent meg Mózesnek, Illésnek, Dánielnek és János evangélistának – nem az Ő lényegében, hanem egy különleges alakban és formában.

Ézsaiás magas és felemelt trónon látta Őt, vagyis Bíróként, aki minden földi bíró és minden földi ítélet felett áll. Hattszárnyú szeráfok álltak körülötte, és így kiáltottak egymásnak: „Szent, szent, szent a Seregek Ura!" Nincs tehát egyedül az Úr: Ő a Király az Ő beláthatatlan országában, körülvéve a legfenségesebb lényekkel, akiket az Ő ereje alkotott. Körülötte állnak a mennyei hierarchia első rendjei, halhatatlan seregeinek fővezérei, az Ő világosságának és elviselhetetlen ragyogásának első hordozói. Ez Ámósz fiának, Ézsaiásnak, Isten prófétájának csodálatos látomása.

Szent, szent, szent, háromszor szent Urunk, irgalmazz nekünk és ments meg minket, tisztátalanokat és bűnösöket! Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 13.

1. Szent Hippolütosz vértanú. Hippolütosz római katonai parancsnok és a börtönök felügyelője volt; pogányként született és nevelkedett. Amikor Szent Lőrinc archidiakónust börtönbe vetették, a császár megparancsolta Hippolütosznak, hogy különös éberséggel őrizze a foglyot. Hippolütosz saját szemével látta, amint Lőrinc visszaadta a vak Lucillus látását, és sok más beteget is meggyógyított, ezért hitt Krisztusban. Miután Lőrinc megkeresztelte, Hippolütosznak mennyei látomása volt, és így szólt: „Ártatlan lelkeket láttam nagy örvendezésben" (vagyis a mennyekben). Ekkor házába fogadta Lőrincet, aki megkeresztelte egész házanépét, összesen tizenkilenc embert, köztük az öreg dajkát, Konkordiát is. Amikor Lőrincet megölték Krisztusért, Hippolütosz éjjel elvitte a vértanú testét, gyolcsba takarta és tisztességgel eltemette. Ez valahogy Decius császár fülébe jutott, és három nappal Lőrinc halála után Hippolütoszt elfogták és a császár elé vezették. Mivel nem volt hajlandó megtagadni az igaz hitet, kövekkel verték a száját. Ezután a császár megparancsolta, hogy vetkőztessék meztelenre és ostorozzák meg. A császár előtt meztelenül állva Hippolütosz így szólt: „Nem levetkőztettél, hanem elkezdtél felöltöztetni engem!" Ekkor a földre teperték és irgalmatlanul verték, de Hippolütosz csak azt kiáltotta: „Keresztény vagyok!" Hallva a császár, hogy Hippolütosz egész háznépe keresztény, megparancsolta, hogy mindnyájukat vezessék elé. Az öreg Konkordia így szólt: „Inkább akarunk urunkkal tisztességben meghalni a Krisztus-hitben, mintsem becstelenül veletek, istentelenekkel élni." Őt ölték meg

elsőként, majd utána a többi tizennyolcat is, mindet Hippolütosz szeme láttára. Végül Hippolütoszt egy vadlóhoz kötözték, és addig vonszolták ide-oda, amíg a vértanú át nem adta lelkét Istennek.

2. Szent Tyihon Zadonszkij (vagy Voronyezsszkij). 1724-ben született a Novgorod-i kormányzóság Korocka nevű falujában, egyszerű paraszti családban. Harmincnégy éves korában szerzetesi fogadalmat tett, majd aszketikus küzdelmei és nagy lelki bölcsessége miatt egyre magasabb tisztségeket kapott, mígnem végül Voronyezs püspökévé szentelték. Kevesebb mint öt évig töltötte be a püspöki tisztséget, majd gyenge egészségi állapota miatt visszavonult a zadonszki monostorba. 1783-ban békében hunyt el Zadonszkban, ahol csodatévő ereklyéi a mai napig nyugszanak. Az orosz egyház nagy aszkétája, kiváló pásztor, imádkozó és gyönyörű lelki művek szerzője volt. Bölcsessége, szentsége és lelki vívmányai alapján az ősi idők nagy egyházatyáihoz hasonlítható. Az ereklyéi felett történt számos bizonyságolt csoda miatt előbb a nép, majd 1861-ben a hivatalos egyház is szentté avatta.

3. Boldog Irén császárné (szerzetesi nevén Xénia). II. (Komnénosz) János császár (1118–1143) felesége volt. Szerzetesi aszkézise és számos jócselekedete mellett leginkább arról híres, hogy ő alapította Konstantinápolyban a Pantokrátor-monostort (a Mindenható Krisztus monostora), amely a város egyik leghíresebb és legszebb kolostora volt. Ebben a monostorban élt és végzett aszkézist később Szent István Decsanszkij is.

4. Boldog Szeridosz. Híres volt mint a Palesztinában, Gáza közelében fekvő neves monostor alapítója. Ebben a közösségben olyan dicső férfiak éltek, mint Szent Barszanufiosz, János, Dorotheosz abbé, Doszitheosz és mások. Szent Szeridosz a 6. században fejezte be földi életét, és költözött át Ura örök örömébe.

Paraszti kunyhó nevelte a szentet,
Ortodox Egyház adta néki a lelket.
Tyihon főpapként, mint csillag ragyogott,
Égi titkokról a világnak vallott:
– Olvasd az Írást, benne Isten lakozik,
Benne rejtezik, s benne mutatkozik.
A világ könyvei nem mondanak többet
Istenről s rólad, mint mit az Írás hirdet.
Lásd, Isten nélkül Őt meg nem ismerheted,
Istenen kívül hiába is keresed.
Isten annyit ad, amennyit az ész befogad,
Tojáshéjba a tenger bele nem férhet, tudd meg.
Szentírás tanítja, lelked miként mentsd meg

Bűntől, haláltól és örök enyészettől.
Ki vízbe fúl, nem kérdez a víz felől,
Hogy mi az, s miként zúdul rá fentről,
Csak a menekülésért küzd minden erejével,
S félve, biztos sziklát keres.
Az élet tengere viharzón hullámzik,
A bölcs e habok közt szabaditoért sóvárog.
Mi ez az élet? Milyen anyagból van?
Fontos-e ezt tudni a halál torkában?
Tudás és vagyon a földön marad itt,
Test és ruha a sírnak adja tagjait.
Lélek, csak a lélek, mi még megmenekülhet,
Küzdj hát és imádkozz: Segíts meg, Istenem!

ELMÉLKEDÉS

„Adjatok hálát az Úrnak, de ne feledkezzetek meg az Ő főembereiről: a szegényekről és a nyomorultakról sem; ők sokat tehetnek az Úr Istennél." Ezek a szavai a 19. század neves orosz aszkétájának, Nazaríj atyának, a valaami kolostor apátjának. E szavakat egy magas rangú pétervári tisztviselő feleségének mondta, akinek férje valamilyen súlyos vád miatt kiesett a cár kegyeiből. A vádlott tisztviselő a bánattól megbetegedett és ágynak esett. Hallva, hogy Nazaríj atya Szentpétervárra érkezett, a tisztviselő felesége sietve felkereste őt, elmesélte a rájuk szakadt nyomorúságot, és kérte, hogy imádkozzon az Úrhoz a férjéért. „Van-e önnél apró réz- és ezüstpénz?" - kérdezte Nazaríj atya. Az asszony hozott és adott neki. Nazaríj atya ezzel eltávozott. Még aznap este visszatért, és a következő hírrel örvendeztette meg az asszonyt: „Hála Istennek, a Cár minden bizalmasa megígérte, hogy közbenjár önökért." Az asszony természetesen I. Sándor cárra és udvaroncaira gondolt, míg a lelkiatya az utcai koldusokra, akiknek szétosztotta az aprópénzt, és elküldte őket, hogy imádkozzanak az asszony férjéért. És valóban megérkezett a hír, hogy a cár elrendelte a tisztviselő ügyének újratárgyalását. Pontosan ezt kívánta a tisztviselő. Amikor az asszony hálálkodni kezdett Nazaríj atyának, ő így szólt: „Adjatok hálát az Úrnak, de ne feledkezzetek meg az Ő főembereiről: a szegényekről és a nyomorultakról sem; ők sokat tehetnek az Úr Istennél."

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni a prófétálás csodálatos erejét (1Sám. 10):

1. Hogyan jövendölte meg Sámuel Saulnak mindazt, ami egyetlen nap alatt történni fog vele;

2. Hogyan szállt le Saulra Isten Lelke, aminek hatására ő maga is prófétált.

SZENTBESZÉD

Ézsaiás próféta legfőbb jövendöléséről

„Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immánuelnek nevezi el..” (Ézsaiás 7, 14)

Ezt a dicső jövendölést az Úr Szűztől való születéséről az Istenlátó Ézsaiás Jeruzsálem legnagyobb kétségbeesésének idején mondta ki. Szíria és Efraim megszámlálhatatlan serege vette körül a várost, közvetlenül a falak alatt. Aház király sereg és fegyver nélkül, a jeruzsálemiekkel együtt halálos félelemben volt. Aház szíve és népének szíve úgy reszketett, mint az erdő fái a szélben. A királyi végső kétségbeesés órájában Ézsaiás a király elé állt, és Isten parancsára így szólt hozzá: „Ne félj, és ne remegjen a szíved!” Majd megjövendölte Ézsaiás, hogy az ellenség nem fogja bevenni Jeruzsálemet. Látva azonban, hogy a király nem hisz neki, azt mondta, kérjen jelet, csodát, akár az égből, akár a földről. De a hitetlen király nem akart kérni, maradt a kételyénél.

Ekkor a próféta kijelentette, hogy Isten ad nekik jelet, még ha nem is kérik. Ez a jel távoli időkre vonatkozik, és az egész emberi nem megváltását érinti: „A szűz fogan és fiat szül, és Immánuelnek nevezi el”, ami azt jelenti: velünk az Isten. Miért nem adott a próféta azonnal valamilyen jelet, hogy a király higgyen? Mert a Jeruzsálem megmeneküléséről szóló jövendölés abban az órában, amikor a király azt hitte, minden elveszett, elegendő volt ahhoz, hogy megmutassa Isten erejét és a király hitetlenségét.

És miért pont abban az órában és olyan helyzetben mondja ki a próféta a Megváltó születéséről szóló jövendölést? Mert az emberi nem a Megváltó eljövetelekor ugyanilyen kétségbeesésben lesz, a démoni erők által szorongatva és körülvéve, mint ahogy Jeruzsálem volt abban a pillanatban. Vajon a próféta kifejezetten szüzet említett és nem asszonyt? Természetesen szüzet említett. Mert ha asszonyról lenne szó, milyen csoda lenne az, és milyen jel? Hiszen nem minden ember asszonytól születike? A hangsúly teljes súlya a „szűz” szón van.

Így a mindent látó Isten össze tudja kapcsolni a közelit a távolival, és a jelenben beteljesített egyik próféciával megerősíti a jövőre vonatkozó másik próféciát. Immánuel – velünk az Isten – akkor láthatatlan Istenként mentette meg Jeruzsálemet. Immánuel – velünk az Isten – később hasonló veszélyben menti meg az emberi nemet, mint megtestesült Isten, mint Istenember, aki a Tisztaságos Szűztől és a Szentlélektől született.

Ó, Urunk, ki a prófétáknak erőt adtál, hogy lássák a messziről jövő igazságot, adj nekünk is erőt, hogy befogadjuk azt az igazságot, amely már eljött. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 14.

1. Szent Mikeás próféta (a második). Júda törzséből származott, Móreset falujából, ezért nevezték Móresetinek is. Ézsaiás, Ámósz és Hóseás próféták, valamint Jótám, Aház és Ezékiás júdai királyok kortársa volt. Ostorozta népe bűneit és a hamis prófétákat, akik borért és részegítő italért prófétáltak. Megjövendölte Szamária pusztulását és Jeruzsálem romlását is, amely azért következik be, mert vezetői kenőpénzt fogadnak el, papjai bérért tanítanak, prófétái pedig pénzért jósolnak. „Ezért tiérettetek a Siont felszántják, mint a mezőt, és Jeruzsálem kőhalommá válik." De minden jövendölése közül a legfontosabb a Messiásról szóló, különösen születésének helyére vonatkozóan. Betlehemet nevezte meg a Messiás születési helyeként, „akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van." Nem tudni pontosan, hogy a zsidók ölték-e meg, vagy békében hunyt el (vö. Jeremiás 26, 18–19). Az azonban ismeretes, hogy falujában temették el, és ereklyéit Habakuk próféta ereklyéivel együtt találták meg Nagy Theodosius császár idején, egy titokzatos kinyilatkoztatás alapján, amelyben Zevinus, eleutheropoliszi püspök részesült.

2. Szent Marcell vértanú, Apamea püspöke. Cipruson született gazdag és előkelő szülőktől. Magas képzettségű ember volt, megházasodott és gyermekei születtek. Felesége halála után Szíriába vonult vissza szerzetesi életet élni, gyermekeit a Gondviselésre bízva. Híressé vált irgalmassága, szelídsége és lelki műveltsége miatt, amiért az apameaiak püspökükké választották. Püspökként buzgón fáradozott a pogányok keresztény hitre térítésén. Amikor leégett egy bálványimádó templom, a bálványimádók elfogták Marcellt, és mint a tűz állítólagos okozóját, máglyán megégették 389 körül. Szent Marcell életéből különösen tanulságos az is, hogy említést tesznek nála a vízszentelésről és a szenteltvíz használatáról.

Isten prófétája, Mikeás, Szentlélektől égve,
Büntetést jövendöl, s üdvösséget kérve:
– Halljátok, Jákob házának vezérei,
Ha a tűz fellobban, a polyvát elnyeli.
A jót gyűlölitek, a rosszat szeretitek,
Isten szent népét irgalmatlanul fejitek,
Elhagytátok a törvényt s az ősi prófétákat,
Isten helyett hallgattok a jövendőmondóknak!
De jön majd a nyomor, a kín és a jajszó,
S az égig hatol a késői s hiábavaló szó.
Szamária az asszírok szérűje lesz hamar,

Jeruzsálem a káldok dühétől kőhalom marad.
De te, Efratának kicsiny Betleheme,
Bár legkisebb vagy, te vagy szívemnek kedvese!
Belőled jön a Vezér, akire vártunk régen,
Származása ott van a legmélyebb egekben.
Izzó szeretetből örömmel jön el Ő,
Felséges jogarral pásztorolja nyáját
Uralma eljut majd a föld minden szélére,
Ég és föld együtt zengi irgalmát dicsérve.
Béke fog uralkodni, s Ő maga lesz a Béke,
Az emberi nemet emeli dicsőségbe.

ELMÉLKEDÉS

Óvakodj a szülői átoktól, mert a szülői átok félelmetes. Becsüld és keresd a szülői áldást, mert az végigkísér egész életeden. A bölcs Sirák mondja: „Az apa áldása megszilárdítja a gyermekek házát, az anya átka pedig alapjaiban pusztítja el azt." (Sir 3, 9). Az az átok, amellyel Noé sújtotta Hám utódait, a mai napig kíséri a szerencsétlen hámita népeket. Jákob fiainak sorsa is úgy alakult az életben, ahogyan apjuk megáldotta őket. Szent Szergej ifjúkorában kérte szülei áldását, hogy szerzetes lehessen. Idős szülei azonban kérték fiukat, várjon és gondoskodjon róluk halálukig, s csak azután vonuljon kolostorba. Szergej engedelmeskedett szüleinek, és áldott volt haláláig. Hermogen püspök elmesél egy esetet, amikor egy fiú bántalmazta feleségét. Amikor anyja sírva dorgálni kezdte emiatt, a fiú az anyjára támadt, megverte, és fejét a falba verte. A kétségbeesett anya felkiáltott: „Uram, legyen átkozott a fiam, és ne legyen rajta se az én, se a Te áldásod!" Még aznap remegni kezdett a fiú egész teste, és tizenhárom éven át élt ebben a reszketésben, anélkül, hogy egy kanalat a szájához tudott volna emelni. Tizenhárom év után meggyónt és megáldozott, amitől valamivel könnyebb lett az állapota, majd hamarosan elhunyt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni Isten csodálatos segítségét Saulnak az ammoniták elleni háborúban (1Sám. 11):

1. Hogyan fenyegetőzött a hatalmas Náhás, az ammoniták vezére, hogy minden izraelitának kiszúrja a jobb szemét;

2. Hogyan sírt Izrael népe az Úr előtt;

3. Hogyan verte szét Saul és Sámuel az ammonitákat Isten segítségével, mert Isten Lelke volt Saulon és Sámuelen.

SZENTBESZÉD

a sötétségben megjövendölt világosságról

„A nép, amely sötétben jár, nagy fényességet lát. Akik a halál országának árnyékában laknak, azoknak világosság támad..” (Ézsaiás 9, 1)

Ahol a legsötétebb van – jövendöli a próféta –, ott fog megjelenni a fényhordozó Messiás. Zebulon földjét és Naftáli földjét tartották a legsötétebb vidékeknek. Ott a pogányok keveredtek a zsidókkal; a külső és belső rabság igája ott volt a legnehezebb; a pogány sötétség és a farizeusi sötétség a halál árnyékával borította be az embereket. A mennyei világosság először Betlehemben ragyogott fel – ott született meg Krisztus Urunk. Ezt a Világosságot távolról a napkeleti bölcsek, közelről pedig a betlehemi pásztorok látták meg. De ezt a Világosságot Heródes véres kardja elűzte Betlehemből, és a Világosság Egyiptomba távozott.

Ezt követően a Világosság teljes fényében ragyogott fel a sötétség és a halál árnyékának e földjén: Zebulon és Naftáli földjén. Ezen a vidéken, a tó partján éltek a halászok, akiket az Úr tanítványaivá választott. Itt található a Boldogmondások hegye is, ahonnan az Úr elmondta első nagy tanítását a boldogokról. Itt van a galileai Kána is, ahol az Úr első csodáját művelte. Itt kezdte meg az emberi megváltás művét hatalmas szavakkal és hatalmas tettekkel. Az emberek látták a nagy Világosságot és elámultak. Sokan meg is botránkoztak az Úrban, és sokan gúnyolták Őt, de azok a „sötét” emberek nem ölték meg Őt.

Volt azonban egy sötétebb pont a zsidó földön, amely kezet emelt a Teremtőre és megölte Őt. Ez ugyanaz a pont volt, ahonnan harminchárom évvel korábban Heródes felemelte véres kardját, hogy vérbe fojtsa a nagy Világosságot. Ez a hely Jeruzsálem. Minden sötétség közül a jeruzsálemi sötétség volt a legfeketébb. Talán éppen azért a legfeketébb, mert világosságnak nevezte önmagát.

Ó, Urunk, mi nagy, végtelen Világosságunk, árassz el minket Világosságoddal e rövid életben, és halálunk után fogadj be minket a Te dicsőséges és halhatatlan Világosságodba. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 15.

1. A Legszentebb Istenszülő elhunyta. Az Úr, aki a Sínai-hegyen az ötödik parancsolatban elrendelte: „Tiszteld apádat és anyádat”, saját példájával mutatta meg, miként kell tisztelnünk szülőnket. A kereszten függve, kínjai között is megemlékezett

Anyjáról, és János apostolra mutatva így szólt hozzá: „Asszony, íme a te fiad!” Majd Jánosnak mondta: „Íme a te anyád!” Így gondoskodva Anyjáról, kilehelte lelkét. Jánosnak a jeruzsálemi Sion-hegyen volt háza, ahová az Istenszülő is beköltözött, és ott élt földi napjai végéig. Imádságaival, szelíd tanácsaival, alázatával és türelmével sokat segített Fia apostolainak.

Idejének nagy részét Jeruzsálemben töltötte, gyakran látogatva azokat a helyeket, amelyek Fia nagy tetteire emlékeztették: különösen a Golgotát, Betlehemet és az Olajfák hegyét. Hosszabb utazásai közül említik látogatását Szent Ignác Teofórosznál Antiókhiában, a négynapos Lázárnál Cipruson, valamint az Athos-hegyen, amelyet megáldott. Ezenkívül Efezusban is tartózkodott Szent Jánossal a jeruzsálemi keresztényüldözések idején.

Időskorában gyakran imádkozott az Olajfák hegyén, az Úr Mennybemenetelének helyén, kérve Istenét, hogy mielőbb vegye magához e világból. Egy alkalommal megjelent neki Gábriel arkangyal, és hírül adta, hogy három nap múlva elhuny. Az angyal egy pálmaágat adott neki, amelyet temetési menetén kellett vinni. Nagy örömmel tért haza, szívében azt kívánva, bárcsak még egyszer láthatná Krisztus összes apostolát. Az Úr teljesítette vágyát: az angyalok és felhők hátán az összes apostol hirtelen összegyűlt János sion-hegyi házában.

Nagy örömmel látta a szent apostolokat, bátorította, tanította és megvigasztalta őket, majd békésen, minden testi fájdalom és betegség nélkül átadta lelkét Istennek. Az apostolok vállukra vették a koporsót, amelyből áradt az illat, és a keresztények sokasága kíséretében a Gecsemáné-kertbe, Szent Joakim és Anna sírjához vitték. Isten gondviselése folytán egy felhő takarta el őket a rosszindulatú zsidók elől. Egy Atoniosz nevű zsidó pap megpróbálta felborítani a koporsót, de Isten angyala abban a pillanatban levágta mindkét kezét. Ő segítségért kiáltott az apostolokhoz, és miután megvallotta hitét Jézus Krisztusban, meggyógyult.

Tamás apostol – szintén isteni gondviselésből – hiányzott, hogy ezáltal egy újabb dicsőséges titok táruljon fel az Istenszülőről. Harmadnapon érkezett meg, és kérte, hogy hadd csókolja meg a Tisztaságos testét. Ám amikor az apostolok felnyitották a sírt, csak a gyolcsokat találták ott, a test nem volt a sírban. Aznap este megjelent az apostoloknak angyalok seregétől körülvéve, és így szólt: „Örvendjetek, én veletek leszek mindörökké!” Nem tudni pontosan, hány éves volt elhunytakor, de a legelterjedtebb nézet szerint túl volt földi életének hatvanadik évén.

A Magasságos Úr mondta ekképpen:
Tiszta Szűz, a te szíved mélyében,
Élő víznek forrása fakadjon,

Hogy a szomjazó Krisztusra találjon –
Életadó, szent Forrásunk te vagy,
Büszkeségünk benned mily hatalmas s nagy!
Hogy a szomjazók Krisztust ihassák:
A keserűk benne édességük leljék,
A vakok Vele szemüket megmossák,
S a bánatosak bajuk elfeledjék –
Életadó, szent Forrásunk te vagy,
Büszkeségünk benned mily hatalmas s nagy!
Az öröklétből érkezett az ital,
Az idő száraz medrét feltöltötte,
S az égbe emelkedett diadalmas dallal;
A fáradt világ erejét meglelte –
Életadó, szent Forrásunk te vagy,
Büszkeségünk benned mily hatalmas s nagy!
Dicsőség néked, ó, Te Legtisztább,
Dicsőség néked, Istennek Anyja!
Te szülted nékünk az Élő Krisztust,
A kegyelemnek élő vizét ontva –
Életadó, szent Forrásunk te vagy,
Büszkeségünk benned mily hatalmas s nagy!

ELMÉLKEDÉS

Minden hívő sokat, sőt igen sokat tanulhat az Istenszülő Szűz életéből. Itt azonban csak két dolgot említsünk meg. Szokása volt, hogy gyakran ellátogatott a Golgotára, az Olajfák hegyére, a Gecsemáné-kertbe, Betlehembe és más, Fia miatt nevezetes helyekre. Mindezeken a helyeken, de különösen a Golgotán, térdhajtva imádkozott Istenhez. Ezzel ő adott elsőként példát és ösztönzést a híveknek, hogy szeretetből látogassák a szent helyeket Az iránt, Aki jelenlétével, szenvedésével és dicsőségével szentté és nevezetessé tette azokat. Másodszor, megtudjuk tőle, miként imádkozott a mielőbbi eltávozásért e világból: kérte, hogy lelke a testtől való elváláskor ne lássa meg a sötétség fejedelmét és annak rémségeit, és a sötét birodalom elől elrejtve ne találkozzon a sátáni hatalommal. Látod, mily félelmetes a léleknek átmenni a vámszedőhelyeken (mitársztvák)! Ha ő így imádkozott, aki a Pokol Lerombolóját szülte, és akinek magának is elrettentő ereje van a démonok felett, mi marad akkor nekünk? Mérhetetlen alázatában teljesen Istenre bízta magát, és nem akart saját cselekedeteiben bízni. Még kevésbé merhetnénk mi a saját tetteinkben bízni; sokkal inkább Isten kezébe kellene helyeznünk magunkat, az Ő irgalmáért kiáltva, különösen a lélek testből való eltávozásának órájában.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemlélni azt a csodálatos bizonyságtételt, amellyel Sámuel megerősítette szavait a nép előtt (1Sám. 12):

1. Hogyan mondta Sámuel a népnek: gonoszság az Úr előtt, hogy királyt kértek magatoknak az Úr, a Király mellé;

2. Hogyan hívta segítségül Istent szavai megerősítésére, hogy küldjön mennydörgést és esőt;

3. Hogyan szakadt le a mennydörgés és az eső, és miként rettent meg a nép az Úrtól és Sámueltől.

SZENTBESZÉD
a legdicsőségesebb gyermekről

„Mert gyermek születik, fiú adatik nekünk, s az ő vállára kerül az uralom. Így fogják hívni: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örök Atya, Béke Fejedelme.” (Ézsaiás 9, 6)

Melyik halandó emberre illenének e nevek, ez a hatalom és ez a dicsőség az emberiség egész történelmében? Senkire. Ezért mondja Aranyszájú Szent János: „Ezt lehetetlen bármely más emberre vonatkoztatni, csakis Krisztusra.” A próféta itt világosan kifejezi a világ Megváltójának két természetét: az emberit és az istenit.

Gyermek születik nekünk - ez a tisztán emberi természetet jelenti. *Fiú adatik nekünk* – ez egyesíti a két természetet egyetlen személyben: Isten Fia és a Szűz Fia a megtestesült Úr személyében. A többi elnevezés pedig az Úr Jézus isteni természetét jelöli. *Az uralom az Ő vállán van*, azaz a hatalom az Övé – saját tulajdona, és nem kölcsönvett. *Nagy Tanács angyala* (a szeptuaginta szerint) – nem a Szentháromság-e ez a Tanács? Ennek a hármas Tanácsnak az Angyala, vagyis követe és hírnöke Isten Fia, az örök Ige. *Csodálatos Tanácsos* – mert minden csoda, minden meglepetés és minden újdonság az, ami Tőle és Általa érkezett az emberi nemhez.

Erős Isten – mit mondana erre Arius és modern követői, akik tagadják az Úr Jézus istenségét? *Békesség Fejedelme* – mert Tőle van a tartós béke, Nélküle pedig háború dúl kívül és belül. *A jövendő kor Atyja* – mert amint Ő az Ura a múltnak, úgy a jövőnek is. De Ő az Egyház Atyja is, az új világ Teremtője, Isten Országának Alapítója. Ezt a csodálatos és pontos látomást maga Ézsaiás, Ámósz fia látta, hétszáz évvel azelőtt, hogy az megnyilatkozott volna az egész mindenségnek.

Ó, Úr Jézus, a prófétáknak Te vagy a legdicsőségesebb jövendölés, a híveknek pedig a legdicsőségesebb kinyilatkoztatás. Nyisd meg elménket, hogy befogadhassa felséged csodálatos dicsőségét; és nyisd meg szívünket, hogy megteljen a Te életadó szeretetteddel. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 16.

1. Az Úr Jézus Krisztus csodás arclenyomata - A Szent Mandülion. Abban az időben, amikor a mi Urunk az evangéliumot hirdette, és meggyógyított minden betegséget és minden erőtlenséget az emberekben, élt Edessza városában, az Eufrátesz folyó partján egy Abgár nevű fejedelem, akit teljesen elborított a bélpoklosság (lepra). Hallott Krisztusról, minden kín és betegség Gyógyítójáról, ezért elküldött egy Anániás nevű festőt Palesztinába egy Krisztusnak címzett levéllel, amelyben Abgár kérte az Urat, hogy jöjjön Edesszába, és gyógyítsa meg őt a bélpoklosságból. Arra az esetre, ha az Úr nem tudna eljönni, a fejedelem megparancsolta Anániásnak, hogy fesse meg az Ő képmását és hozza el, bízva abban, hogy ez a képmás visszaadja az egészségét. Az Úr azt válaszolta, hogy nem tud eljönni, mert közeledett szenvedésének ideje - fogott egy kendőt, megtörölte vele az arcát, és a kendőn tökéletesen kirajzolódott az Ő legtisztább képmása. Ezt a kendőt az Úr átadta Anániásnak azzal az üzenettel, hogy a fejedelem meggyógyul általa, de nem teljesen, amiért is Ő később egy küldöttet küld hozzá, aki betegségének maradványát is eltörli. Miután Abgár fejedelem átvette a kendőt, megcsókolta azt, és a bélpoklosság eltűnt egész testéről, de egy kevés mégis megmaradt belőle az arcán. Később Tádé apostol az evangéliumot hirdetve eljött Abgárhoz, titokban meggyógyította és megkeresztelte őt. Ekkor a fejedelem összetörte a bálványokat, amelyek a városkapu előtt álltak, és a kapu fölé helyezte a Krisztus képmásával ellátott kendőt, fára ragasztva, aranykeretbe foglalva és gyöngyökkel díszítve. A fejedelem még ezt is felírta az ikon alá a kapura: „Krisztus Istenünk, senki sem szégyenül meg, aki Tebenned bízik". Később Abgár egyik dédunokája visszaállította a bálványimádást. Ekkor a város püspöke éjszaka eljött, és befalazta azt az ikont a kapu felett. Évszázadok teltek el azóta. Jusztiniánusz császár idejében Chosroes perzsa király megtámadta Edesszát, és a város nagy szorongattatásban volt. Ekkor történt, hogy Eulaviosz edesszai püspöknek látomása volt a Legszentebb Istenszülővel (Szűz Máriával), aki kinyilatkoztatta neki a befalazott és elfeledett ikon titkát. Az ikont megtalálták, és annak erejével a perzsa sereget legyőzték.

2. Szent Diomédész vértanú. Tarzuszi orvos, előkelő családból származott. Miközben a népet gyógyította, Krisztus hitére tanította őket. Diocletianus császár parancsára 298-ban, Nikeában lefejezték. Azok, akik levágták a fejét és a császárhoz vitték, megvakultak, de amikor a fejet visszahelyezték a testhez és imádkoztak, meggyógyultak.

3. Oszogovszki Szent Joákim. A XI. század második felében remetéskedett az Oszogovszko-hegységben, egy Szarandopor nevű helyen, egy barlangban. Ezen a helyen később egy másik remete, Ovcse Polje-i Teodor épített templomot, akinek álmában megjelent Szent Joákim. Az évszázadok során számos csoda történt Szent Joákim ereklyéinél, és ezek a csodák még ma is tartanak.

4. Szent Sztamátiosz (Sztamát) vértanú. Thesszáliából, Volosz vidékéről származó parasztember. Amikor egy embertelen aga gyűjtötte a néptől a császári adókat, és kegyetlenül bánt az emberekkel, Sztamát néhány társával Konstantinápolyba indult, hogy panaszt tegyen a vezírnél. Ám az aga elleni éles vádjaival Sztamát kivívta a szultán főembereinek haragját, akik letartóztatták őt. Először hízelgéssel akarták iszlám hitre téríteni (törökíteni), gazdagságot, hírnevet és tisztséget ígérve neki. Erre a vértanú felkiáltott: „Az én gazdagságom, hírnevem és tisztségem az én Krisztusom!" Ekkor a törökök megkínozták, végül a Hagia Szophia előtt lefejezték 1680-ban. Így nyerte el Krisztus ezen katonája a vértanúi koszorút.

Ó, jóságos Isten, ki titkokat jelentesz ki,
Csodás titkokat, miket sosem sejtettünk,
Te nyilatkoztattad ki egykor a tónál,
Hogy sok pogány ember
Kelettől egészen nyugatig
Asztalhoz ül majd Ábrahámmal,
Míg a hitetlen zsidó fiúk
A legkülső sötétségre vettetnek
Az ő megkeményedett szívük miatt.
Kijelentetted a titkot, és a titok beteljesedett:
A zsidók a Szemedbe néztek,
S a Hátad mögött a halálodat készítették.
De Abgár fejedelem a messzi távolból,
Testében bélpoklosan, s lelkében is megfertőzve
A pogányok hazug hitétől,
Hallott Rólad hírből, szájról szájra,
Hallott a Te szavaidról és csodáidról,
Hallott Rólad, és hitt Tebenned.
Meglátta legtisztább arcod képmását,
Könnyek között csókolta meg a képedet,
Egészségessé lett testben és lélekben,
Lelke a Paradicsomba költözött,
Hogy Ábrahámmal mindörökké örvendezzen.

ELMÉLKEDÉS

Az Ortodox Egyház Szent Hagyományának gazdagságával felülmúl minden más keresztény felekezetet. A protestánsok egyedül a Szentíráshoz akarnak ragaszkodni.

Azonban a Szentírást sem lehet megmagyarázni a Hagyomány nélkül. Maga Pál apostol így parancsolja: „Legyetek hát állhatatosak, testvérek, és ragaszkodjatok a hagyományokhoz, amelyeket tőlünk élőszóban vagy levélben kaptatok.” (2Thessz 2,15). Az Abgár fejedelemről szóló hagyomány kétségtelenül apostoli hagyomány, jóllehet az apostolok nem említik azt írásaikban. Tádé apostol egyáltalán semmit sem írt, így a protestáns vélemény szerint ő semmit sem beszélt, és semmit sem adott át a hívőknek. Mitől lett volna ő akkor Krisztus apostola? Az Abgár fejedelemről szóló hagyományt Damaszkuszi Szent János is említi az ikonok tiszteletének védelmében. Milyen csodálatos és megható Abgár Krisztushoz írt levele. Miután korábban megírta Neki, hogy hallott az Ő csodás erejéről, amellyel meggyógyítja a betegeket, és miután kérte Őt, hogy jöjjön el és gyógyítsa meg őt is, Abgár így ír tovább: „hallom még azt is, hogy a zsidók gyűlölnek Téged, és valami rosszat készítenek ellened. Nekem van egy városom, nem nagy, de gyönyörű és minden jóban bővölködő: jöjj hozzám, és élj velem az én városomban, amely mindkettőnknek elegendő minden szükségre.” Így írt egy pogány fejedelem, miközben a jeruzsálemi fejedelmek a halált készítették az Emberszerető Úrnak.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten csodálatos segítségét Jonathánnak, Saul fiának (1Sám 13–14), mégpedig:

1. hogyan támadtak a filiszteusok a zsidókra, és a filiszteusok serege annyi volt, mint a föveny a tenger partján;
2. hogyan támadta meg Jonathán a fegyverhordozójával a filiszteusokat, Istenben bízva, és hogyan zavarta össze és győzte le őket;
3. hogyan kell nekünk is megismernünk Jonathán szavainak igazságát: „az Úr előtt nincs akadály a szabadításban, akár sok által, akár kevés által”.

SZENTBESZÉD
Isai jövendőbeli isteni sarjadékáról

„Vessző kél majd Izáj törzsökéből, hajtás sarjad gyökeréből.” (Ézs 11,1)

Krisztus Urunkra vonatkozó ilyen világos próféciák mellett miért nem hittek a zsidók Őbenne mint Messiásban? Az ő esztelen gőgjük miatt, és a szent és igaz emberek ellen elkövetett esztelen bűneik miatt. Ki más lenne az a vesszőszál Isai törzsökéből, mint Krisztus Úr? Isai Dávid király atyja volt, és Dávid nemzetségéből várták a Messiást. Dávid nemzetségéből jelent meg Ő is, és Betlehemben, Dávid városában. A vesszőszál Isai törzsökéből az Úr testi származását jelenti Szűz Máriától, Isai és Dávid utódjától, a gyökérsarjadék pedig az ő – Isai – gyökeréből azt az igazságot jelenti,

amely Őbenne nyilvánult meg, és amelyet Dávid házának számos királya lábbal tiport. A lábbal tiport igazság olyan, mint a kiszáradt fatönk. De egy ilyen tönk gyökeréből néha zöld sarjadék fakad. Ilyen magától sarjadt hajtás lesz Jézus Úr is. Anyja szerint Dávid nemzetségéből való lesz, de isteni fogantatása szerint a Szentlélektől. Az örökkévalóságban az Atyától anya nélkül, az időben az Anyától atya nélkül. Az örökkévalóságban az emberré válás gondolata az Istenség leple alatt állt; az időben az Ő Istensége viszont az emberiség leple alatt állt. Pilátus hiába nézett erre a vesszőszálra Isai törzsökéből, és így kiáltott fel: „Íme, az ember!", mintha valaki meglátná az elektromos áramot vezető huzalt a sok közönséges huzal között, és felkiáltana: „Íme, egy huzal!" Sem az utóbbi nem ismeri fel az elektromos erőt a huzalban, sem az előbbi nem ismerte fel Istent az emberben.

Ó, Emberszerető Úr Jézus, Isten-Ember, tégy minket Istenszeretőkké, és ments meg minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 17.

1. Szent Miron presbiter (áldozópap) vértanú. Egy akhájai helység papja volt, gazdag és előkelő családból származott, természetére nézve szelíd, jámbor, istenszerető és emberszerető. Décius császár idejében, éppen Krisztus születésének (Karácsonynak) napján a pogányok berontottak a templomba, kirángatták Miront az istentiszteletről, és kínzásnak vetették alá. Amikor a tűzben kínozták, egy angyal jelent meg neki és megerősítette őt. Ezután a bőrét kezdték szalagokra hasítani a fejétől a lábáig. A vértanú megragadta saját bőrének egyik ilyen levágott szalagját, és azzal arcul ütötte kínzóját – a bírót. Antipater bíró, mintha magán kívül lenne, kardot rántott és megölte magát. Végül Miront Kizikosz városába vitték, és ott karddal kivégezték a 250. évben.

2.Szent Patroklosz vértanú. A galliai Trikaszinusz (a mai Troyes) városának polgára. Nagy vagyont örökölt a szüleitől, és mint igaz keresztény, abból mindennap alamizsnát osztott a szegényeknek, míg ő maga aszkéta módon élt, naponta csak egyszer vett magához ételt, azt is naplemente után. Életének szentségéért az Úr a gyógyítás ajándékát adta neki, így csodatevő gyógyítóként vált mindenütt ismertté. Aurelianus császár Galliába érkezve megparancsolta, hogy vezessék eléje Patrokloszt. A szent Patroklosz a császár előtt megvallotta Krisztusba vetett hitét, és semmit sem titkolt el. „Ha szeretnél valamit a javaimból, császár, adok neked, mert szegénynek látlak téged" – mondta Szent Patroklosz a császárnak. Erre a császár így felelt: „Hogyan nevezel szegénynek engem, a császárt, akinek számtalan kincse van?" A szent Patroklosz így szólt: „Csak földi, mulandó kincseid vannak, de szegény vagy, mert még önmagaddal sem rendelkezel, és Krisztus hite sincs a szívedben." Halálra ítélték és

átadták a katonáknak, hogy vigyék egy folyó melletti mocsárba, ott fejezzék le, a testét pedig hagyják a sárban. De a szent imádkozott Istenhez, hogy a teste ne maradjon abban a mocsárban, és Isten erejéből hirtelen láthatatlanná vált a katonák számára, és átvitetett a folyó túlpartjára. Hosszú keresés után a katonák megtalálták és egy száraz helyen lefejezték. Két koldus, akiknek Patroklosz gyakran adott alamizsnát, arra járt, felismerték jótevőjük testét, és tisztelettel eltemették.

3. Kalábriai Szent Illés (Ilija) szerzetes. Görög származású, a dél-itáliai Kalábriában lévő Melikuka kolostor elöljárója (inasztatélje). A keleti képrombolás idején sok keleti szerzetes menekült Kalábriába az ikonokkal együtt. Idővel a szerzetesi élet rendkívüli módon elterjedt Kalábriában. A kalábriai szerzeteseket nagy műveltség és az élet rendkívüli szigorúsága jellemezte. Egy időben olyan sok ortodox kolostor és szerzetes volt Kalábriában, hogy Kalábriát a fenséges ókori Egyiptomhoz (Miszirhez) hasonlították. Az ortodox Kalábria később, az évszázadok folyamán az ohridi érsek fennhatósága alá tartozott. Szent Illés Szalonikiben (Thesszalonikiben) hunyt el a 903. évben.

4. Szent Alimpij (Alimpije), a barlangkolostori (pecserszki) ikonfestő. Miközben a szentek képmásait festette a fára, az ő erényeiket is megfestette a saját lelkében. Meggyógyított egy embert a bélpoklosságból (leprából), látta Isten angyalát, és késő öregségében, az 1114. évben békében elszunnyadt az Úrban.

Patroklosz a császár előtt kiegyenesedett,
Krisztus Istent félelem nélkül dicsőítette;
A császár kérdezi őt, s Patroklosz így felel:
– A gazdagnak a koldussal kell jót tennie,
Én gazdag vagyok, te pedig, császár, koldus,
Vannak kincseim, csak kérj belőlük te is. –
– Hát én lennék koldus, ki a világon uralkodom,
Te meg gazdag lennél azzal az átkozott hittel? –
– Én gazdag vagyok – ismételte Patroklosz –,
Az én kincsem a tűzben el nem ég,
Az én kincsem öröktől fogva mindörökké tart,
Az én kincsem a mennyben vár reám. –
– Milyen kincs! Hisz az én kezemben vagy! –
Kiáltott a császár. – Kínoknak adlak át! –
– Adj át, császár – válaszolt Patroklosz –,
Kínjaimért az Isten fizet majd meg nekem.
Gyötörd a testet, a test a kínokra való,
De lelkemet az Úr kezébe ajánlom.
Szabad a lélek a keresztény emberben,

Mint Krisztusnak minden harcosában;
Engem dicsőség és győzelem vár,
Téged, császár, szégyen és nyomorúság.
Siess, halmozd rám a kínokat,
Hogy el ne hervadjon, császár, az én koszorúm.

ELMÉLKEDÉS

Az Úr nem engedi, hogy hűséges szolgái szégyenben maradjanak. Gyakran megtörtént, hogy Krisztus vértanúi, akiket a bíróságokon meggyaláztak és kigúnyoltak, hirtelen olyan csodát tettek, amely félelmet keltett a hitetlenekben. Vagy a bálványok dőltek le, vagy villámok rombolták le a pogány templomokat, vagy egy hirtelen zivatar oltotta ki az elégetésükre készített tüzet, vagy maguk a kínzók verték magukat kövekkel és botokkal, és így tovább. Így Antipater, Szent Miron kínzója is, ezen istenember gyötrése közben hirtelen magán kívül került, és megölte magát. Szent Alimpij, az ikonfestő már élete végén járt, amikor megbízást kapott egy embertől, hogy fesse meg a Legszentebb Istenszülő Elszunnyadásának ikonját. Ahogy közeledett az ünnep, az az ember többször is betért, hogy megnézze, elkészült-e az ikon. Az ikonhoz azonban hozzá sem kezdtek egészen az Elszunnyadás ünnepének előestéjéig, amikor is a templomba kelett volna helyezni. Amikor az az ember teljesen kétségbeesve hazament, hirtelen egy fiatalember termett Alimpij cellájában, azonnal leült, és festeni kezdte az ikont. Nagyon sietősen és rendkívül ügyesen dolgozott. Amikor az ikon elkészült, úgy ragyogott, mint a nap. Miután megmutatta a csodálkozó Alimpijnek, a fiatalember fogta az ikont, és elvitte abba a templomba, amelybe megrendelték. Másnap az az ember elment a templomba, és nagy meglepetésére a helyén látta az ikont. Ekkor az ember elment a kolostorba, és az elöljáróval együtt belépett Alimpij cellájába. „Hogyan és ki festette meg az ikont ennek az embernek?” – kérdezte az elöljáró. A beteg Alimpij pedig így felelt: „Egy angyal festette, és íme, most is itt áll, hogy magával vigyen engem.” Ezzel kilehelte lelkét.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten büntetését Saulon az engedetlensége miatt (1Sám 15), mégpedig:

1. hogyan parancsolta meg Isten Saulnak, hogy ne kímélje Amáleket, és ne vegyen semmit a jószágaikból;

2. hogyan kímélte meg Saul Agágot, az amálekiták királyát, és hogyan engedte meg, hogy elvegyék mindazt, ami a legjobb az ellenség jószágaiból;

3. hogyan hirdette ki Sámuel Saulnak, hogy Isten elvetette őt az engedetlensége miatt, és azért, mert önkényesen, pap nélkül mutatott be áldozatot Istennek.

SZENTBESZÉD
A Lélek-hordozó isteni Gyermekről

„Az Úr lelke nyugszik rajta: a bölcsesség és az értelem lelke; a tanács és az erősség lelke; a tudás és az Úr félelmének lelke,." (Ézs 11,2)

A Szent Isten Lelke nem válik el az Atyától, nem válik el a Fiútól sem, miként az Atya sem válik el a Fiútól és a Lélektől, és a Fiú sem válik el az Atyától és a Szentlélektől. A Szentlélek prófétált a Fiúról a próféták által, a Szentlélek árnyékozta be a Legszentebb Szüzet, és készítette fel őt az Isten Fiának megszületésére, a Szentlélek elválaszthatatlanul nyugodott a Fiún az Ő testben való földi látogatásának teljes ideje alatt. A bölcsesség lelke – a mennyei titkok látásának lelke; az értelem lelke – a látható és a láthatatlan világ közötti kapcsolat megértésének lelke; a tanács lelke – a jó és a gonosz megkülönböztetésének lelke; a hatalom (erő) lelke – a teremtett természet feletti uralom lelke; az ismeret (tudás) lelke – a teremtett lények lényegének megismerési lelke; az Úr félelmének lelke – mindkét világ feletti isteni hatalom elismerésének és az Isten akaratának való engedelmességnek a lelke. Az emberek közül kinek volt valaha is önmagában a Szentlélek ezen ajándékai gazdagságának teljessége? Soha senkinek. Egyedül az Úr Jézus Krisztusnak. Egyébként a Szentlélek megosztja az Ő ajándékait, és szétosztja azokat az embereknek, ennek ezt, amannak amazt. De az Ő ajándékainak teljes, megosztatlan teljessége az Isten Fiában ragyog. Miért kellett az Úr Jézusnak Isten-félelmének lennie, mikor Ő maga az Isten? Neki nem mint Istennek volt félelme Istentől, hanem mint embernek, példaként számunkra. Amiképpen böjtölt, virrasztott és fáradozott mint ember az emberek tanítására, azonképpen félt is Istentől mint ember az emberek tanítására. Mi gyógyítóbb a bűntől megfertőzött (bélpoklos) emberek számára, mint az Isten félelme? Neki mint egészségesnek magába kellett vennie a bűn elleni orvosságokat, hogy minket, betegeket bátorítson ezen orvosságok bevételére. Vajon nem ugyanezt teszi-e a szülő a beteg gyermekeivel, akik félnek bevenni az felírt orvosságot?

Ó, Szentháromságos és örökkévaló Isten, akinek minden mennyei sereg hódol, énekelve a csodás éneket: Szent, Szent, Szent, a Seregek Ura, - fogadd el a mi hódolatunkat is, és ments meg minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 18.

1. Rilai Szent János (Jován) szerzetes. Az Ortodox Egyház e nagy aszkétája és világítótornya Szófia közelében, Szkrin helységben született Borisz király idejében. Szegény, de becsületes szülőktől született. Szülei halála után szerzetessé lett, és egy

vad hegyre vonult vissza, ahol egy barlangban kezdett remetéskedni. Sok kísértést szenvedett el ott démonoktól és emberektől, rablóktól és saját rokonaitól egyaránt. Ezután a Rila-hegységbe költözött, és egy odvas fában telepedett le. Kizárólag fűvel és babbal táplálkozott, amely Isten Gondviseléséből kezdett el nőni a közelben. Sok éven át nem látott emberi arcot, amíg - ismét Isten Gondviseléséből - fel nem fedezték őt pásztorok, akik elveszett juhaikat keresték. Így a szent híre elterjedt az emberek között, és az emberek elkezdtek hozzá járni, segítséget kérve betegségeikben és gyötrelmeikben. Maga Péter bolgár király is meglátogatta őt, és tanácsot kért tőle. A szellemi élet sok buzgó követője telepedett le János közelében. Ott hamarosan templom és kolostor épült. Szent János békében elszunnyadt az Úrban 946. augusztus 18-án, életének 70. évében. Halála után megjelent tanítványainak. Ereklyéit először Szófiába, majd Magyarországra, azután Tirnovóba, és végül a Rilai kolostorba szállították, ahol mindmáig nyugodnak. A Rilai kolostor évszázadokon mint világítótorony, valamint a csodatevő erő és a szellemi vigasztalás helye volt a bulgáriai keresztény nép számára, különösen a török rabság nehéz idõszakában.

2. Szent Flórusz (Flór) és Lávrusz (Lávr) vértanúk. Testvérek testben, lélekben és hivatásban is. Mindketten buzgó keresztények, mesterségüket tekintve pedig kőfaragók voltak. Illíriában éltek. Egy pogány fejedelem egy bálványtemplom építésénél alkalmazta őket. Munkájuk során történt, hogy egy kődarab lepattant, és eltalálta a pogány pap (áldozár) fiának szemét, aki kíváncsian figyelte az építők munkáját. Látva, hogy fia megvakult és véres, a pap kiabálni kezdett Flóruszra és Lávruszra, és meg akarta verni őket. Ekkor a szent testvérek azt mondták neki, hogy ha hisz abban az Istenben, akiben ők hisznek, a fia meggyógyul. A pap megígérte. Flórusz és Lávrusz könnyek között imádkoztak az Úr Istenhez, az élő és egyetlenhez, és a kereszt jelével megjelölték a gyermek kivert szemét. A gyermek azonnal meggyógyult, és a szeme ép lett, pont olyan, mint amilyen volt. Ekkor megkeresztelkedett Memertinusz, a pap és a fia is, és hamarosan mindketten tűzhalált haltak Krisztusért. Amikor Flórusz és Lávrusz befejezték a templomot, keresztet tettek rá, meghívták az összes keresztényt, és felszentelték azt az Úr Jézus nevére egész éjszakás énekléssel. Értesülvén erről, Illíria helytartója tűzben égette el e keresztények közül sokat, Flóruszt és Lávruszt pedig élve dobták egy kútba, majd a kutat betemették földdel. Később ereklyéik kinyilatkoztattak, és Konstantinápolyba szállíttattak. E csodálatos testvérek a II. században szenvedtek Krisztusért, és Krisztus által dicsőíttettek meg.

Szent Emilián (Emiliánusz) püspök és vértanú. Örmény származású volt. Saját kívánságára, a vértanúságot keresve ment Itáliába, hogy Krisztust hirdesse Diocletianus idejében. Trevi városában választották püspökké. A megkínzása során végbement számos csoda miatt mintegy 1000 pogány hitt Krisztusban. Karddal fejezték le lelkiatyjával, Ilariónnal (Hilárion), valamint két testvérével, Dionisziosszal (Dionizijusz) és Ermiposszal (Hermipposz) együtt.

Két fiút, két szentet szült egyazon anya,
Áldott az az anya, ki tetszett az Istennek.
A csodás Flórusz és Lávrusz köveket faragtak,
S mellette az emberi lelkeket a kereszttel igazították;
Ami a véső a kőnek, az a kereszt a léleknek,
A kereszt által kifaragva, a keresztért haltak meg.
A bálványimádó pap nem látott csodát látott:
A kivert szem – meggyógyult szemmé lett!
Nem látott csoda! Ez elég volt neki,
Így megkeresztelkedett a kereszttel, és vértanúvá lett.
A csodás Flórusz és Lávrusz bálványtemplomot építenek,
De szívükben Krisztus Istent dicsőítik.
A testvérek új pogány templomot készítettek,
De keresztet tettek rá, és íme – keresztény templom lett!
Meg is töltötték azt Krisztus dicsőítésével,
A gyertyák fényével és a tiszta tömjén illatával.
Az ember az emberre éppúgy hasonlít,
De az egyik alázatos, a másik meg kérkedik.
Íme, nagyon hasonlók testben és ruhában,
De felettébb különbözők észben és lélekben.
Az egyikben Krisztus és tiszta fényesség lakik,
A másikban ördögi gyötrelem s üresség honol.
Adja az Isten, hogy a mi testeink
Az élő Isten Lelkének templomai legyenek,
Az Isten kedveltjeinek erőteljes imája által,
A szent vértanú testvérek, Flórusz és Lávrusz által.

ELMÉLKEDÉS

Nem ritka eset, különösen a mi időnkben, hogy a szülők válnak gyermekeik szellemi halálának okozóivá. Valahányszor a gyermek a szellemi élet, az aszkézis, a szerzetesség felé törekszik, és a szülő – ahelyett, hogy támogatná – elfojtja ezt a törekvést, az ilyen szülő saját gyermekének gyilkosává válik. És az ilyen gyermekek – a szülők büntetéseként – gyakran az ellenkező irányba fordulnak, és züllötté válnak. Egy Lukács nevű fiú, Rilai Szent János unokaöccse, hallva a nagybátyjáról, és a szellemi élet iránti vágytól hajtva, eljött a nagybátyjához a hegyre. János szeretettel fogadta őt, elkezdte tanítani és támogatni az aszkézisben. Ám Lukács apja egy nap megjelent János barlangja előtt, és dühösen szidalmazni kezdte a szentet, amiért a fiát abban a pusztaságban tartja. János szavai és tanácsai itt semmit sem segítettek. Az apa erőszakkal

hazavonszolta a fiát. Útközben azonban egy kígyó megmarta a gyermeket, és Lukács meghalt. A kegyetlen apa meglátta ebben Isten büntetését, és megbánta tettét, de már minden késő volt. Siránkozva és önmagát vádolva tért vissza Jánoshoz. A szent azonban csak annyit mondott neki, hogy temesse el a gyermeket, és menjen vissza oda, ahonnan jött.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid királlyá való csodálatos isteni kiválasztását (1Sám 16):

1. hogyan küldte az Úr Sámuelt Isai házába, hogy felkenje annak egyik fiát királlyá;

2. hogyan irányította az Úr Sámuelt, hogy Isai nyolcadik és legfiatalabb fiát, Dávidot, a juhpásztort kenje fel;

3. hogyan kente fel Sámuel Dávidot, és hogyan szállt le Isten Lelke Dávidra.

SZENTBESZÉD
A farkas és a bárány közötti békéről

„Akkor majd együtt lakik a farkas a báránnyal,
és a párduc együtt tanyázik a gödölyével.” (Ézs 11,6)

Így jövendölte meg az igaz próféta az igazságot. És még hozzáteszi: a borjú, az oroszlánkölyök és a hízott marha együtt lesznek, és egy kisgyermek terelgeti őket. A tehén és a medve együtt legelnek… És az oroszlán szalmát eszik, mint az ökör. A csecsemő pedig a mérges kígyó lyukába dugja a kezét, és a kígyó nem árt neki. Mikor fog megtörténni ez a csoda, testvéreim? Ez már megtörtént, akkor, amikor Krisztus, a Csodatevő megjelent a földön. Ez a paradicsomi valóság, amely megújult az emberek között a Megváltó földre érkezésével. Rejtélyesen, de mégis világosan beszél a próféta; rejtélyesen, mert nem a vadállatokról, hanem az emberekről beszél: világosan, mert jövendölése beteljesedett Krisztus Egyházában. Az emberek, akik természetük szerint olyanok voltak, mint a farkasok, a párducok, az oroszlánok, a medvék, az ökrök, a bárányok, a kecskegödölyék és a kígyók – mindannyian a betlehemi Gyermek előtt állnak, a hitben egyenlővé válva, a szelídség által megszelídítve, a reménység által megvilágosítva, a szeretet által meglágyítva.

A próféta azt is megjövendöli, hogy miért fog ez megtörténni: „Mert teljes lészen a föld az Úr ismeretével, mint a vizek a tengert borítják.” Testi szempontból nézve minden ember föld. Az az ember, aki hisz Krisztusban, és az igazságban követi Krisztust, telve lesz az Úr ismeretével, mint a vizek a tengert borítják. Ilyenek voltak sokan egyé-

nenként. Ilyenek voltak az aszkéták egész közösségei Egyiptomban (Miszirben), a Szent Hegyen (Áthoszon), Cipruson, Oroszországban, Örményországban és más vidékeken. De ez még nem minden. Az Úr ismerete ma már elterjedt az egész földön. A Szentírás eljutott minden néphez. És kevés olyan sarka van a földnek, ahol ne olvasnák Krisztus Evangéliumát, ahol ne ismernék Isten nevét, és ahol ne mutatnák be az Úr vértelen áldozatát. Egyesek elutasítják Krisztust, mások befogadják Őt; egyesek eltávolodnak az igaz hittől, mások elfogadják az igaz hitet. És így folyik a harc szerte az egész világon az Úr Jézus jele alatt. A túláradó vizek kiömlenek és túlfolynak az üres völgyekbe; az üres völgyek megtelnek, és egyenlővé válnak a magas vizekkel. Nem minden olyan fényes a világban, ahogyan mi, keresztények szeretnénk, de Ézsaiás próféta próféciája tündöklően beteljesedett és valóra vált. Ó, milyen csodálatos Ézsaiásnak, Ámosz fiának, az igaz prófétának a látomása.

Ó, Csodatevő Úr, szelídítsd meg azon emberek és népek fenevad természetét, akiket még nem szelídített meg a Te szereteted ereje. Hogy mindannyian nemesek legyünk a Te nemességedből. Hogy mindannyian dicsőségesek legyünk a Te dicsőségedből. És éljünk, Urunk, éljünk a Te halhatatlan életedből. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 19.

1. Szent Andréasz Sztratilatész (András hadvezér) vértanú. Tiszt – tribunus – volt a római hadseregben Maximianus császár idejében. Születése szerint szíriai volt, és Szíriában is szolgált. Amikor a perzsák hadsereggel fenyegették a Római Birodalmat, Andréaszra bízták a sereget az ellenség elleni harcban. Ebből az alkalomból hadvezérré - sztratilatésszá - nevezték ki. Bár titkos keresztény volt, és még nem keresztelkedett meg, Andréasz az élő Istenbe vetette bizalmát, a katonák sokaságából csak a legjobbakat választotta ki, és harcba indult. A csata előtt azt mondta katonáinak, hogy ha mindannyian az egyetlen igaz Isten, Krisztus Úr segítségét hívják, ellenségeik elszélednek előttük, mint a por. És valóban, a katonák mindannyian, fellelkesülve Andréasztól és az ő hitétől, Krisztus segítségét kérték, és rohamot indítottak. A perzsa sereget teljesen megsemmisítették. Amikor a győzedmes Andréasz visszatért Antiókhiába, néhány irigy ember feljelentette őt, mint keresztényt, és a császári helytartó bíróság elé idézte. Andréasz nyíltan megvallotta megingathatatlan hitét Krisztusban. Kegyetlen kínzások után a helytartó börtönbe vetette Andréaszt, és levelet írt a császárnak Rómába. Ismervén Andréasz tekintélyét a nép és a hadsereg körében, a császár megparancsolta a helytartónak, hogy engedje szabadon Andréaszt, de lesse a másik alkalmat és a másik indokot (nem a hitet), hogy megölhesse őt. Isteni kinyilat-

koztatás révén Andréasz megtudta a császár ezen parancsát, ezért maga mellé véve hűséges katonáit, szám szerint 2593-at, a kilikiai Tarzuszba ment velük, és ott mindannyian megkeresztelkedtek Péter püspöktől. A császári hatóságok által ott is üldözve, Andréasz a seregével messzire, az örményországi Tavrosz (Toros)-hegységbe vonult vissza. Ott egy szurdokban, miközben imádkoztak, utolérte őket a római sereg, és egytől egyig lefejezte őket. Közülük senki sem akart védekezni, hanem mindannyian vágytak a Krisztusért való vértanúhalálra. Azon a helyen, ahol a vértanúk vére patakokban folyt, gyógyító vizű forrás fakadt, amely minden betegségből gyógyulást hozott. Péter püspök titokban eljött az embereivel, és tisztelettel eltemette a vértanúk testeit ugyanazon a helyen. Mindannyian tisztelettel szenvedtek vértanúságot, és a halhatatlan dicsőség koszorújával megkoronázva költöztek át Krisztus Istenünk országába.

2. Szent Theofánész (Teofán) szerzetes. Janinában született, és ifjúként mindent elhagyva a Szent Hegyre (Áthoszra) ment, ahol a Dohiarion (Dohendiári) monostorban lett szerzetes. A böjtben, imádságban, virrasztásban és minden felesleges dologtól való megtartóztatásban mintaképe volt minden szerzetesnek. Emiatt idővel iguanná (kolostorvezetővé) választották. Később azonban a szerzetesekkel való bizonyos nézeteltérések miatt elhagyta a Szent Hegyet, és unokaöccsével a makedóniai Veriába (Berrhoea) ment, ahol kolostort alapított a Legszentebb Istenszülő tiszteletére. Amikor ez a kolostor virágzásnak indult a szellemi életben, unokaöccsét hagyta ott annak vezetésére, ő maga pedig Nauszába (Nausz) ment, ahol egy másik kolostort alapított a Szent Arkangyalok tiszteletére. Békében hunyt el a XV. században. Csodatevő ereklyéi most is Nauszában nyugszanak, és Isten nagy erejét nyilvánítják ki.

3. Szent Timótheosz (Timóteus), Agapiosz (Agáp) és Thekla vértanúk. Krisztusért szenvedtek vértanúságot a gonosz Diocletianus császár idejében. Timótheoszt tűzben égették el, Agapioszt és Theklát pedig vadállatok elé dobták.

A természet éneke a Tavrosz-hegység közepette
Visszhangzott, anélkül hogy emberi hang felelt volna rá.
Míg egy napon meg nem remegett a hegy,
S egy újfajta visszhang moraja futott végig rajta;
El is némította a hegy az ő örökös zúgását,
Hogy hallja az újat, mit nem hallott még soha.
Itt lett vége a bátor Andréasz seregének,
Itt mészárolták le a farkasok a bűntelen bárányokat;
Andréasz megoltalmazta a Római Birodalmat a perzsáktól,
Most meg a római sereg rontott rá Andréaszra.
Kétezer társával Andréasz a földre térdelt,
S társainak ezen szelíd tanácsot mondta:

– Eljött a kedvező óra, íme, az üdvösség napja,
A földi élettől való elválásunknak ideje.
Alázattal boruljunk térdre az Isten előtt,
S a sok jóért adjunk meleg szívvel hálát,
De leginkább, testvéreim, a vértanúhalálért,
Harag és kiáltás nélkül a hóhérok kezére adón.
Így szólt Andréasz. S mind térdre rogytak,
Kétezer ember kezdett ott imádkozni;
A bősz üldözők kardjai villantak,
S az angyalok kórusai ragyogtak a hegy felett.
A mennyben megnyíltak a Paradicsom kapui
A szent Andréasz, a dicső hadvezér előtt,
És az ő serege előtt, mely legyőzte a gonoszt,
S az ő Krisztusáért drága vért ontott.

ELMÉLKEDÉS

Amikor ártatlanul ér minket valamilyen hirtelen nyomorúság, nem szabad azonnal siránkoznunk, hanem Isten Gondviselését kell látnunk benne, aki ezen a nyomorúságon keresztül valami újat és hasznosat készít számunkra. Az isteni Theofánésznek, a Dohiarion kolostor igumannak egy napon hirtelen az a hír jött, hogy a törökök elfogták a nővére fiát, iszlám hitre kényszerítették (törökítették) és Konstantinápolyba vitték. Theofánész azonnal Konstantinápolyba ment, és Isten segítségével sikerült megtalálnia unokaöccsét, titokban kihoznia őt Konstantinápolyból, és elhoznia a saját kolostorába a Szent Hegyre. Ott újra visszavezette őt a keresztény hitre, majd szerzetessé is nyírta. Ám a testvérek zúgolódni kezdtek az igumannra és unokaöccsére a törököktől való félelmükben, mert tartottak attól, hogy a törökök megtudják, eljönnek és elpusztítják a kolostort. Nem tudván, mit tehetne mást, Szent Theofánész fogta az unokaöccsét, és titokban eltávozott vele nemcsak a Dohiarionból, hanem a Szent Hegyről is, és Veriába ment. Theofánész későbbi tevékenysége Veriában és Nauszában megmutatta, milyen hasznos is volt az a nyomorúság az Egyház számára. Amit Theofánész soha nem tudott volna véghezvinni a Szent Hegyen, azt megtette ezeken a más helyeken, ahová a nyomorúság elől menekült. Nevezetesen: két új kolostort alapított, amelyekben idővel szerzetesek sokasága üdvözült, és számtalan ember talált bennük vigasztalást önmagának. Mindemellett az ő szent ereklyéi a keresztény nép körében a gyógyulások forrásává lettek, megerősítve a hitet sok hitetlenben és kishitűben. Így rendezi el Isten legbölcsebben az emberek sorsát hirtelen nyomorúságokon keresztül, amelyek az embereknek pillanatnyilag úgy tűnnek, mintha a végső romlásukba vinnének.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Isten csodálatos Gondviselését Dávid életében (1Sám. 16), mégpedig:

1. hogyan távozott el Isten Lelke Saultól az ő bűne miatt;
2. hogyan gyötörte a gonosz lélek Sault, úgyhogy egy hárfást (lantost) keresett, hogy az felvidítsa őt;
3. hogyan találták meg a király szolgái pont Dávidot, és hogyan vezették a császár elé, hogy hárfájával megnyugtassa őt.

SZENTBESZÉD

Az Úr erejéről és a bálványok tehetetlenségéről

„Lám, az Úr gyors felhőn szállva Egyiptomba érkezik.
Egyiptom bálványai megremegnek színe előtt," (Ézs 19,1)

Menekülve Heródes király, a jeruzsálemi fáraó elől, az Úr Egyiptomba (Miszirbe) jött. Az igazi Izráelt ugyanis nem a hely, hanem a lélek és a tettek szerint számítják. Az Úr születésének idején nagyobb gonoszság uralkodott Jeruzsálemben, mint egykor a fáraók Egyiptomában, amint az gyakran megjegyzendő: amikor a hívők elpártolnak a hittől, rosszabbakká válnak a hitetleneknél, akik sohasem ismerték meg az igaz hitet. És így abban az időben Egyiptom áldottabb és vendégszeretőbb hely volt a világ Megváltója számára, mint Jeruzsálem. Hasonlítsd össze a próféta szavait azokkal a szavakkal, amelyeket az angyal mondott az igaz Józsefnek, álmában: „Kelj fel, vedd a gyermeket és annak anyját, és fuss Egyiptomba" (Mt 2,13), és azonnal meggyőződsz arról, hogy Ézsaiás szavai senki másra nem vonatkozhatnak, mint Krisztus Úrra. Még inkább megerősödsz ebben, ha hallod a másik prófétát is, aki így szól: „Egyiptomból hívtam ki az én fiamat" (Hós 11,1).

Mit jelent a könnyű felhő, amelyen az Úr Egyiptomba jön? Jelenti az Úr testét, amelybe Ő felöltözteti az Ő Istenségét. Mert az emberi test olyan, mint a sűrű felhő, amelyben a lélek lakozik. Ez tehát a testet öltött Úr prófétai látomása. Némely magyarázók úgy vélik, hogy a könnyű felhő a Legszentebb Istenszülőt is jelenti, aki hosszú böjttel, imádsággal és más aszkézissel olyan könnyűvé tette testét, mint a felhő. Különösen könnyű volt ez a felhő – az Istenszülő teste – a szenvedélyek hiánya miatt, amelyek megterhelik az emberi testeket.

Ó, mindenható és irgalmas Úr, ki minden ember üdvösségét akarod, és nem nézed, ki a zsidó vagy ki az egyiptomi, ments meg és könyörülj rajtunk is, mert a Te nevedben bízunk szüntelenül. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 20.

1. Szent Sámuel próféta. Izráel tizenötödik és egyben utolsó bírája. Krisztus előtt 1100 évvel élt. Lévi törzséből, Elkána és Anna szülőktől született Rámata (Rámá) helységben, vagyis Arimáthiában, ahol később a tiszteletreméltó József is született. A meddő Anna imádságos könnyekkel kérte Sámuelt az Istentől, és Istennek is szentelte őt, amikor betöltötte a 3. életévét. Silóban élve, a szövetség ládája mellett, Sámuelnek 12 éves korában igaz kinyilatkoztatása volt Istentől arról a büntetésről, amely Éli főpap házára várt fiai, Hofni és Fineás gonoszsága miatt. Ez a kinyilatkoztatás hamarosan be is teljesedett: a filiszteusok legyőzték az izráelitákat, megölték Éli mindkét fiát, és zsákmányul ejtették a szövetség ládáját. Amikor a hírnök közölte ezt a szerencsétlenséget Élivel, ő holtan esett a földre, és kilehelte lelkét életének 98. évében. Ugyanez történt a menyével, Fineás feleségével is. Attól fogva 20 éven át az izráeliták a filiszteusok rabszolgái (foglyai) voltak. Ezen időszak letelte után Isten elküldte Sámuelt a néphez, hogy bűnbánatot hirdessen, ha meg akarnak szabadulni ellenségeiktől. És a nép bűnbánatot tartott, elvetette az idegen bálványokat, amelyeknek szolgált, és elismerte Sámuelt prófétának, papnak és bírónak. Ekkor Sámuel sereggel indult a filiszteusok ellen, és Isten segítségével megzavarta, majd leverte őket, felszabadítva a földet és a népet. Ezután Sámuel békében bíráskodott népe felett egészen öregségéig. Látván az ő megöregedését, a nép azt kérte tőle, hogy állítson nekik királyt maga helyett. Sámuel hiába igyekezett lebeszélni erről a népet, mondván, hogy egyedül Isten az ő királyuk – a nép megmaradt a kérésénél. És bár ez a kérés nem tetszett Istennek, Isten megparancsolta Sámuelnek, hogy kenje fel nekik királlyá Sault, Kís fiát a Benjámin törzsből. Saul csak rövid ideig uralkodott, és Isten elvetette őt vakmerősége és engedetlensége miatt, majd megparancsolta Sámuelnek, hogy kenje fel az Isai házából való Dávidot királlyá Saul helyett. Halála előtt Sámuel egybegyűjtötte az egész népet, és elbúcsúzott tőlük. Amikor meghalt, egész Izráel siratta őt, és tisztelettel eltemették az ő házában, Rámában.

2. Szent Fülöp (Filipp) herakleiai püspök és vértanú, Szeverusz (Szever) áldozópappal és Hermész (Hermesz) diakónussal együtt. Minden jel szerint szláv származásúak voltak. Thrákiában szolgálták az Istent, és ott adták át őket először kínzásoknak Krisztusért. Amikor a pogányok berontottak, hogy felégessék a keresztény templomot, a bátor Fülöp így szólt az elöljárójukhoz: „Azt gondolod, hogy az Isten kövek közé van zárva? Ő a szívekben lakik.” A templomot lerombolták, az összes könyvet elégették, a papokat pedig Drinápolyba (Edirne) hurcolták, ahol a fogság és a kínzások után félig megégetve a Marica folyóba dobták őket. Még 38 keresztény fejezte be velük együtt életét vértanúhalállal. Úgy tartják, hogy Diocletianus idejében szenvedtek vértanúságot.

Az Igaz Sámuel, az élő Isten szolgája,
Az ő népének szeretett bírája,
Tisztelte az Istent, Istent mindenek felett,
Isten akarata volt számára a parancsolat.
A nép akaratát az Istenével igazította,
S a nép bűneit az Isten előtt megbánta.
Pap, próféta és igaz bíró volt ő,
Hármas módon dicsőítette az Urat Sámuel.
Minden szavával, minden egyes tettével,
Munkával, imával, áldozattal és étellel,
Teljes lényével az Istennek szolgált,
S a földi uralkodóknak ezen mintát nyújtotta:
Saját népének senki sem használhat,
Aki az Isten törvényétől elfordul;
Aki önmagára és a népre hallgat, s nem az Istenre,
A feneketlen szakadék mélyére fog zuhanni.
Amiképpen Saul is elbukott, s mások is vele,
A nép bűneinek minden részese.
Csak az Isten szolgája - rabja lehet uralkodó,
Aki saját népének tartósan használhat;
Ezt tanítja Sámuel tettel és szóval is,
Sok évszázadon át visszhangzik e tanítás.

ELMÉLKEDÉS

Térj meg, mielőtt a halál bezárja életed kapuját, és megnyitja az Ítélet kapuját. Térj meg a halál előtt, és mivel nem tudod a halál óráját, térj meg ma és most, és ne ismételd többé a bűnödet. Így imádkozik Istenhez Szír Szent Efrém:

Mielőtt az idő kereke megállna az életemben – könyörülj rajtam.

Mielőtt a halál szele megfújna, és testemen megjelennének a betegségek, a halál hírnökei – könyörülj rajtam.

Mielőtt a magasságos, fenséges nap elsötétülne számomra – könyörülj rajtam; és ragyogjon fel nekem a Te fényed fentről, elűzve elmém félelmetes sötétségét.

Mielőtt a föld visszatérne a földbe, és enyészetté válna, és mielőtt szépségének minden vonása elenyészne – könyörülj.

Mielőtt bűneim megelőznének engem az Ítéleten, és megszégyenítenének a Bíró előtt – könyörülj, jósággal teljes Úrunk.

Mielőtt a seregek kivonulnának, megelőzve a Király Fiát, hogy egybegyűjtsék nyomorult nemzetségünket a Bíró trónja elé – könyörülj.

Mielőtt megszólalna a harsona szava a Te eljöveteled előtt, kíméld meg szolgáidat, és könyörülj, mi Urunk Jézusunk.

Mielőtt bezárnád előttem a Te ajtódat, Isten Fia, és mielőtt a gyehenna kiolthatatlan tüzének eledelévé válnék – könyörülj rajtam.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid Góliát feletti csodálatos győzelmét (1Sám 17), mégpedig:

1. hogyan dacolt Góliát – aki félelmetes volt testben, páncélzatban és fegyverzetben – Izráel egész seregével;

2. hogyan indult el Dávid, Istenbe vetett reménységgel, egy parittyával és kövecskékkel, és hogyan ölte meg Góliátot;

3. hogyan győzött Dávid, mert hitte, hogy ez az Úr harca, a hívők harca a hitetlenek ellen.

SZENTBESZÉD
Egyiptomnak az Úrhoz való megtéréséről

„Az Úr kinyilatkoztatja magát nekik, és az egyiptomiak elismerik az Urat azon a napon, sőt áldozatokkal, és ajándékokkal fognak hódolni neki. Fogadalmat is tesznek az Úrnak és teljesítik is.” (Ézs 19,21)

Ó, mily változandó az emberi szív! De minden változása közül az egyik a legszégyenteljesebb a szégyenteljesek között, mégpedig ez: amikor a hívő hitetlenné válik. És minden változása közül az egyik a legdicsőségesebb a dicsőségesek között, mégpedig ez: amikor a hitetlen megtér és hívővé válik. Az első változás az izráelitákkal történt meg, akik megölték Krisztust; a második pedig az egyiptomiakkal (miszirickel), akik hittek Krisztusban. Egykor Egyiptom volt az egyetlen, élő Istenben hívők fő üldözője, mert egykor az egyiptomiaknak sok halott istenük, bálványuk és tárgyuk volt, amiket imádtak, valamint meséik és jövendöléseik, amikkel áltatták magukat. De íme, mit jövendöl a próféta! Milyen csodálatos látomás! Az egyiptomiak megismerik az egyetlen és élő Urat azon az időben, amikor az Úr testben megjelenik az emberek között. A bálványok leromboltattatnak, a démonoknak és állatoknak szentelt templomok megdöntetnek, az élő és egyetlen Isten oltára megerősíttetik, az áldozati oltár felemeltetik. Vértelen áldozat mutattatik be a véres helyett, és ésszerű (szellemi) áldozat az oktalan helyett. Szerzetesek százezrei fogadnak majd szegénységet, engedelmességet és böjtöt az Úr iránti szeretetből. A legnagyobb aszkéták tűnnek majd fel az egykor sötét Egyiptomban; a legbátrabb vértanúk Krisztus Úrunkért; a legmegvilágosodottabb elmék; a legtisztánlátóbb csodatevők.

Ó, milyen csodálatos látomás! És milyen csodálatos ezen látomás beteljesülése! Aranyszájú Szent János így ír: „Még a nap sem oly ragyogó a csillagok sokaságával, mint az egyiptomi pusztaság az ő szerzeteseivel.” Minden igazságban beteljesedett, amit Ézsaiás, Ámosz fia, a tisztánlátó és igaz prófétája előre látott és megjövendölt.

Ó, jóságos szívű Úr, aki megkönyörültél Egyiptomon, a Te hívőid egykori üldözőjén, és megvilágosítottad őt az igazság fényével, világosíts meg minket is, és erősíts meg minket a Te Szentlelked kegyelmével és a nagy egyiptomi keresztények példájával. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 21.

1. Szent Thaddeus apostol. Egyike a Hetvennek, és nem az a Thaddeus, aki a Tizenkét apostol egyike volt. Szent Thaddeus először Keresztelő Jánost látta és hallotta, tőle vette fel a keresztséget, majd ezután látta az Úr Jézust, és követte Őt. Az Úr a hetven kisebb apostol közé sorolta őt, akiket kettesével küldött maga előtt (Lk 10,1). Dicsőséges feltámadása és mennybemenetele után az Úr Thaddeust Edesszába, Thaddeus szülőhelyére küldte, teljesítve ezzel Abgár fejedelemnek tett ígéretét, amelyet akkor adott neki, amikor elküldte neki a képmásával ellátott kendőt (mandyliont). A kendő megcsókolásával Abgár kigyógyult a leprából, de nem teljesen. Kevés lepra még maradt az arcán. Amikor szent Thaddeus megjelent Abgár előtt, az nagy örömmel fogadta őt. Krisztus apostola tanította őt az igaz hitre, majd megkeresztelte. Amikor a megkeresztelt Abgár kijött a vízből, a lepra maradéka is lehullott róla, és teljesen egészséges lett. Isten megdicsőítése után Abgár fejedelem azt akarta, hogy népe is megismerje és dicsőítse az igaz Istent. Ezért a fejedelem összehívta Edessza minden polgárát szent Thaddeus apostol elé, hogy hallják a Krisztusról szóló prédikációt. Hallva az apostoli szavakat, és látva csodálatosan meggyógyult fejedelmüket, az emberek elvetették a bálványokat és a tisztátalan életet, elfogadták Krisztus hitét, és megkeresztelkedtek. Így Edessza városa megvilágosodott Krisztus hite által. Abgár fejedelem sok aranyat hozatott és ajánlott fel az apostolnak, de Thaddeus azt mondta neki: „Ha a magunkét elhagytuk, hogyan fogadnánk el a másét?” És szent Thaddeus hirdette az evangéliumot Szíriában és Föníciában. Az Úrban hunyt el a föníciai Berütosz (Bejrút) városában.

2. Szent Bassa vértanúnő és gyermekei: Theogniosz, Agapiosz és Pisztosz. Bassa egy bálványimádó pap felesége volt, de egyúttal titkos keresztény is. Fiait keresztény szellemben nevelte. Saját férje gyűlölte meg őt a hite miatt, és átadta a bírónak, hogy fiaival együtt kínozzák meg. Kegyetlen kínzások után fiait karddal fejezték le (vélhetően a makedóniai Edesszában). Bassa teljes örömmel látta, hogy fiai tisztes-

séggel fejezték be vértanúi küzdelmüket Krisztusért, és maga még nagyobb készséggel ment kínzásról kínzásra. Amikor a tengerbe dobták, angyalok jelentek meg, és elvezették őt a Márvány-tenger egyik szigetére, ahol karddal fejezték le, Maximianus idejében. Így a szent Bassa kétszeresen is méltóvá vált Krisztus országára, mint vértanú és mint vértanúk anyja.

3. Szentséges Szmolenszki Avramij (Ábrahám). Szmolenszk városában született, szülei imádságainak köszönhetően. Korán szerzetességre lépett, és nagy aszkéta küzdelmeknek szentelte magát, a régi sivatagi atyákat utánozva. Később megalapította a Szent Kereszt monostort Szmolenszk mellett. Sok kísértést szenvedett el a démonoktól és az emberektől, nagy türelemmel és Isten iránti hálával. Egy nagy szárazság idején imádságával esőt hozott le az égből. Miután 50 évet élt szerzetesi rendben, békében hunyt el az Úrban 1220 körül.

4. Szent Ábrahám, Izsák és Jákob ősatyák. Karácsony előtt, az Ősatyák vasárnapján is megemlékeznek róluk, mint igazakról és Istennek tetszőkről

. A gyertya ég, a tömjén illatozik,
Avramij éjjel-nappal imádkozik,
Felebarátját mint önmagát szereti.
Szent Avramij aszketikus testét
A böjtölés és a leborulások megtörték,
Szíve megremeg Isten szent nevére –
Az örökkévalóság ír az idő levelére.
A bűnösök a bűnöstől nem félnek,
De az igaz embertől rettegve félnek,
A bűnös emberek Avramijt gyalázzák,
Az irigyek Avramijt vádolják.
Gyalázva, vádolva, Avramij mindent elvisel,
Ellenségeiért Istenhez irgalomért esedezik.
Avramij a szívét elrejti a világ elől,
Titokban térdel, titokban könnyet ont a mélyből;
Isten nem úgy ítél, ahogy az emberek ítélnek,
Az emberi ítélet ártani is akar,
De Isten mindenkinek üdvösséget kíván,
Nagyúrnak és gyenge rabszolgának egyaránt a föld porán.
A szent minden reményét Istenbe vetette –
S Isten Avramijt örökre megdicsőítette.

ELMÉLKEDÉS

A rágalmazóknak való nagylelkű megbocsátás és az értük való imádkozás a keresztény szentek jellegzetessége, akik a maguk elleni rágalmakat nem az embereknek tulajdonítják, hanem a démonoknak, mint minden rágalom és általában minden bűn fő felbujtóinak. Szent Szmolenszki Avramijt néhány irigy pap rágalmazta meg a fejedelemnél és a püspöknél, azt állítva, hogy csaló, varázsló és képmutató. A rágalmazók nem kevesebbet követeltek, mint hogy égessék el őt. Mind a fejedelem, mind a püspök hitt a rágalmazóknak, így Avramijt kiűzték Szmolenszkből, és eltiltották a papi szolgálattól. A vizsgálat és a per egész ideje alatt Avramij Szent István első vértanú imádságát ismételte: „Uram, ne tulajdonítsd nekik ezt bűnül!" (ApCsel 7,60). Később beigazolódott, hogy Avramij minden vádlója hazudott és rágalmazott. A dühös fejedelem szigorúan meg akarta büntetni a rágalmazókat, a püspök pedig ki akarta rekeszteni őket az egyházból, de a szent Avramij térdre borult a püspök előtt, és könnyek között könyörgött neki, hogy bocsásson meg nekik. És nem akart visszatérni a monostorába, sem újra megkezdeni a szolgálatot mindaddig, amíg rágalmazói kegyelmet nem kaptak és szabadon nem engedték őket.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Dávidot és Sault, az Isten Lelkével bíró embert és az Isten Lelke nélküli embert (1Sám 18), mégpedig:

1. hogyan félt Saul Dávidtól az ő erényessége miatt, és hogyan engedelmeskedett Dávid mindenben Saulnak;
2. hogyan jutalmazta Saul tettetetten Dávidot, miközben a filiszteusok közé küldte őt, hogy ott pusztuljon el;
3. hogyan fél mindig a legjobban az Istentől elpártolt ember az Isten emberétől.

SZENTBESZÉD

a Sionban lévő csodálatos kőről

Íme, egy követ teszek le Sionban alapul, egy választott, drága, szegletkövet, tisztességes, megbízható alapot; aki hisz benne, nem szégyenül meg. (Ézs 28,16)

Ez a csodálatos kő, testvéreim, maga a mi Urunk Jézus Krisztus. Mert ha a próféta közönséges kőre gondolt volna, nem említette volna a benne való hitet, hiszen különben bálványimádást jövendölt volna. Dániel prófétánál is szó esik egy kőről, amely levált a hegyről, összezúzta a nagy bálványt, majd hatalmas heggyé növekedett, és betöltötte az egész földet (Dán 2,34). A kőről szóló prófécia Dánielnél a pogányoknak

szól, Ézsaiásnál pedig a zsidóknak. Az Úr Jézus Krisztus az a kő, amely először Isten egész teremtésének alapjául helyeztetett el, mert Ő az Isten Igéje (Szava) és Isten bölcsessége; másodszor az Ószövetség alapjául mint előkészület, harmadszor pedig az Újszövetség alapjául mint beteljesedés. Szegletkő, vagyis a legerősebb és legkeményebb kő, amely összeköti és összefogja a többi követ, és egységben, épségben tartja a különböző irányú falakat. Ha az Úr Krisztust önmagunkban szemléljük, Ő a szegletkő, amely összeköti és összefogja különböző szellemi-lelki képességeinket egyetlen egységbe és egészbe, úgy, hogy mindannyian egy irányba, Isten és Isten Országa felé munkálkodjanak. Ha pedig Krisztus Urunkat az emberi történelemben szemléljük, Ő a szegletkő, amely összeköti és összefogja a zsidóságot és a pogányságot Isten egyetlen házává, Isten egyházává. „Mert más alapot senki sem vethet a meglevőn kívül, amely a Jézus Krisztus" (1Kor 3,11) – mondja az Újszövetség apostola, teljes összhangban az Ószövetség prófétájával. Bárki, aki eddig hitt az Üdvösség e Kövében, nem szégyenült meg. És soha senki nem fog megszégyenülni, aki hisz Benne. Mert ez a kő megbízható alap, és valóban választott, drága és tisztességes kő.

Ó, Úr Jézus, üdvösségünk Köve, erősítsd meg bennünk a hitet, a Beléd, egyetlen Üdvözítőnkbe vetett szent és üdvözítő hitet. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 22.

1. Szent Agathonikosz, Zótikosz és a velük lévő többi vértanú. Szent Agathonikosz nikomédiai polgár volt, hitét tekintve keresztény. Nagy buzgósággal térítette el a helléneket a bálványimádástól, és tanította őket az igaz hitre. Maximianus császár parancsára a császári helytartó kegyetlenül üldözte a keresztényeket. Ezen üldözés során egy Kárpírosz nevű helyen elfogta szent Zótikoszt, annak tanítványait keresztre feszíttette, Zótikoszt pedig Nikomédiába hurcolta. Ott elfogta és megkötözte szent Agathonikoszt, Prinkipszet, Theoprepioszt, Akindünoszt, Szeveriánt, Zenónt és még sok más embert is. Mindannyiukat szorosan megkötözve Bizánc felé indította, de az úton szent Zótikosz, Theoprepiosz és Akindünoszt belehaltak a sebekbe és a kimerültségbe. Khalkédón közelében megölték szent Szeveriánt, Agathonikoszt pedig a többiekkel együtt Thrákiába, Szilümbria (Selymbria) városába vitték, ahol a császár előtt elszenvedett kínzások után karddal fejezték le őket, és így átköltöztek az örök életbe s Uruk örömébe.

2. Szent Eulália vértanúnő. A keresztények elleni szörnyű üldözések idején élt Spanyolországban egy Eulália nevű szűz, aki keresztény szülőktől született a Barcinon (Barcelona) nevű helyen. Teljesen Krisztusnak, mint Vőlegényének szentelve magát, s elmélyedve a Szentírásban, kitartóan gyakorolta a test és a szellem önkéntes aszkézisét. Amikor a kínzó Dakianosz irgalmatlanul ölte a keresztényeket Spanyolország-

szerte, és Barcinonba is eljutott, Eulália éjszaka titokban megszökött szüleitől, megjelent a kínzó előtt, és a nagy sokaság előtt megfeddte őt az ártatlan emberek gyilkolásáért, miközben gyalázta a holt bálványokat, és nyilvánosan megvallotta hitét az élő Krisztus Úrban. A dühös Dakianosz megparancsolta, hogy vetkőztessék le és botokkal verjék meg. A szent szűz azonban kijelentette, hogy nem érez fájdalmat a Krisztusért elszenvedett kínok között. Ekkor a kínzó kereszt alakban egy fához kötöztette, és megparancsolta, hogy gyertyákkal égessék a testét. Megkérdezte tőle a kínzó, hol van az ő Krisztusa, hogy most megmentse? Eulália így válaszolt: „Itt van velem, de te a tisztátalanságod miatt nem láthatod Őt". A hatalmas kínok közepette Eulália átadta lelkét Istennek. És amikor kilehelte lelkét, az emberek egy fehér galambot láttak kijönni a szájából. Ebben a pillanatban hirtelen hó esett, és mint egy fehér ruhával, elfedte a vértanúnő meztelen testét. Harmadnap eljött szent Félix, és bánatosan sírt Eulália függő teste előtt. A szent szűz holt arcán ekkor mosoly jelent meg. Szülei is eljöttek, és a többi kereszténnyel együtt tisztességgel eltemették a szent szűz testét. A 4. század elején szenvedett vértanúságot Uráért, és költözött át az örök örömbe.

3. Szent Anthusza vértanúnő és a vele lévők. Egy gazdag, de pogány szülőpár leánya volt a szíriai Szeleukiából. Miután hallott Krisztusról, Anthusza teljes szívével hitt Benne, és titokban elment Atanáz püspökhöz, aki megkeresztelte őt. Megkeresztelésekor Isten angyalai jelentek meg. Ezután Anthusza a sivatagba vonult aszkéta küzdelmekre, mivel nem mert többé visszatérni szüleihez. A sivatagban 23 éven át végzett szigorú önmegtagadást. Istenhez intézett imádság közben, egy kövön térdelve adta át lelkét Istennek, és meghagyta, hogy e kő alá temessék el. Atanáz püspököt és Anthusza két szolgáját, Hariszimoszt és Neofitoszt, ezután karddal fejezték le a Krisztusba vetett hitük miatt, Valerianus császár idejében, 257 körül. Mindannyian dicsőségesen szenvedtek vértanúságot, és elnyerték a győzelmi koszorút.

Isten fehér galambja,
És Krisztusnak vértanúja,
Eulália kínokat kíván,
Hogy lelkét fehérítse a szenvedés útján.
Mi a test? Csak gyarló agyag,
Ha a lélek belőle elszál,
A por visszatér a maga porába,
A lélek pedig az angyalok világába.
Eulália Krisztust hordozza szívében,
Sóhaj nélkül tűr a kínok tüzében,
Tűri a kínt, Istenhez fohászkodik,
Hogy a kínzón felülkerekedjék.
És felülkerekedett a galambocska,
Győzedelmeskedett a vértanú lányka.
Sebektől borított, meggyötört teste
Fehér hóval lett hirtelen elfedve,
Lelke – mint galamb – repül ki belőle,
Teremtőjéhez száll fel az égbe.
Holt arcán a szentnek,
Melyet fehér hópelyhek fednek,
Íme, a győztesnek mosolya,
Íme, a diadalmas bosszúja!
Mosolyával állt bosszút a világon,
Új életet hirdetve a halálon tul.
Eulália szent imádsága által
Könyörüljön Isten rajtunk is irgalmával!

ELMÉLKEDÉS

Ha az ember egyszer már igazán megbánta bűneit, nem szabad többé a korábban elkövetett bűnökre gondolnia, nehogy újra vétkezzen. Szent Antal azt tanácsolja: „Vigyázz, nehogy elméd tisztátalanná váljon a korábbi bűnök emlékezetétől, és nehogy megújuljon benned e bűnök érzése". Egy másik helyen pedig ezt mondja: „Ne erősítsd meg lelkedben a korábban elkövetett bűnöket azzal, hogy elmélkedsz róluk, nehogy megismétlődjenek benned. Légy biztos abban, hogy azok megbocsáttattak neked attól fogva, hogy átadtad magad Istennek és a bűnbánatnak. És ebben ne kételkedj." Szent Ámonról azt mondták, hogy olyan tökéletességet ért el, hogy a benne lévő sok jóság miatt már azt sem tudta, hogy létezik gonoszság. Amikor megkérdezték tőle, hogy milyen az a szoros és keskeny út, így válaszolt: „Az a saját gondolataink megfékezése és saját vágyaink elvágása Isten akaratának teljesítése érdekében". Aki megfékezi a bűnös gondolatokat, az nem gondol sem a saját, sem a mások bűneire, sem semmi romlandóra, sem semmi földire. Az ilyen ember elméje szüntelenül a mennyben van, ahol nincs gonoszság. Így fokozatosan benne is megszűnik a gonoszság, még a gondolataiban is.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten csodálatos segítségét Dávidnak (1Sám 19), mégpedig:

1. hogyan pengette Dávid a hárfát Saul előtt;
2. hogyan rontott a gonosz lélek Saulra, és hogyan vetette a dándzsáját (kopját) Saul, hogy megölje Dávidot;
3. hogyan nem találta el Saul Dávidot a legközelebbi távolságból.

SZENTBESZÉD

Krisztus csodáinak próféciájáról

Akkor megnyílnak a vakok szemei, és a süketek fülei megnyittatnak. Akkor ugrándozik a sánta, mint a szarvas, és a néma nyelve énekel. (Ézs 35,5–6)

Jöjjetek, testvéreim, ámuljunk el a mi élő Istenünk erején, aki megnyitotta a halandó ember szemét, hogy a megmérhetetlen időbeli távolságból is meglássa azt, ami történni fog. És még hogyan lássa meg: egészen a részletekig, mintha maga a próféta is Krisztus apostola lett volna, aki Krisztus Urunkkal járt, és csodáról csodára látta, hogyan ad a vakoknak látást, a süketeknek hallást, a sántáknak egészséges lábakat, a némáknak pedig hangot és beszédet. Amikor Keresztelő János a börtönből elküldte

tanítványait, hogy megkérdezzék Krisztust: „Te vagy-e az Eljövendő?”, az Úr Krisztus saját prófétája, Ézsaiás szavaival válaszolt nekik: „Menjetek el, és jelentsétek Jánosnak, amiket hallotok és láttok: A vakok látnak, és a sánták járnak; a bélpoklosok megtisztulnak, és a süketek hallanak; a halottak feltámadnak” (Mt 11).

Nézzétek meg, milyen csodálatosan készítette el az Úr a mi üdvösségünket! Amit a prófétái által önmagáról megjövendölt, azt Ő be is teljesítette. A próféta egykor a Szentlélek által sugalmazott szavait beszélte, most pedig Ő beszéli prófétájának szavait. Egykor a próféta hivatkozott Őrá, most pedig Ő hivatkozik a prófétára. Ezzel megmutatja, hogy akár a saját szavait beszéli, akár a próféta szavait beszéli, mindig csak a sajátját beszéli. Megmutatja, hogy akkor is Ő beszélt, nem a próféta, és most is Ő beszél, nem valaki más. És hogy igazat adjon prófétájának, mint hűséges szolgájának, nehogy bárki is azt mondhassa: a próféta hazugságot beszélt. Így a próféták Krisztus Úr dicsőségét szolgálták, és Krisztus Úr megdicsőítette prófétáit, az Ő igaz szolgáit.

Ó, Úr Jézus, akit megdicsőítettek szolgái, és aki megdicsőíted szolgáidat, segíts nekünk is, hogy szóval, tettel és gondolattal szolgáljuk Neved fenséges dicsőségét. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 23.

1. Szent Lúpusz (Farkas) vértanú. Ez a szent férfiú szent Demeternek, a szaloniki hadvezérnek volt a szolgája. Amikor Maximianus császár lefejeztette szent Demetert, Lúpusz a vértanú vérébe mártotta ruhája szegélyét és a gyűrűjét. Ezzel a ruhával és gyűrűvel Lúpusz sok csodát tett Szalonikiben, meggyógyítva az embereket mindenféle kíntól és betegségtől. Megtudta ezt Maximianus császár, aki akkoriban még Szalonikiben tartózkodott, és megparancsolta, hogy Lúpuszt kínozzák meg és öljék meg. De a katonák, akik fegyvert rántottak Lúpuszra, egymás ellen fordították azt, és súlyosan megsebesítették egymást. Mivel Lúpusz még nem volt megkeresztelve, habár keresztény volt, imádkozott Istenhez, hogy Isten valamiképpen készítse el az ő megkeresztelését a halála előtt. Ekkor hirtelen víz áradt ki egy felhőből a szent vértanúra, és így felülről nyerte el a keresztséget. Nagy kínzások után karddal fejezték le, és átköltözött a mennyek országába.

2. Szent Pothinosz vértanú, lyoni püspök. Kis-Ázsiából küldte őt szent Polikárp Galliába prédikálni. Ő lett Lyon első püspöke, és sok pogányt térített meg a kereszténységre. A keresztények üldözése idején, 177-ben Pothinoszt is bíróság elé állították; valójában kézben hozták be, mert már 90 éves öregember volt. „Ki a keresztények Istene?” – kérdezte tőle a prokonzul. „Megtudod, ha méltóvá válsz rá” – válaszolta neki Pothinosz öregatyánk. A pogányok botokkal és kövekkel rontottak rá, és irgalmatlanul verték őt. A börtönbe vetett szent Pothinosz két nap múlva belehalt a sérüléseibe, és átköltözött a mennyek országába.

3. Szent Ireneusz vértanú, lyoni püspök. Fiatalkorában szent Polikárpnak, az apostoli tanítványnak volt a tanítványa, aki Galliába küldte őt prédikálni. Szent Pothinosz vértanúhalála után Ireneuszt nevezték ki püspökké. Számos írásában Ireneusz hol az ortodox (igaz) hitet fejtette ki, hol pedig megvédte azt az eretnekektől. Krisztusért szenvedett vértanúságot Szeverusz császár idejében, 202-ben, sok ezer (19 000) kereszténnyel együtt.

4. Szent Viktor. Marseille-ben szenvedett vértanúságot a 3. században. Kegyetlen kínzások után börtönbe vetették, ahol a börtönőröket Krisztus hitére térítette. Keresztre feszítve fejezte be életét.

5. Szent Albán. Angol nemesember. Az üldözések idején otthonában rejtegetett egy keresztény papot, aki elvezette őt Krisztus hitére. Ekkor átadta saját ruháját a papnak, ő maga pedig papnak öltözve adta fel magát a kínzóknak. Halálra ítélése után saját hóhérát is megnyerte Krisztus hitének.

Gyönyörű a szőlőtő a termő ágakkal,
Illatos gyümölccsel, nemes gyümölcsökkel;
Csodás a szülő az ő gyermekében,
A fiak a dicsőség a testi házasságban.
De szebb a szőlőnél s a termékeny házaságnál
A lelki gyermek, ki a Szentlélektől születik.
A dicső Polikárpnak két fia vala:
Szent Ireneusz és szent Pothinosz atya,
Lélekben s nem testben voltak gyermekei,
Örök, hervadhatatlan dicsőség részesei.
Polikárp őket Isten Lelkével szülte újjá,
Kedvesebbek voltak, mint ha test szerint születek.
Mindkettőt felemelte, bölcsességgel látta el,
Galliába küldte őket a szent igével.
Két kedves áldozat, két tiszta bárányka,
A megfeszített Krisztusért adatott a vágóra.
Új Sionnak két bölcs hírnöke, hű szolgája,
A megkeresztelt Lyon két bátor főpapja.
Ireneusz és Pothinosz dicsőítették Istent,
S lelki atyjukat, Polikárpot,.
Hősiesen álltak, vértanúként estek el,
S a jóságos Krisztus előtt koronával keltek fel.

ELMÉLKEDÉS

A kereszt titokzatos ereje, bármennyire is megmagyarázhatatlan, igaz és vitathatatlan. Már Szent Aranyszájú (János) is beszél korának azon szokásáról, hogy a kereszt jelét teszik „a császári diadémra, a katonák díszeire, a testrészekre, mégpedig a fejre, a mellkasra és a szívre, valamint az oltárokra és az ágyakra is. Ha szükséges – mondja –, hogy kiűzzük a démonokat, a keresztet használjuk, és ugyanígy segít a betegségek gyógyításában is." Szent Benedek a kereszt jelével jelölte meg az üvegpoharat, amelyben méreg volt, és az üveg szétpattant, mintha kőtalálat érte volna. Szent Julián keresztet vetett a neki átnyújtott mérgezett kehelyre, és kiitta a mérget anélkül, hogy bármilyen fájdalmat érzett volna a testében. Szent Vaszilisza (Vaszilia) nikomédiai vértanúnő a kereszt jelével bástyázta körül magát, a lángok közé állt, és sértetlen maradt. Szent Abdon és Szenisz vértanúk keresztet vetettek magukra, amikor vadállatokat engedtek rájuk, és a fenevadak szelídekké és békésekké váltak, mint a bárányok. A nagy démoni kísértések ellen a kereszt jele volt a leghatalmasabb fegyver a régi aszkéták kezében, ahogyan ma is az. A legfélelmetesebb ördögi rémségek is semmivé foszlottak, mint a füst, mihelyt az ember keresztet vetett magára. Így tetszett magának az Úr Jézus Krisztusnak, hogy a bűntény és a szégyen egykori jelének, a keresztnek, a keresztfán való megfeszítése után győzedelmes erőt és hatalmat adjon.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük a gonoszság gyors növekedését Saul lelkében, amióta elfordult Istentől (1Sám 22), mégpedig:

1. hogyan vetette lándzsáját Dávidra;
2. hogyan vetette lándzsáját Jonatánra, a saját fiára;
3. hogyan ölt meg 85 papot egyetlen nap alatt, azt gyanítva, hogy Dávid mellett állnak;
4. hogyan von maga után minden korban és minden embernél egyetlen Isten elleni, meg nem bánt bűn sok más egyéb bűnt is.

SZENTBESZÉD
Keresztelő Jánosról, ahogyan Ézsaiás megjövendölte őt

Egy hang kiált: »Készítsétek a pusztában
az Úr útját, egyengessetek ösvényt
a sivatagban Istenünknek! (Ézs 40,3)

Amikor egy király meg akar látogatni egy helyet, előre küldi hírnökeit. Egy rendkívüli Királyhoz rendkívüli hírnök is illik. Krisztus Király hírnöke a pusztában Mózes volt, Jeruzsálemben a próféták, Názáretben az arkangyal, Betlehemben a napkeleti böl-

csek, a Jordánnál pedig János. Az emberiség történetében soha egyetlen királynak sem voltak ilyen hírnökei. Szent Keresztelő János ugyanolyan rendkívüli és különleges volt, mint Krisztus többi hírnöke. Ő egy kiáltó szó volt a kétszeres pusztaságban: a jordániban és az emberiben. Ahogyan a Jordán-pusztaság terméketlen és száraz volt, úgy az emberi szellem pusztasága is terméketlen és száraz volt. János nem tudta zölddé és gyümölcsözővé tenni az emberi pusztaságot, de tisztította és szántotta azt, s így előkészítette a földet és elegyengette a talajt a nagy Magvető számára, aki érkezésekor magával hozza a magot és az esőt is – a tanítás magvát, hogy elvesse, és a felülről jövő kegyelem esőjét, hogy zölddé és gyümölcsözővé tegye azt. Bűnbánattal készítette János az utat, és a vízben való kereszteléssel tette egyenessé az ösvényeket. Az út és az ösvények – ezek az emberi lelkek. Bűnbánattal készítették fel magukat az emberi lelkek, hogy befogadják Krisztus magvát, a vízben való kereszteléssel pedig, hogy ezt a magot mélyen elrejtsék szívük földjébe. Amikor a gőgösek és a nincstelenek mezítelenül a vízbe merülnek, mindannyian egyenlővé válnak, kiegyenlítődnek a maguk semmiségében a dicsőséges Üdvözítő Krisztus fensége előtt. Minden völgy emelkedjen fel, és minden hegy és halom süllyedjen alá. Itt nem a földi völgyekről és halmokról van szó, hanem a nincstelen (alázatos) és a gőgös emberekről. Ahogyan a halottak a temetőben az élő ember szeme előtt mind egyenlők, úgy minden bűnös, nincstelen és gőgös, rabszolga és úr – egyenlő az élő Isten előtt. Ilyen csodálatos látomást látott Ézsaiás, Ámosz fia, az élő Istennek, az egyetlen és igaz Istennek prófétája.

Ó, Úrunk, mennyei Király, akinek a mennyei seregek hodolnak éjjel és nappal, tekints le még egyszer a mi semmiségünkre, és a Te megaláztatásodért s a miértünk elszenvedett szenvedésedért üdvözíts minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 24.

1. Szent Euthükhiosz vértanú pap, apostol. Egyike a kisebb apostoloknak, Szebasztopol szülötte. János Teológus (Evangélista) és Pál apostolok tanítványa és követője. Habár nem számlálják a 70 apostol közé, mégis apostolnak nevezik, mivel a nagy apostolok tanítványa volt, és az evangéliumi szolgálatban igazi apostoli buzgóságot mutatott. Püspök-misszionáriussá szentelése után szent Euthükhiosz sokat utazott, miközben egy angyal volt az útitársa. A börtönben mennyei kenyeret kapott az angyaltól. Amikor testét vaskefével szaggatták, abból szokatlanul jóillatú mirha folyt. Tűzbe és vadállatok elé is vetették, végül pedig karddal fejezték le Szebasztopolban.

2. Szent Tation vértanú. A bitíniai Klaudiopolisz melletti Mantineából származott. Diocletianus idejében szenvedett vértanúságot. Nagy kínzások után élve temették el a földbe, és így adta át szent lelkét Istennek.

3. Szent Szira szűz, vértanú. Szent Mária Golinduha rokona (lásd július 12.). Perzsa származású, Hirhaszeleukosz városából, egy tűzimádó főpap leánya. A pogányságban nevelt Szira szűz néhány szegény keresztény asszonytól hallott Krisztusról, és fiatal szíve lángra gyúlt az Úr iránti szeretettől. Egy betegsége alkalmával, amikor még nem volt megkeresztelve, a keresztény paptól kért templomi port, de a pap mint kereszteletlent elutasította őt. Ekkor ő nagy hittel megérintette a pap ruháját, és meggyógyult. Ez a csodálatos gyógyulás még inkább megerősítette őt Krisztus hitében. Kegyetlen apja azonban kegyetlen kínzásoknak adta át őt, amelyek során mennyei látomásokból kapott bátorítást és vigasztalást. Erőszakkal, kötéllel fojtották meg, majd vízbe fojtották 558-ban, I. Huszrau perzsa király idejében, élete 18. évében. És így e szent szűz dicsőségesen fejezte be földi útját, és átköltözött a mennyei angyali hajlékokba.

4. Szentséges Komelszki Arszenij (Arzén). Moszkvában született, főnemesi családból. Fiatalemberként vette fel a szerzetességet szent Radonezsi Szergij monostorában. Mint példamutató szerzetest, apáttá (igumanná) választották, de ő az imádságos magányra vágyott, ezért a Komelszki erdőbe vonult vissza. Ott végzett aszkéta küzdelmeket egészen a haláláig, bátran harcolva a nagy démoni kísértésekkel. 1550-ben hunyt el az Úrban.

5. Szent Georgiosz Limniotész (Tavi György) hitvalló. Nagy olümposzi aszkéta. 95 éves késő öregségében szenvedett vértanúságot a képrombolás idején, 716-ban.

Fiatal, mint a harmat, de bölcsessége vén,
Hite, reménye gazdag, s szelíden él,
Perzsa Szira, példás keresztény nő,
Éjjel, virradat előtt imádkozott ő;
Imádsággal Szira a lelkét gazdagította,
Imádsággal az ő szívét vidította.
Apai házának sötétjében és gyászában,
A küzdőtérnek bújában és vérében,
Imádsággal vidította szívét Szira,
Örömmel, s Krisztus békéjével megrakva.
Szira ellen volt királyság s pogány papság,
De Sziráért Krisztus s a tisztes papság.
A sötét börtönben, virrasztó imában,
Szira ragyogott egy csodás világosságban.
Ez a paradicsomi fény, mit a bűn eltakart,
De Krisztus Keresztje a hívőnek visszaadott.
Aki keresztet hordoz, e fényt elnyeri,
A lélek fényét az arcán is tükrözi:
Ragyogott Szira, mint egy tiszta csillagzat,
S a halálon át Krisztus karjaiba futott.

ELMÉLKEDÉS

Ha megkérdezi az embereket, miért nem járnak templomba imádkozni, általában azt válaszolják: „Nincs időm, dolgoznom kell!” Nézze meg azokat az embereket, akik csak dolgoznak és nem járnak templomba, csupán a saját munkájukban bízva, és hasonlítsa össze őket azokkal, akik megosztják idejüket a munka és az imádság között; gyorsan meggyőződhet arról, hogy az utóbbiak vagyonosabbak és, ami a legfontosabb, elégedettebbek. Mesélik két szomszédos szabóról, hogy mennyire különbözőek voltak mind a munka, mind az imádság, mind pedig a vagyon és az elégedettség tekintetében. Egyiküknek nagy családja volt, a másik pedig egyedülálló volt. Az elsőnek szokása volt, hogy minden reggel elment a templomba imádkozni, míg a magányos szabó soha nem járt templomba. Az első nemcsak hogy kevesebbet dolgozott, de ügyetlenebb mester is volt a másodiknál. Mégis, az elsőnek mindenből elegendő jutott, míg a második szűkölködött. Megkérdezte a második az elsőt, hogyan lehetséges, hogy neki mindenből jut, habár kevesebbet dolgozik nála. A kegyes szabó azt válaszolta, hogy ő minden nap eljár a templomba, és útközben elveszett aranyat talál, majd meghívta magányos szomszédját, hogy tartson vele imádkozni, és akkor osztozni fognak a talált aranyon. Mindkét szomszéd elkezdett rendszeresen templomba járni, és hamarosan mindketten egyenlővé váltak a bőségben és az elégedettségben. Természetesen semmiféle aranyat nem találtak az úton, de Isten áldása megsokszorozta a bőséget az igazi imádkozóknak. Azoknak, akik elsősorban Isten Országát és az Ő igazságát keresik, Isten megadja és megsokszorozza mindazt a többit is, ami a testi életükhöz szükséges.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Isten Gondviselését, amely megóvta Dávidot attól, hogy Saul kezei közé essen (1Sám 23), mégpedig:

1. hogyan jött Saul, hogy körülzárja Kegila városát, amelyben Dávid tartózkodott, de Isten ezt kinyilatkoztatta Dávidnak, így Dávid még előbb elmenekült;

2. hogyan volt Saul Máonban már-már karnyújtásnyira attól, hogy elfogja Dávidot, de hír érkezett hozzá, hogy a filiszteusok betörtek az országba;

3. hogyan virraszt az Úr mindenkor az igaz ember felett, és hogyan hiúsítja meg a hamisak terveit.

SZENTBESZÉD

Krisztus jelleméről, ahogyan Ézsaiás megjövendölte Őt

Nem kiált majd, s nem emeli föl a hangját, szava se hallatszik az utcákon.
A megtört nádszálat nem töri össze, a pislákoló mécsbelet nem oltja ki.
Hűségesen elviszi az igazságot, (Ézs 42,2–3)

Kinek lett volna több joga az Úrnál, Isten Fiánál, hogy kiáltson a földön, az Ő szőlőjében, a törvényszegők ellen? Kinek lett volna több joga megfeddni a bűnösöket, akik meggyalázták Istent és Isten törvényét? Ó, mily mélységes, az emberek között sosem látott szelídség! Ó, mily tiszta hegyi víz, amely a magasból lefolyva csendben mossa le az emberi hajlékok tisztátalanságát! Sok hitetlen úgy gondolja, hogy hinne Krisztusban, ha nem szelíd, hanem mennydörgő szavakat hallana Tőle. De mi a jobb, mondják meg a hitetlenek: a villámló szavak, zajjal és ricsajjal, amelyek hatás nélkül múlnak el, mint a szél hajtotta füst, vagy a szelíd szavak, amelyeknek a mennydörgés ereje van? Vajon képes-e a villámok légiója kiűzni az ördögök légióját egy megszállott emberből? Hiszen a mennydörgések légiója csapott le Gadara felett, de a tébolyult emberben lévő ördögök légiója ezt észre sem vette. Az Úr Jézus még a démonokra sem kiáltott, hanem csendesen megparancsolta nekik, hogy menjenek ki, és azok engedelmesen kimentek.

A lényeg, testvéreim, nem a kiabálásban és a bírálatban van, hanem az erőben.

A megrepedt nádszálat nem töri el, és a füstölgő mécsbelet nem oltja ki. Ez az Ószövetségre vonatkozik, amelynek szellemét a farizeusok teljesen megtörték és elhalmozták a szombatnapi formaságokkal, és amely már csak füstölgött, de nem adott világosságot az embereknek az elhomályosult értelem és a megkeményedett emberi szív miatt. Az Úr nem töri el a megrepedt nádszálat, és nem oltja ki teljesen az általa adott törvény pislákoló tüzét sem. Vonatkozik ez a bűnös emberekre is. A bűn által megtört embereket nem fogja elpusztítani, és a bűnösöket, akikben az isteni világosság füstté változott, nem fogja kioltani, hanem kiegyenesíti a nádszálat, és lángra lobbantja az emberekben az isteni tüzet. Mert a bűnösökért jött Ő el a világra. Az ítéletet lassan és szelíden hirdeti majd, de azzal az erővel, amelyet az igazság önmagában hordoz. Szelíden, békésen, együttérzéssel és irgalommal fog viselkedni, mint az orvos – de nálánál sokkal magasztosabban és szívélyesebben –, amikor az orvos belép az esztelenek házába.

Ó, szelíd és csendes Úrunk, tölts el minket a Te gyönyörű szelídségeddel és csendességeddel. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 25.

1. Szent Bertalan apostol. Ezen a napon szent Bertalan ereklyéinek átvitelét ünnepeljük, miközben fő ünnepe június 11-én van. Amikor ezt a nagy apostolt keresztre feszítették az örményországi Albanopoliszban, a keresztények levették testét, és tisztelettel egy ólomkoporsóba temették. Mivel az apostol sírjánál számos csoda történt, különösen betegek gyógyulásai, ami miatt a keresztények száma folyamatosan növekedett, a pogányok fogták a Bertalan ereklyéit rejtő koporsót, és a tengerbe dobták. Ugyanekkor másik négy koporsót is a tengerbe vetettek, négy vértanú – Papianosz, Lukianosz, Grégoriosz és Akakiosz – ereklyéivel. Isten Gondviselése folytán azonban a koporsók nem süllyedtek el, hanem a víz hátán úszva célba értek, mégpedig: Akakioszé Aszkalusz városába, Grégorioszé Calabriába, Lukianoszé Messinába, Papianoszé Szicília egy másik részére, Bertalané pedig a Lipari-szigetekre. Agathon, Lipari püspöke egy titokzatos kinyilatkoztatás révén értesült szent Bertalan apostol ereklyéinek közeledtéről. Agathon a papsággal és a néppel kivonult a partra, és nagy örömmel fogadta a koporsót. Ebből az alkalomból a szent apostol ereklyéi által számos beteg gyógyult meg. Az ereklyéket a Szent Bertalan-templomban helyezték el, és ott nyugodtak Theofil, a ikonromboló császár idejéig (839 körül). Mivel ekkor a muszlimok fenyegették a Lipari-szigeteket, az apostol ereklyéit Benevento városába szállították át. Így dicsőítette meg az Úr az Ő apostolát csodákkal mind életében, mind halála után.

2. Szent Titusz apostol. Egyike a Hetvennek. Krétán született, s a görög filozófián és költészeten nevelkedett. Egy álom hatására elkezdte olvasni Ézsaiás prófétát, és elbizonytalanodott az egész hellén bölcsességben. Hallva Krisztus Úrról, néhány más krétaival együtt Jeruzsálembe utazott, ahol személyesen hallotta a Megváltó szavait, és látta Hatalmas cselekedeteit. Ifjú szíve teljesen Krisztushoz láncolódott. Később Pál apostol keresztelte meg őt, akinek mint fiú az atyjának, úgy szolgált az evangélium ügyében. Pál annyira szerette Tituszt, hogy hol fiának (Tit 1,4), hol testvérének (2Kor 12,18) nevezte őt. Titusz sokat utazott a népek nagy apostolával, aki Kréta püspökévé szentelte őt. Pál római vértanúságánál Titusz is jelen volt, és tisztelettel temette el tanítójának és lelki atyjának testét. Ezután visszatért Krétára, ahol nagy sikerrel keresztelte a pogányokat, és bölcsen kormányozta Isten egyházát késő öregségéig. Életének 94. évében hunyt el az Úrban.

3. Szent Edesszai hitvallók. Sokat szenvedtek a börtönökben és a száműzetésben az ortodox (igaz) hit védelmében Valens császár idejében, aki az ariánus eretnekséget követte. I. Theodosius császár alatt azonban kiszabadultak.

4. Szent Ménasz (Minasz) konstantinápolyi pátriárka. Bölcsen kormányozta az egyházat 536 és 552 között. Ezt megelőzően szent Szampszon (Sámson) szegények és nyomorultak számára fenntartott házát (ispotályát) vezette. Püspökké szentelésében Agapét (Agapit) pápa is részt vett, aki akkoriban azért érkezett Konstantinápolyba, hogy megcáfolja és trónjáról elmozdítsa az eretnek Anthimosz pátriárkát.

Csak az éretlen szellem vigasztalódik mesékkel,
A mesék nem segítenek azon, ki igazságot keres.
Titusz szűzi tisztaságban élt a tisztátalan Krétán,
Az igazság utáni vágy vezette őt Krisztus útján:
S amikor meglátta a mindenható Úrnak arcát,
Minden mese olyan lett, mint a zavaros, mocskos áradat.
Az igazság maga Krisztus, a kereszt az út az igazsághoz,
A kereszt emeli fel a lelket az isteni magassághoz.
Beavatva az isteni üdvrend mély titkaiba,
Titusz számtalan munkát s kínt vállalt magára,
Munkát önmagáért és hűséges tanítójáért,
A nagy Pálért, ki lelki atyja volt a hitében.
Mikor a bűnös Néró Pált karddal lefejeztette,
Titusz a hitét s bátorságát emiatt el nem vesztette.
De eltemette atyját tisztességgel, békében,
Majd visszatért Krétára, hogy kétszeresen küzdjön a hitben.
Diana temploma leomlott, Zeusz temploma semmivé lett,
Titusz csodálatos imádságos ereje által.
A tévelygés sötétjét elűzte, Krisztussal Krétát megvilágosította,
Pál apostoltársa, a csodás és szent Titusz atya.

ELMÉLKEDÉS

Keresztény őseink emberfeletti bátorsága, minden kín elszenvedésére való készsége és a Krisztusért való önkéntes halála félelmet keltett kínzóikban. Maximianus császár, a keresztények kegyetlen és könyörtelen üldözője megparancsolta antiochiai prokonzuljának, hogy engedje szabadon szent Andréasz Sztratilatészt a börtönből, attól való félelmében, hogy fellázad a nép, amely jobban tisztelte Andréaszt, mint a császárt. Valens császár megparancsolta edesszai eparhoszának (helytartójának), hogy ölje meg az összes keresztényt, akik fellépnek Ariusz ellen. Az eparhoszban több emberi irgalom volt, mint a császárban, ezért éjszaka titokban értesítette a keresztényeket, hogy másnap ne menjenek ki a városból a mezőre, ahol általában az isten-

tiszteleteiket tartották (mivel az ariánusok a város minden templomát elfoglalták), nehogy elpusztuljanak. E figyelmeztetés ellenére reggel a keresztények mindannyian örömmel vonultak ki a mezőre, boldogan, hogy szenvedhetnek az igaz hitért. Amikor az eparhosz a katonákkal kivonult a városból, meglátott egy keresztény asszonyt, aki gyermekével a karján sietett el a katonák mellett a mezőre. Így szólt hozzá az eparhosz: „Nem hallottad-e, hogy az eparhosz jön ide a sereggel, és megöl mindenkit, akit itt talál?" Az asszony így válaszolt neki: „Hallottam, és éppen ezért sietek, hogy a többiekkel együtt meghaljak Krisztusért." Megkérdezte továbbá az eparhosz: „És ezt a gyermeket miért hozod magaddal?" Az asszony így felelt: „Azt akarom, hogy a gyermekem is velem együtt méltóvá váljon a vértanúságra." Ennek hallatán és láttán az eparhosz megrémülve visszatért, és jelentést tett a császárnak. A császár is nagyon megijedt, és visszavonta a mészárlásról szóló parancsát.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Dávid rendkívüli nagylelkűségét (1Sám 24), mégpedig:

1. hogyan lépett be Saul – tudatlanságból –, miközben Dávidot üldözte, abba a barlangba, amelyben Dávid tartózkodott a legényeivel;
2. hogyan győzködték a legények Dávidot, hogy ölje meg Sault; de Dávid ezt nem tette meg;
3. hogyan kiáltott Dávid Saulnak: „Az Úr tegyen igazságot köztem és közted!"

SZENTBESZÉD

a megnyitott börtönről és a megvilágosított sötétségről

A foglyokhoz így szólok: „Gyertek ki!"
A sötétben ülőkhöz meg:
„Gyertek a napvilágra! (Ézs 49,9)

Ki a nagyobb fogoly annál, akit a bűnök kötöztek meg? Van-e nagyobb sötétség a bűn, a halál és a pokol sötétségénél? Ki képes feloldozni a bűn alól? Egyedül Isten; ezt maguk az írástudók és a farizeusok is elismerték (Mk 2,7). Krisztus sokakat feloldozott a bűn alól, szabaddá és egészségessé téve őket. Ha tehát egyedül Isten oldozhatja fel a bűnös foglyokat a bűneik alól, a zsidók miért nem ismerték el Őt Istennek? Azért, mert ők maguk is meg voltak kötözve a bűn által, így nem tudtak a végéig logikusan ítélkezni, és nem adták át magukat az Úrnak sem, hogy Ő feloldozza őket a bűn kötelékeiből. Nézzék meg, milyen balgaságba esnek a zsidó bölcsek: miközben az egyik oldalon azt állítják, hogy egyedül Isten oldozhatja fel az embereket a bűnből,

a másik oldalon azzal vádolják Krisztust, hogy az ördög segítségével cselekszik! Az ördög az, aki megkötöz, hogyan oldozhatna fel az ördög? Az ördög az, aki tönkreteszi az embert, hogyan menthetné meg őt? Ahol ördögök vannak, ott van a börtön is: a bűn, a halál és a pokol. Egyedül Krisztusnak volt meg a hatalma, az az összemérhetetlen isteni hatalma, hogy ebből a börtönből kivezesse és megmentse az emberi lelkeket. „Fiam, megbocsáttattak a te bűneid!" „Ifjú, kelj fel!" „Lázár, jöjj ki!" Erőteljes szavával elszakította a bűnösök kötelékeit, és a halottakat az élet világosságára vezette. A pokolba való alászállásával lerombolta a sátán trónját, és megszabadította az igazak lelkeit. Feltámadásával teljesen és tökéletesen kinyilvánította ellenállhatatlan hatalmát minden ördögi kötelék, minden pokoli cselszövés és az utolsó ellenség - a halál - felett.

Ó, Úrunk, démonok Legyőzője, bűnből Szabadító, halottak Feltámasztója, imádunk Téged és kérünk Téged: szabadíts meg minket, támassz fel minket és áldj meg minket. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 26.

1. Szent Hadrián (Adorján) és Natália vértanúk. Férj és feleség, mindketten nemes és gazdag családból származtak Nikomédiából. Hadrián a pretoriánusok elöljárója és pogány volt, Natália pedig titkos keresztény. Mindketten fiatalok voltak, és vértanúságukig mindössze 13 hónapot éltek házasságban. Amikor a gonosz Maximianus császár Nikomédiába látogatott, megparancsolta, hogy fogják el a keresztényeket és vessék őket kínzás alá. A város közelében, egy barlangban 23 keresztény rejtőzködött. Valaki feladta őket a hatóságoknak, mire bikacsökkel és botokkal kegyetlenül megostorozták, majd börtönbe vetették őket. Ezután kihozták őket a börtönből, és a pretornak adták át, hogy írja össze a neveiket. Hadrián figyelte ezeket a meggyötört, de türelmes, békés és szelíd embereket, majd megeskette őket, mondják meg neki: mit várnak Istenüktől ennyi elszenvedett kínért cserébe? Ők az igazak boldogságáról beszéltek neki Isten Országában. Ennek hallatán, és újra végignézve ezeken az embereken, Hadrián hirtelen az írnokhoz fordult, és azt mondta neki: „Írd fel az én nevemet is ezekkel a szentekkel együtt, én is keresztény vagyok!" Amikor a császár ezt meghallotta, megkérdezte Hadriántól: „Elment az eszed?" Mire Hadrián így felelt: „Nem elment az eszem, hanem megjött az eszem." Amikor Natália ezt megtudta, felettébb megörült, és mikor Hadrián a többiekkel együtt megláncolva ült a börtönben, elment hozzájuk, és mindannyiukat szolgálta; amikor pedig a férjét ostorozták és különféle kínokkal gyötörték, bátorította őt, hogy tartson ki mindvégig. Hosszú kínzások és fogság után a császár megparancsolta, hogy vigyenek egy üllőt a börtönbe, és kalapáccsal törjék össze a lábaikat és a kezeiket. Ez meg is történt, és Hadrián a 23 tiszteletreméltó

férfival együtt kilehelte lelkét a legszörnyűbb kínok között. Ereklyéiket Natália Konstantinápolyba vitte, és ott tisztelettel eltemette őket. Néhány nap múlva megjelent neki szent Hadrián teljes fényességben és szépségben, és hívta őt, hogy ő is induljon el Istenhez; mire Natália békében átadta lelkét Istennek.

2. Szentséges Tithoész (Titoj). Szent Pahomiosz tanítványa, az egyiptomi aszkéták egyik legnagyobbika. A tabennaszi monostor apátja (igumanja) volt. Egész életét teljes tisztaságban élte le. Egyszer egy testvér megkérdezte tőle: „Melyik út vezet az alázathoz?" Tithoész így válaszolt: „Az alázathoz vezető út az önmegtartóztatás, az imádság, és az, hogy önmagadat minden teremtménynél alábbvalónak tartod." A tökéletesség igen magas fokára jutott el; valahányszor imádságra emelte kezeit, szelleme elragadtatásba (ekszтázisba) esett. A 4. vagy az 5. században hunyt el az Úrban. Vele együtt emlékeznek meg szentséges Ibisztion (Ivisztion) aszkétáról is.

3. Szent Zer-Jákob. A kereszténység nagy misszionáriusa Abesszíniában (Etiópiában).

4. A Legszentebb Istenszülő (Istenszülő Mária) csodája Moszkvában 1395-ben.

Tövises az út, a Paradicsomban vannak a rózsák,
Keserűek a kínok, de édes a Krisztus.
Mi hallatszik a sötét börtönben?
Kalapács ütődik a kemény üllőhöz,
De nem vasat kovácsol s nem ólmot,
Hanem a vértanúk lábait töri össze,
És a vértanúk kezeit töri össze,
A vértanúkét, Krisztus katonáiét.
Egy fehér, nemes kéz
A porba hullott, vérrel áztatva,
Ez a szent Hadrián keze.
Fogta a kezet a szent Natália,
S a kézzel a börtönből kifutott,
A kezet mossa, selyembe takarja,
A kezet csókolja s könnyeivel öntözi,
Merre csak jár, a kezet magával viszi.
Amikor alszik, a feje alá teszi,
Csendesen beszél a levágott kézhez:
„Én Hadriánomnak szent keze,
Te nekem nagyon sokat segítettél,
Még egyszer segíts meg engem, kéz,
Mielőbb a mennybe emelj fel engem,
Ahol Hadrián a szentekkel él." –
Kevés idő telt el, nem tartott sokáig,
Hadrián megjelent Natáliának,
Minden királynál szebb és világosabb volt,
S mennyei hangon hívta őt:
„Gyere hozzám, Natália nővérem,
Gyere hozzám, légy örökké élő,
Az örök Király hív téged az országába." –

ELMÉLKEDÉS

Néha még a keresztények között is hallani azt az istentelen szót: „Itt már Isten sem segíthet!" Nincs olyan veszély, amelyben Isten ne tudna segíteni, és nincs olyan ellenség, amely a saját erejéből, Isten megengedése nélkül győzedelmeskedhetne. Ne kérdezd, hogyan fogja Isten szétverni ellenségeink hatalmas seregét – ez Istennek könnyebb, mint neked belélegezni és kilélegezni a levegőt. Olvasd, hogyan ijesztette meg Isten egyetlen látomással a szíriai sereget, úgy, hogy a sereg szétfutott, és Izráel

megszabadult (2Kir 7,6). Olvasd, hogyan szabadult meg Jeruzsálem a babiloniak hatalmas seregétől Ezékiás király mindenféle erőfeszítése nélkül, leszámítva az Isten előtti sírását és imádságát (2Kir 19,35). De Isten nemcsak a régi időkben tett ilyen csodákat, hanem minden időben megteszi, amikor a hívők imádkoznak Hozzá. Így 1395-ben a tatár kán, Timur Lenk (Tamerlán) számtalan sereggel vette körül Moszkvát. Az oroszok Vlagyimir városából Moszkvába vitték a Legszentebb Istenszülő csodatévő ikonját, és az egész nép könnyek között kezdett imádkozni a Szent Szeplőtelenhez. Hirtelen a tatár sereg, látható ok nélkül, sietve hátrálni és menekülni kezdett. Mi történt? Timur Lenknek álmában látomása volt: szentek felhői lebegtek az ég alatt, a középen a Szent Istenszülő állt mint királynő, és még távolabb angyalok számtalan serege. Az Istenszülő szigorúan megfenyegette Timur Lenket, és megparancsolta neki, hogy azonnal távozzon az orosz földről, a szentek pedig pásztorbotjaikkal suhintottak a kán felé. Ettől az álomtól megrémülve Timur Lenk, mihelyt megvirradt, elrendelte a visszavonulást és a menekülést.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljük Dávid nagylelkűségét (1Sám 26), mégpedig:

1. hogyan lépett be Dávid éjszaka Saul táborába, és amíg Saul aludt, hogyan vette el a dárdáját és a poharát;
2. hogyan akarta Dávid hadvezére átdöfni Sault, de Dávid ezt megtiltotta neki;
3. hogyan hagyta Dávid a bosszúállást Istenre.

SZENTBESZÉD

Krisztus szenvedéseiről, ahogyan azokat Ézsaiás előre látta

Hátamat odaadtam azoknak, akik vertek, arcomat meg, akik tépáztak.
Nem rejtettem el arcomat azok elől, akik gyaláztak és leköpdöstek. (Ézs 50,6)

Ez egy prófécia, testvéreim; most pedig halljátok e prófécia pontos beteljesülését: „Akkor (Pilátus) Jézust megostoroztatva, átadta őt, hogy megfeszíttessék” (Mt 27,26) – vajon nem ez az, amit a próféta jövendölt: „Hátamat odaadtam a verőknek”? Halljátok tovább: „az ott álló szolgák közül egy arcul ütötte Jézust” (Jn 18,22); és még: „és elfedve őt, arcul ütötték és kérdezték őt, mondván: Prófétáld meg, ki az, aki megütött téged?” (Lk 22,64) – vajon nem ez az, amit a próféta jövendölt: „orcámat a szaggatóknak (pofoztatásoknak) adtam”? Halljátok tovább is: „és gúnyolták őt” (Mt 27,29), „és nádszállal verték a fejét, és leköpték őt” (Mk 15,19) – vajon nem ez az, amit a próféta jövendölt: „arcomat nem takartam el a gyalázat és a leköpés elől”? Nézzétek, test-

véreim, milyen tiszta a prófécia, szóról szóra tiszta. Nézzétek ámulattal és borzongással, hogyan lát át Isten látó embere több száz esztendő falain keresztül tisztábban, mint ahogy a közönséges szem átlát a tiszta és sekély víz fenekére! Isten az Ő ellenállhatatlan erejével megnyitotta a halandó ember szellemét, hogy lélekben oly tisztán lássa a távoli eseményeket, mint ahogy a testi szemek látják a közelieket. Mennyivel inkább lát át maga a mindent látó Isten csontjaink velején, gondolataink ködén, szívünk minden titkán? Ő már azelőtt jelen van gondolatainkban, mielőtt azok megszületnének, és vágyainkban, mielőtt azok megfogannának. Ő az egyetlen meg nem tévesztett és meg nem téveszthető tanúja minden eseménynek, kívül és belül, a magasságban és a mélységben, hosszában és szélességében. És Ő hazugság nélkül tanúsítja szellemünknek azt, amit szellemünknek tudnia kell a jó haszonra és a lélek üdvösségére.

Ó, Mindentlátó és csodálatos Tanúja a menny és a föld minden titkának, jóságos Teremtőnk és Gondviselőnk, Te egyedül látod mindannyiunk gyarlóságát. Segíts nekünk, ó, segíts nekünk megismerni azt, ami szükséges a mi örök üdvösségünkre. Néked dicsőség és hála mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 27.

1. Nagy Szent Poimén (Pimen). Egyiptomi származású, nagy egyiptomi aszkéta. Gyermekként neves lelkivezetőket látogatott, és úgy gyűjtötte tőlük a tapasztalati tudást, mint a méh a mézet a virágokról. Egyszer Poimén megkérte Pál aggastyánt (sztarecet), hogy vezese el őt Szent Paisziosz hoz. Meglátván őt Paisziosz így szólt Pálhoz: „ez a gyermek sokakat meg fog menteni, vele van az Isten keze”. Idővel Poimén szerzetes lett, és két testvérét is a szerzetességre buzdította. Egyszer eljött az édesanyjuk, hogy lássa fiait, de Poimén nem engedte be, hanem az ajtón keresztül megkérdezte tőle: „inkább itt szeretnél látni minket, vagy amott, az örökkévalóságban?” Az anya örömmel távozott, mondván: „ha ott biztosan látni foglak titeket, akkor nem kívánom, hogy itt lássalak benneteket”. E három testvér kolostorában, amelyet a legidősebb fivér, Abbá Anubiosz vezetett, a szabályzat (tipikon) a következő volt: éjszaka 4 órát kézimunkával, 4 órát alvással és 4 órát zsoltáréneklessel töltöttek. Nappal reggeltől délig felváltva dolgoztak és imádkoztak, déltől vecsernyéig olvastak, délután pedig elkészítették a vacsorájukat, amely az egyetlen étkezésük volt 24 óra alatt, és ez is rendszerint valamilyen zöldségféléből állt. Életükről maga Poimén így vall: „azt ettük, amit elénk tettek; soha senki nem mondta: adj nekem valami mást, vagy: én ezt nem akarom. Ily módon az egész életünket csendességben és békességben töltöttük”. Az V. században élt, és mély öregségben, békében hunyt el.

2. Palesztinai Szent Poimén (Pimen). A palesztinai Rúva pusztaságban élt aszkéta életet Mavrikiosz császár uralkodása idején (582–602). Fiatalkorában pásztor volt. Egyszer a kutyái megtámadtak egy embert és széttépték, ő pedig könnyelműségből nem védte meg az embert. Emiatt kinyilatkoztatást kapott, hogy végül ő is vadállatoktól fog elpusztulni. Így is történt. Vadállatok tépték szét, és így adta át lelkét az Úrnak.

3. Szent Hoziosz (Oszija), Córdoba püspöke. Több mint 60 éven át kormányozta a spanyolországi egyházat Córdoba püspökeként. Kiemelkedő szerepet vállalt az Első Egyetemes Zsinaton Nikaiában, és elnökölt a 347-es szardikai (szofiai) helyi zsinaton. Oly nagy buzgósággal védelmezte az ortodoxiát (igazhitűséget), hogy halála előtt ismét anatéma (egyházi átok) alá vetette az ariánus eretnekséget.

4. Szent Kuksa vértanú-áldozópap és Böjtölő Poimén (Pimen). Mindketten a Pecserszkaja Lavra (Barlangkolostor) szerzetesei voltak. Kuksa sikerrel hirdette az evangéliumot a vjaticsoknak, és megkeresztelte őket. Egy napon pogányok támadtak rá, és tanítványával együtt lefejezték. Ebben az órában Böjtölő Poimén az istentiszteleten állt a Pecserszkaja Lavrában, és lélekben előre látva tanítványa és társa, Kuksa halálát, felkiáltott: „Kuksa testvérünket a mai napon megölték az evangéliumért”. Ezt kimondva ő maga is kilehelte lelkét, 1113-ban.

Poimén szerzetes, a bölcsesség mélye,
Krisztus fényességének nagy, tiszta fénye.
A hiú világot mihelyt hátrahagyta,
Soha senki hibáját fel nem hánytorgatta.
Egyszer a testvérek előtte vitáztak,
Poimén csak hallgatott. Sokan megdorgálták:
– Hogy nézhetsz viszályt így, mintha mindegy volna? –
De Poimén felelt: – Meghaltam én régen. –
– Hogyan üdvözüljek? – kérdé egy társa, –
Hogy elmém a gonosz cselét ne csodálja? –
– Forró, lobogó vízre nem szállnak a legyek,
Igy a meleg lélektől az ördögök futnak. –
Egy másik azt kérdé: – Mi a biztosabb út?
A testvéri beszéd, vagy ha hallgatunk? –
– Mindkettőből Isten dicsősége árad,
Az Ő dicsőségéért válasz egyiket, magadnak. –
– A gonoszság ellen miként kell küzdeni? –
– Gonoszt gonoszsággal nem lehet győzni.
Tegyél a gonosszal valami jót gyorsan,
S a szíve felgyullad a jóság lángjában.

Saját házad másé rontásán nem épül,
Ott a harmadik nyer, s az ördög örül.
Két ártó szenvedély mérgezi lelkünket,
Nincs szabadságunk, míg fojtogatnak minket:
A testi élvezet és világi hiúság,
Csak a szentek leke tölük szabad

ELMÉLKEDÉS

Mint az, aki egy meredek hegyre kapaszkodik fel, s lábával és kezével is kapar, hogy egyetlen lépést tegyen előre, nem gondolva arra, hogy hátrapillantson – olyanok voltak a pravoszláv (ortodox) nagy aszkéták az Isten országa felé való fáradságos feljutásukban. Valóban csodálatra méltó az ő fáradozásuk és szenvedélymentességük (apatheiájuk). Szent Poimén nem akarta látni édesanyját, amikor az meglátogatta őt. Egy fejedelem látni akarta Poimént, de ő ezt elutasította. Ekkor a fejedelem csellel akarta kényszeríteni az aggastyánt a vele való találkozásra; nevezetesen: letartóztatta Poimén nővérének a fiát, és azt mondta Poimén nővérének, hogy szabadon engedi a fiát, ha maga Poimén eljön hozzá beszélgetésre. A nővér elment a pusztaságba, és az ajtón dörömbölve kérte fivérét, hogy jöjjön ki, és mentse meg a fiát. De Poimén nem jött ki. Ekkor a nővér szidalmazni és átkozni kezdte őt. De Poimén nem jött ki. Értesülvén erről a fejedelem, megparancsolta, hogy írjanak levelet Poiménnek, mondván: ha ő, Poimén, legalább írásban - ha már szóban nem akart - kéri a fejedelmet, hogy engedje el az unokaöccsét, a fejedelem megteszi azt. Poimén így válaszolt: „Parancsold meg, hatalmas fejedelem, hogy alaposan vizsgálják ki az ifjú bűnét, és ha a bűne olyan, hogy halált érdemel, haljon meg, hogy az időbeli büntetés által elkerülje a gyötrelmeket az örökkévalóságban; ha pedig a bűne nem von maga után halálbüntetést, te fegyelmezd meg őt a törvény szerint, majd bocsásd el.” Elolvasván ezt az igazságos és elfogulatlan ítéletet (elmélkedést), a fejedelem felettébb elcsodálkozott, és szabadon engedte az ifjút, Poimén iránti tiszteletét pedig megduplázta.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Saul teljes elpártolását (elestét) az egyetlen Istentől (1Sám 28–31), mégpedig:

1. hogyan fordult a filiszteusoktól megrettent Saul egy pogány halottidéző asszonyhoz (boszorkányhoz), hogy jósoljon neki;
2. hogyan idézett meg a halottidéző nő a jóslás által egy szellemet, aki Sámuelnek nevezte magát, és aki megjövendölte Saul pusztulását;
3. hogyan ölték meg Sault a fiaival együtt a filiszteusok.

SZENTBESZÉD

Krisztus napjáról, ahogyan azt Ézsaiás (Izaiás) megjövendölte

„Ismerje meg hát népem a nevemet; azon a napon majd megértik, hogy én magam mondom: „Íme, itt vagyok!”” (Ézs 52,6)

A mi Istenünk, testvéreim, az igazság Istene. Még a napon is vannak sötét foltok, de a mi Istenünkben nincs sem folt, sem hamisság. Minden szó, amelyet Isten a próféták által kimondott, beteljesedett. Amikor az Isten Igéje (Szava) testté lett a mi Urunk Jézus Krisztusban, akkor a napnál is világosabban megmutatkozott minden prófécia, amely Róla szólt, s amelyek addig a zsidók számára sötét rejtvények voltak. „És az Ige testté lőn” – mondja az Evangélium Isten örökkévaló Igéjéről, Isten örök Bölcsességéről, az Isten Fiáról; de ebben a megtestesült Isten-Igében minden prófétai szó is testet öltött (valósággá vált). Amíg Krisztus Urunk testben el nem jött, hogy meglátogassa az embereket, az Írástudók és a Szentírás olvasói sok, hosszú ideig be nem teljesedett prófétai szóról azt gondolhatták, hogy azok csupán a prófétáktól mint emberektől származnak, és nem Istentől. De Isten nem engedte, hogy az Ő prófétáiról alacsonyan vélekedjenek, ezért is mondta, hogy az emberek „megismerik azon a napon, hogy én vagyok az, aki szólok”. Isten tehát fontosságot akart adni minden prófétai szónak, és türelemre akarta tanítani az embereket, hogy türelemmel várják azt a napot, azt a csodálatos napot, amikor az Úr megjelenése a földön, a testben, világosan odakiáltja majd minden fülnek: Íme, itt vagyok! Aki megismerte az Úr Jézust mint testben megjelent Istent, az egyúttal felismerte Benne Az Eljövendőt, Aki a próféták által szólt.

Íme, itt vagyok – Krisztus ma is így szól. Én vagyok Az, Aki az egész teremtett mindenségen (univerzumon) keresztül szól. Én vagyok Az, Aki a próféták által szólt. Én vagyok Az, Aki emberi (testi) ajkak által az örök üdvösség szavait szóltam. Én vagyok Az, Aki az apostolok, szentek és tanítók által szóltam. Én vagyok Az, Aki szólok, és szólni fogok az idők végezetéig az Én szent Egyházam által. Én vagyok Az, Aki szól, és Akiről szó van. Uram, dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 28.

1. Szerecsen (Murin) Szent Mózes. Származására nézve etiópiai; foglalkozására nézve először rabló és egy rablóbanda vezére, majd bűnbánó és nagy aszkéta. Valamilyen gazda rabszolgájaként Mózes megszökött, és beállt a rablók közé. Nagy testi ereje és kíméletlensége miatt a rablók megválasztották őt a vezérüknek. Egyszer csak lelkiismeret-furdalás és bűnbánat támadt benne az elkövetett tettei miatt; elhagyta a bandát, belépett egy kolostorba, és teljesen átadta magát a lelkivezetője iránti enge-

delmességnek és a kolostori rendnek. Sokat épült Szent Makariosz, Arszéniosz és Iszidórosz tanításaiból. Később csendességbe (hészükhiába) vonult vissza egy cellába, ahol teljesen átadta magát a testi fáradozásnak, az imádságnak, a virrasztásnak és az Istenről való elmélkedésnek. A parázna démon által gyötörve meggyónt Iszidórosz lelkivezetőnek, és azt a tanácsot kapta tőle, hogy böjtöljön minél többet, és ne egyen jóllakásig. Ám amikor ez sem segített, az aggastyán (sztarec) tanácsára éjszakánként virrasztani kezdett és állva imádkozott; ezután szokásává tette, hogy egész éjszaka vizet hordott az aggastyánoknak egy távoli kútból. Hatéves félelmetes fáradoás után végül Szent Iszidórosz csodatevő módon meggyógyította őt a parázna gondolatoktól, képzelgésektől és álmoktól, amelyeket a démon hozott rá. Öregkorában pappá szentelték. Saját kolostort alapított, 75 tanítványa volt, és ebben az életben 75 évet élt. Előre látta a halálát, és egy napon mondta tanítványainak, hogy fussanak el, mert barbárok fognak rátámadni a kolostorra. Amikor a tanítványok őt is hívták, hogy fusson, azt mondta, hogy neki erőszak által kell meghalnia, mert egykor ő maga is erőszakot követett el, a szó szerint: „akik kardot fognak, kard által vesznek el" (Mt 26,52). Így ott maradt 6 testvérrel; a barbárok pedig megérkeztek és levágták őket. A testvérek egyike, aki a közelben rejtőzött el, nézte és látta, amint 7 fényes koszorú szállt le a hét vértanúra.

2. Pszkovi és Kripeci Szent Száva. Származására nézve szerb. Először a pszkovi Szent Istenanya-kolostorban élt aszkéta életet, és annak a kolostornak az igumenje (apátja) volt. Ám dicsőítették őt, ő pedig menekült az emberi dicsőség elől, és elvonult a Kripec-tó partjára, ahol új monostort alapított Szent János Teológus (Evangélista) nevére. De a dicsőség és az ismertség elől itt sem tudott elrejtőzni. Meglátogatta őt Jaroszláv pszkovi fejedelem is a feleségével. Száva nem engedte be az asszonyt a kolostorba, hanem megáldotta őt, és a kolostoron kívül imádkozott Istenhez érte, és meggyógyította őt egy betegségből. Ez az Isten-szentje 1495-ben hunyt el. Ereklyéi csodatevők voltak és azok is maradtak. Kripeci utódai közül megemlítik Dosziteosz igument.

3. Az pecserszki (barlangkolostori) összes istenfélő szent gyülekezete.

Boldog az, akin az Isten megkönyörül!
Isten irgalma – tiszta örömhír,
Öröm, mely mindkét világon elkísér.
Szerecsen Mózes, mint a tékozló fiú,
Megbánta bűnét, s az Úrhoz viszatért,
Sok könnyel fizetett sok vétke miat.
Sok böjtöléssel önmagát kiszárította,
Arca bár fekete, lelkét kifehérítette.
Sok virrasztással a szenvedélyt megfékezte,
A démonok hatalmát magáról letépte.

Míg a lelke olyan tiszta tóvá lett,
Mely a hegyen az égre tekintett,
S tükrében az ég arcára lelt.
Amikor egyszer megkérdezték Mózest:
Mások bűne téged talán nem búsít?
A bűnös ember benned semmit sem indít?
A szent Mózes sírva így felelt:
– Akinek a házában halott fekszik,
Az nem a más halottján kesereg,
Hanem a saját halottja felett zokog. –

Oroszlánból bárány gyakran így válik,
Ilyen csodát csakis Krisztus tesz máig.
Oroszlán volt Mózes a hegyekben,
S ártatlan bárány lett harag nélkűli.

Az ő szent imádságai által
Isten ajándékozzon meg
minket is az üdvösséggel.

ELMÉLKEDÉS

Az igaz keresztény kerüli az emberi dicséretet; sőt, nemcsak kerüli, hanem valódi félelemmel viseltetik iránta. Pszkovi Szent Száva az igumentséget, a kolostort és a kolostorban lévő jó testvéreket is elhagyta, és egy elhagyatott vidékre menekült, csak azért, hogy elkerülje az emberek dicséretét. Mert az emberek dicsérete meglopja a szívünket. Egy jámbor fejedelem, hallván Szerecsen Szent Mózes aszkéta fáradozásairól, kíséretével elindult a pusztaságba, hogy lássa őt. Értesítették Mózest, hogy a fejedelem a kolostorába érkezik. Mózes gyorsan kiszaladt, menekülni kezdett, hogy elrejtőzzön valahol, de váratlanul szembetalálkozott az előkelő látogatókkal. „Hol van Abbá Mózes cellája?" – kérdezték tőle a fejedelem szolgái, nem is sejtve, hogy maga Mózes az. Mózes pedig kinyitotta a száját, és így szólt: „Miért van rá szükségetek? Ő egy esztelen aggastyán, felettébb hazug, és az élete teljesen tisztátalan." Ezt hallva a látogatók elcsodálkoztak, és továbbmentek. Amikor megérkeztek Mózes cellájához, kérdezősködtek az aggastyán felől, a szerzetesek pedig azt mondták, hogy nincs ott. Ekkor ők elmesélték, mit mondott nekik egy szerzetes az úton Mózesről. A szerzetesek elszomorodtak, majd megkérdezték: „Hogyan nézett ki az az aggastyán, aki nektek e gyalázó szavakat mondta a szent férfiúról?" És amikor ők azt mondták, hogy nagyon fekete arcú, magas termetű volt, és szegényes ruhát viselt, a szerzetesek egy emberként felkiáltottak: „Hiszen az valóban Abbá Mózes volt!" Ebből az esetből a fejedelem sokat épült lelkileg, és örömmel tért vissza otthonába.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid nemesszívűségét (2. Sám 1), mégpedig:

1.hogyan érkezett meg a hírnök, és jelentette Dávidnak Saul és Jonatán pusztulását (halálát), azt gondolva, hogy jutalmat kap érte;

2. hogyan szomorodott meg keservesen Dávid, és hogyan siratta Sault, aki semmi mást nem kívánt neki, csak halált.

SZENTBESZÉD

A Messiás külsejéről

„Nem volt sem szép, sem ékes [hiszen láttuk],
a külsejére nézve nem volt vonzó.” (Ézs 53,2)

Ezt a próféta Krisztus Urunkról mint emberről mondja. Nem volt neki sem külseje, sem szépsége! Vajon Ő, Aki külsőt adott minden teremtménynek, s Aki megalkotta a gyönyörű mennyei angyalokat és a mindenség minden szépségét, ne lett volna külseje és szépsége? Ez ne zavarjon meg benneteket, testvéreim. Ő olyannak jelenhetett meg, amilyennek csak akart. De Ő nem akart angyali szépségben megjelenni, miként nem akart királyi hatalomban és gazdag pompában sem megmutatkozni. Aki a gyász házába megy, nem a legszebb ruháját ölti magára; s az orvos sem a legszebb ruhájába öltözik, amikor súlyos betegekhez indul. Az Úr pedig a gyász házába és a kórházba érkezett. A test a lélek ruhája. Ő egy egyszerű ruhába öltözött, hogy ne a ruhájával, hanem a lélek erejével hasson. Nem tudjuk pontosan, milyen volt a külseje. A hagyomány szerint az arca olyas barna (félbarna), a haja pedig gesztenyeszínű volt. Amikor Avgár király elküldte festőjét, Anániást, hogy fesse le az Úr arcát, Anániás egyetlen vonást sem tudott húzni a vászonra, mert – mint mondják – Krisztus arca valami szokatlan fényességet árasztott. Különben is, még ha Krisztus a legszebb testet öltötte is volna magára, amilyet csak alkothatott Önmagának, mi lett volna az Ő testi szépsége az Ő Istenségének halhatatlan szépségéhez képest? A legnagyobb földi szépség is alig csak árnyéka a mennyei szépségnek. Dániel próféta fiatal és szép ember volt, de amikor Isten angyala elé állt, akkor – mint ő maga mondja –: „nem maradt bennem erő, és arcom eltorzult” (Dán 10,8). Mi a földből való ember arca Isten halhatatlan angyalának arcához képest? Mint a sötétség a világossághoz képest. Bizonyosan a próféta is, látván Krisztust, a Halhatatlan Királyt az emberi testben, és összehasonlítva az Ő földi arcát az Ő halhatatlan arcával, fel kellett hogy kiáltson: nem volt neki sem külseje, sem szépsége.

Ó, jóságos és felettébb jóságos Urunk, Aki érettünk öltötted magadra a mi hitvány testi ruhánkat, hogy szolgálj nekünk és hogy ne ijessz meg minket, dicsőség és hála Néked, dicsőség és hála Néked. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 29.

1. Keresztelő Szent János fejevételének emlékezete. Heródes Antipász, a Betlehemben a gyermekeket az Úr Jézus születése idején meggyilkoltató öreg Heródes fia, Galilea negyedes fejedelme (ura) volt Keresztelő János prédikációjának idején. Ez

a Heródes egy arab fejedelem, Aretasz leányát vette feleségül. Ám Heródes, mint gonosz tőnek gonosz sarja, elkergette törvényes feleségét, és törvénytelenül magához vette élettársul Heródiást, a még életben lévő fivérének, Fülöpnek a feleségét. E törvénytelenség ellen fellépett Keresztelő János, és erőteljesen megrótta (feddte) Heródest. Heródes ezért börtönbe vetette őt. Egy, a galileai Szebasztiában lévő palotájában tartott lakoma alkalmával Szalómé, Heródiás és Fülöp leánya táncolt a vendégek előtt. A részeg Heródes, a tánctól elragadtatva megígérte a táncosnőnek, hogy megadja neki, amit csak kér tőle, még ha a királysága fele is legyen az. Anyja felbujtására Szalómé Keresztelő János fejét kérte. Heródes megparancsolta, hogy fejezzék le Jánost a börtönben, és hozzák el a fejét egy tálon. János tanítványai éjszaka elvitték tanítójuk testét és tisztességgel eltemették, Heródiás pedig tűvel szurkálta össze János nyelvét, a fejet pedig egy tisztátalan helyen ásta el. Hogy mi történt ezután János fejével, az február 24-én olvasható. Ám Isten büntetése hamarosan utolérte a gonosztevők e csoportját. Aretasz fejedelem, hogy leánya becsületét tisztára mossa, sereggel támadt Heródesre, és tönkreverte őt. A legyőzött Heródest Caligula római császár száműzetésre ítélte, először Galliába, majd azután Hispániába (Spanyolországba). Száműzöttként Heródes és Heródiás nyomorban és megalázottságban éltek, míg a föld meg nem nyílt és el nem nyelte őket. Szalómé pedig gonosz halállal halt meg a Szikarisz (Szula) folyónál. Szent János halála húsvét (pászka) előtt történt, a tiszteletének augusztus 29-i ünnepét pedig azért rendelték el, mert ezen a napon szentelték fel azt a templomot, amelyet Konstantin császár és Heléna császárné emeltetett a sírja fölé Szebasz-tiában. Ebben a templomban helyezték el János tanítványainak, Elizeusnak és Abdiásnak az ereklyéit is.

2. Thesszaloniki Szent Theodóra: A jámbor Theodóra férje halála után szerzetessé vált, és csodálatos angyali éneket hallott, mielőtt 879-ben elhunyt, testéből pedig gyógyító mirha áradt.

3. Szent Vaszilia vértanú: Szerémségben szenvedett vértanúhalált Krisztusért.

4. Szent Anasztáz vértanú: A sztrumicai Radovistból származó ifjú, aki a törökök hittérítési kísérleteit elutasítva, 1794-ben lett vértanú Thesszalonikiben.

Ó, Szent János, csodás Keresztelő,
Dicső Üdvözítőnk előtt Útkészítő!
Tisztaságoddal emberi lelkeket érintettél,
S mint félelmetes harsona, a Jordánnál zengtél,
Ébresztve a népet a bűnök lusta álmából,
Mikor a fejsze már közel volt a fagyökértöl.
Meghajlok előtted, hozzád imádkozom:
Segíts, hogy minden kísértést legyőzzem.

Meghajlok előtted, próféták legnagyobbja,
Előtted térdelek, könnyeket ejtve:
Adj nekem szívedből oroszláni erőt,
Adj nekem lelkedből angyali, tiszta fényt.
Adj a te hatalmadból, hogy próbát kiállva
Engedelmes legyek Istennek, s önmagam urává vályak,
Hogy böjttel keresztelkedjem, virrasztással tisztuljak,
Imádságban s mennyei látásban újuljak,
És félelem nélkül menjek a vértanuságba,
A te bátorságoddal, erős hitbe zárva.
Ó, Szent János, Istennek kedves szentje,
És az égi igazság dicső, hű vértanuja!
Kitől a tisztátalanok seregei félnek,
Ne fordulj el tőlem, halld meg amiért kérlek,
Szent imádságaiddal erősíts meg engem,
Hogy mint az égő gyertya, egyenesen álljak az Úr előtt.

ELMÉLKEDÉS

Ha megfigyelitek, hogyan halnak meg az emberek, láthatjátok, hogy egy ember halála általában hasonlít az ő bűnére. Amint meg van írva: „akik kardot fognak, kard által vesznek el” (Mt 26,52). Minden bűn egy-egy kard, és az emberek általában azon bűn által vágatnak le, amelyet a legszívesebben követtek el. Példát ad erre nekünk Szalómé is, Heródiás tisztátalan leánya, aki Keresztelő János fejét kérte és kapta meg Heródestől egy tálon. Amikor Hispániában (Spanyolországban), Lerida városában élt a száműzött Heródessel és Heródiással, egy napon elindult a befagyott Szikarisz folyón keresztül. A jég beszakadt, és ő nyakig a vízbe esett. A jégtáblák szorosan közrefogták a nyakát, ő pedig kapálózott, lábaival táncolva a vízben, miként egykor Heródes palotájában táncolt. De sem felkelni, sem elsüllyedni nem tudott, amíg az éles jég le nem vágta a fejét. Testét elvitte a víz, a fejét pedig elhozták Heródiásnak egy tálon, mint egykor Keresztelő János fejét. Íme, milyen félelmetesen hasonlít a halál az elkövetett bűnre!

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid igazságosságát (2. Sám 3), mégpedig:

1. hogyan adta meg magát Abner hadvezér, Dávid ellenfele, Dávidnak az ő szavára;
2. hogyan gyilkolta meg Joáb, Dávid hadvezére, Abnert;
3. hogyan átkozta meg Dávid Joáb házát, és hogyan siratta felettébb Abnert.

SZENTBESZÉD

Az emberiség meggyógyulásáról Krisztus sebe által

„Aző sebei szereztek nekünk gyógyulást.” (Ézs 53,5)

Krisztus sebe által gyógyultunk meg; így jövendöl Isten prófétája, és mi most már tudjuk, hogy az ő próféciája igaz. Krisztus szenvedése által megmenekültünk az örök szenvedéstől; az Ő legtisztább vére által megtisztultunk a bűn leprájától és életre keltünk. Vérünk és testünk tisztátalanná lett a bűnös szenvedélyektől; szellemünk (lelkünk) pedig, amely a testi tisztátalanság fészke és forrása, legelőször tisztult meg. Vajon megtisztítható-e a tisztátalan a tisztátalannal? Kimosható-e a piszkos ruha piszkos vízzel? Nem. Hanem csakis az, ami tiszta, moshatja le azt, ami tisztátalan. Hogy az emberi nem tisztátalan, azt még a pogányok is érzik. De ők a tisztátalant tisztátalannal akarják megtisztítani, először is azáltal, hogy tisztátalan szellemeket hívnak segítségül és imádják őket, másodszor pedig azáltal, hogy tisztátalan áldozatokat mutatnak be, legyenek azok emberi vagy állati áldozatok. A legtisztább Krisztus vérének egyetlen cseppje jobban megtisztíthatja az emberi nemet, mint a világ teremtése óta bemutatott összes bálványimádó áldozat. Miért? Azért, mert Krisztus vére tiszta, minden más pedig tisztátalan. Az orvosok vesznek egy cseppet valamilyen erős gyógyszerből, felhígítják azt, és azzal oltanak be sok embert, hogy megóvják őket a betegségtől. És Krisztus vérét a Kehelyben mi is felhígítjuk vízzel, majd magunkhoz veszszük és megisszuk, mert meg van írva, hogy amikor lándzsával átdöfték az Úr testét, vér és víz jött ki abból (Jn 19,34). Oly nagy az ereje az Ő vérének egyetlen cseppjének, hogy a világ eléghetne tőle. Ez bűntelen vér, az egyetlen bűntelen; legtisztább vér, az egyetlen tiszta a világon. Ó, ha az emberek tudnák, mekkora ereje van az abszolút tisztaságnak! Mindenki, aki tisztátalan a bűntől, sietne, hogy megtisztuljon a legtisztább Krisztus által, és mindenki, aki erőtlen, sietne, hogy áldozzon (szentáldozásban részesüljön) Krisztus vérével és testével; és minden hitetlen hinne Krisztusban. Mert itt három dolog van, s mindhárom tiszta és tisztít: a tiszta szellem (lélek), a tiszta vér, és a tiszta test. Hiszen csak a tiszta tisztíthatja meg a tisztátalant; és az, ami egészséges, meggyógyíthatja a beteget; és az, ami hatalmas (erős), felemelheti az erőtlent.

Ó, Urunk, a mi mindenható Urunk, tisztíts meg minket, bűnösöket a Te véres sebed által, a Te ártatlan és legtisztább sebed által. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 30.

1. A szent szerb felvilágosítók és tanítók gyülekezete. Ezen a napon nem az összes szerb szentre emlékeznek általában, hanem csak néhány érsekre és pátriárkára, mégpedig: Szent Szávára, az első szerb érsekre, akit apostolokkal egyenlőnek neveznek; Arszénioszra, Szent Száva utódjára, a nagy főpapra és csodatévőre; II. Szávára, az elsőként megkoronázott István király fiára, aki hosszabb ideig élt Jeruzsálemben, s akit „a szelídségben Mózeshez hasonlónak" neveznek (a Szerblják szertartáskönyv szerint); Nikodémoszra, aki az Athosz-hegyen (Szent Hegy) élt aszkéta életet és a Hilandar-kolostor igumenje (apátja) volt, majd azután „egész Szerbia és a tengerparti földek" érseke; Joanikioszra, aki előbb érsek, majd 1347-től pátriárka lett, és 1349-ben hunyt el; Efrémre, az aszkétára, akit akarata ellenére választottak pátriárkává Lázár fejedelem idejében, 1376-ban, s aki megkoronázta Lázárt, majd később lemondott a pátriárkai trónról és magányba vonult vissza; Szpiridonra, Efrém utódjára, aki 1388-ban fejezte be földi életét; Makárioszra, aki számos régi alapítványt megújított, egyházi könyveket nyomtatott Shkodrában, Velencében, Belgrádban és más helyeken, felépítette a peći monostor híres étkezőjét, és sokat tett az egyház fellendítéséért fivére, Mehmed Szokolovics nagyvezír segítségével, majd 1574-ben hunyt el; és Gáborra (Gavrilra), aki származása szerint a Rajics nemzetségből való nemes volt, részt vett a moszkvai zsinaton Nikon pátriárka idején, amiért a törökök felségsértés miatt kínozták, majd 1656-ban felakasztották. Mellettük megemlítik még Eusztathioszt, Jakabot, Dánielt, III. Szávát, Gergelyt, Jánost, Maximoszt és Nikont. Sokan közülük az Athosz-hegyen éltek aszkéta életet, de mindannyian „jó és hű szolgák, és az Úr szőlőskertjének jó munkásai" voltak.

2. Szent Alekszandrosz, János és Pál konstantinápolyi pátriárkák. Alekszandrosz részt vett az Első Egyetemes Zsinaton Nikaiában az elaggott Mitrofanész pátriárka helyett, akit azután követett is a trónon. Amikor némely filozófusok vitatkozni akartak vele a hitről, így szólt egyikükhöz: „Az én Uram, Jézus Krisztus nevében parancsolom neked, hogy hallgass el!" És a filozófus abban az órában elnémult. Imádságával Ariusz életének is véget vetett. Életének 98. évében hunyt el, 340-ben. Szent Böjtölő János a gonosz Anasztasziosz császár, az akefalita (fejetlen) eretnek idejében kormányozta az egyházat. 595-ben hunyt el. IV. Szent Pál 5 évig és 8 hónapig kormányozta az egyházat, majd lemondott a trónról, és titokban felvette a nagy szerzetesi fogadalmat (szkhímát), hogy megbánja bűnét, amiért korábban a ikonrombolókhoz csatlakozott. A nagy Tarasziosz elődje volt, és Iréné és Konsztantinosz idejében hunyt el, 784-ben.

3. Tiszteletreméltó Khrisztophorosz (Kristóf). A VI. század aszkétája Szent Theodosziosz monostorában. Látomásban látta, hogy a fáradozó szerzetesek mécsesei égnek, a lusta szerzetesekéi pedig nem égnek.

4. Szent Eulaliosz, a kappadókiai Kaiszareia (Cezárea) püspöke. Szent Vaszíliosz (Vazul) egyik elődje. Saját fiát megfosztotta a méltóságától, amiért a szellemi/egyházi fogadalomhoz nem illő ruhát viselt.

Istennek kedvesei, szent szerb főpapok,
Bölcs tanítók és tiszta hitújítók,
Lelki fejedelmek, dicső hős vitézek,
Krisztus nyájának jóságos pásztorai,
Önmagatokról lemondva Istent szolgáltátok,
És népetek világítótornyai voltatok;
Istent hordozó, isteni természetű férfiak,
Ki a Szentháromságtól nyertetek világosságot,
Bőséggel fogadtátok, s szórtátok mindenfelé,
És fáradozástok nyomán csodák születtek.
Mindnyájan egyenesen Száva nyomdokain járva,
Szentélyeket emeltetek a szerb földeken,
Megerősítettétek a hitet az Isteni Igében,
S a lelkeket új, tiszta ruhába öltöztettétek,
Ékes templomokkal díszítettétek a hazát,
Ó, Isten emberei, angyalokkal egyenlők!
Ti voltatok a szerb nép angyalai,
Ki megtanítottátok a szerbeket Istent dicsőíteni,
Imádni az élő Krisztust, a Megváltót,
S hűséggel szolgáltátok a szent Evangéliumot.
Ezért titeket az Úr a mennyben megdicsőített,
S a szerb nép elé mint égő gyertyákat állított,
Hogy a mennyben élve – a földön világítsatok,
Igazságra s szentségre vezessétek népeteket.
Amíg a szerb nemzet csodálja példátokat,
Szent imáitok által – addig fog élni.

ELMÉLKEDÉS

Zajjal és gyalázattal vesztek oda a lármás eretnekek. Még a haláluk is megmutatja Isten rajtuk lévő haragját a hazugság miatt, amelyet terjesztettek, és a zaklatás

miatt, amelyet Isten egyházának okoztak. Miután Ariuszt elítélték Nikaiában, egy napon Konstantin császárhoz ment, és kérte a császárt, hogy fogadják vissza őt az egyházba. A császár megkérdezte tőle, hogy hisz-e a Nikaii Hitvallásban (Hiszekegyben), ő pedig, a hitszegő, a keblében tartott egy papírt, amelyre az ő eretnek tévhitét írta fel, és kezével a mellét ütve így szólt a császárhoz: „Így hiszek." A császár azt hitte, hogy Ariusz megbánta bűnét, és elküldte őt Alekszandrosz pátriárkához, hogy fogadja be őt az egyházba. Alekszandrosz semmiképpen sem akarta befogadni Ariuszt, tudva, hogy hazudik. Ám a császár kijelölt egy vasárnapi napot, amikor Ariuszt be kellett vezetni a nagytemplomba. E nap előestéjén a szent pátriárka azért imádkozott Istenhez, hogy vegye el az ő lelkét, mielőtt az istenkáromló eretneket bevezetik a templomba. Amikor felvirradt a kijelölt vasárnap, a pátriárka az istentiszteleten volt a templomban, Ariusz pedig a császár embereivel és hittestvéreivel (egyetértőivel) elindult a templom felé. Amikor megérkeztek Konstantin terére, hirtelen valamilyen gyötrelem érte őt lélekben és testben egyaránt, és keresett egy helyet a testi szükségletére. Ott a téren volt egy ilyen nyilvános hely, és ő oda indult. Kísérete sokáig várta őt, és türelmetlenné vált a várakozástól. Amikor némelyek odamentek, hogy megnézzék, mi van Ariusszal, a bűzös helyen találtak rá holtan, teljesen kiömlött belsővel, a tisztátalanságban és vérben.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid győzelmeit a filiszteusok felett (2. Sám 5), mégpedig:

1. hogyan támadtak a filiszteusok Dávid földjeire, Dávid pedig imádkozott Istenhez, elindult és tönkreverte a filiszteusokat;
2. hogyan támadtak újra a filiszteusok, Dávid pedig ismét imádkozott Istenhez, és szétverte a filiszteusokat.

SZENTBESZÉD

Krisztus titokzatos származásáról (nemzetségéről)

„Az ő származását (nemzetségét) ki mondhatja el?" (Ézs 53,8)

Mint egy nagy folyó rejtett forrása, úgy volt rejtve a zsidók előtt a csodálatos Úr Jézus származása. Olvasták és tudták, hogy a Messiás Betlehemben fog megszületni; s Ő meg is született Betlehemben, de ők nem ismerték fel Őt. Tudták, hogy a Messiás Dávid nemzetségéből (törzséből) fog származni; s Ő meg is született Dávid nemzetségéből, az Ő legszentebb anyja szerint, de ők nem ismerték fel és nem ismerték el Őt. Olvasták, hogy Ő szűztől fog születni, hogy Egyiptomba (Miszirbe) fog menekülni, és hogy Egyiptomból hivatik majd elő, hogy előtte megjelenik az Ő Útkészítője, kiáltva a

pusztában, hogy nagy világosságként fog felragyogni a sötétségben és a halál árnyékában, Zebulon és Naftali földjén, s mindent, amit a próféták még megjövendöltek és leírtak az Ő eljövetelének jeleiként. Ám mégsem ismerték fel és nem ismerték el Őt, hanem a Dicsőség Királyát megfeszítették mint egy bűnözőt.

Ha Ő egy egyszerű ember lett volna, vajon kérdezősködött volna-e a próféta az Ő származásáról és eredetéről? Kinek a származása és kinek az eredete nem ismert Izráel népének történelmében? Az Ő származása pedig rejtve van, mint Melkizedek származása. Rejtve volt a zsidók előtt, és mindig rejtve van a hitetlenek előtt, de számunkra, hívők számára már nincs rejtve. Mi tudjuk, hogy Ő Világosság a Világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől, született és nem teremtetett. Ez Ő az örökkévalóságban. Tudjuk, hogy Ő megtestesült a Szent Lélektől és Szűz Máriától, és megjelent a világnak mint ember, mint Istenember. Ez Ő az időben. Az Ő származása tehát ott van a mennyben és a földön is, az örökkévalóságban és az időben is; csodálatos, titokzatos, dicsőséges és fenséges az Ő származása. És amikor mindent elmondunk, ami Róla nekünk kinyilatkoztatott, mégis megkérdezhetjük: az Ő származását ki mondhatja el? Nem azért, mert ismeretlen az Ő származása, hanem azért, mert felfoghatatlan, elgondolhatatlan, érzékfeletti és természetfeletti.

Ó, Úr Jézus Krisztus, a mi Istenünk, világosíts meg minket a Te isteni értelmeddel, és emelj fel minket Önmagadhoz a Te emberszerető hatalmaddal. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámen.

AUGUSZTUS 31.

1. Az Istenszülő (Szent Szűz) övének ünnepe. Elszenderedése után az Istenszülő Szent Szűz Tamás apostolnak adta az övét. Ezt az övet később Konstantinápolyba vitték, és egy lepecsételt ládában őrizték a blachernae-i Istenanya-templomban, amely Pulkheriá császárné alapítványa volt. Ezt a ládát soha nem nyitották ki egészen Bölcs Leó császár uralkodásáig (886–912). Leó felesége, Zoé császárné lelkileg megbetegedett, és egy titokzatos látomás nyomán azt kívánta, hogy helyezzék rá az Istenszülő övét. A császár megkérte a pátriárkát, így a ládát felnyitották, az övet kivették, és a beteg császárnéra helyezték. A császárné azonnal meggyógyult. E csoda emlékére rendelték el ezt az ünnepet. Ezen öv egy része Grúziában, Zugdidiben található. Nevezetesen: Romanosz császár leánya meggyógyult ezen öv által, s később, amikor apja feleségül adta őt Abuház grúz királyhoz, magával vitte az öv egy darabját. I. Sándor orosz cár parancsára egy különleges templomot építettek Mingréliában, Zugdidiben, ahol az Istenszülő ezen csodatevő ruhadarabjának részét őrzik.

2. Szent Gennádiosz, Konstantinápoly pátriárkája. Szent Anatoliosz után lett pátriárka. Szent Márkianosz (január 10.) és Oszlopos Szent Dániel (december 11.) kortársa. Az ő idejében alapították a híres Sztudion-monostort, amely Sztudiosz római szenátorról kapta a nevét, aki Konstantinápolyba jött, és Gennádiosz áldásával templomot emelt Keresztelő Szent János tiszteletére, s mellette monostort alapított. Felettébb szelíd és önmegtartóztató volt. Senkit sem akart pappá szentelni, aki nem tudta fejből az egész Zsoltároskönyvet. Elnökölt a konstantinápolyi helyi zsinaton, amelyen anatéma alá vetették a szimóniát (az egyházi tisztségek pénzért való adásvételét) az egyházban. Csodákat tett, és látomásban szerzett tudomást a haláláról. 13 évig kormányozta az egyházat, és békében költözött el az Úrhoz 471-ben.

3. Szent Küprianosz (Ciprián) vértanú-püspök. Hitetlen szülőktől született, és maga is a pogányságban (sokistenhitben) nevelkedett. Karthágóban vált nevezetessé mint a filozófia és a retorika tanára. Nős volt. Ám amikor kereszténnyé lett, felhagyott a feleségével való együttéléssel, és éjjel-nappali fáradozásnak adta magát a Szentírás tanulmányozásában és jellemének tökéletesítésében. Rendkívüli erényei miatt presbiterré, majd hamarosan püspökké választották. Amilyen irgalmas volt a keresztényekkel szemben, olyannyira szilárd volt az eretnekekkel szemben. A Szent Lélektől vezérelve számos tanulságos művet írt. Különösen erőteljesen írt a bálványimádás, a judaizmus és a novatiánus eretnekség ellen. Gyönyörűséges és édes az ő írása a szüzességről, valamint a vértanúságról, az irgalmasságról, a türelemről, az Úr imádságáról (Miatyánkról) és egyebekről. Valerianus és Gallienus idejében szenvedett vértanúhalált, 258-ban. Halála előtt imádkozott Istenhez, megáldotta a népet, és 24 aranyat hagyott arra, hogy odaadják a hóhérnak, aki lefejezi őt. Egy igaz keresztény elérhetetlen nagysága és nagylelkűsége!

4. Szent János, Kijev mitropolitája. Származására nézve bolgár. 1080-ban érkezett Kijevbe, és azonnal akkora megbecsülést szerzett, hogy hamarosan a mitropolitai trónra emelték. 8 évig kormányozta az egyházat. Levelet (epiztolát) írt Kelemen pápának, amelyben megrótta őt a római egyház által bevezetett újítások miatt. Békében hunyt el 1089-ben.

Az egész egyház dísze, Karthágó büszkesége,
Szent Küprianosz, élve s halála után is.
Szóval és tettel tanította a hívőket,
Külön dicsérve a tiszta és szűzi lelkeket:
– A szüzesség – mondá – a nemek szentsége,
A szenvedélyek béklyójának megtörése,
A tisztaság forrása, az erkölcs dísze,
A test méltósága s a szerénység frigye.

A szüzesség a ház békéje, az egység koronája,
A szüzesség a csendesség, s nincsen semmi bája.
Amikor az emberi szellem a testtől elfordul,
S a belső királyságába mélyen bevonul,
S megpillantja a belső világ gazdagságát,
Akkor nem engedi többé a testnek a béklyóját,
Őrült szenvedéllyel, sokféle vággyal,
Felesleges gonddal, üres luxussal.
A luxus nem mutat nekünk ékesített asszonyt,
Hanem tisztátalan lelket és bűnös, rossz indulatát.
Ó, aranyos szabadság a hiú vágyaktól,
Csak a Szentek felbecsülhetetlen kincse!
A szüzesség a szabadság, a szüzesség csendesség,
Isten Fiának ajándéka mindkét szent erény.
Ó, Istennek Fia, ó, jóságos Urunk,
Add meg nekünk a szüzesség s szabadság dicsőségét utunkon!

ELMÉLKEDÉS

A keresztény ember nem hisz a kiszmetben, a sorsban, a végzetben. Ha Isten meg is határozza életünk főbb vonalait, azokat a mi imádságunk és érdemeink szerint meg is változtathatja. Így hosszabbította meg Ezékiás (Ezékiel) király életét 15 évvel (Ézs 38); és Szent Diusznak (július 19.) szintén meghosszabbította az életét 15 évvel. Nagy Szent Vasziliosz (Vazul) életét is meghosszabbította Isten, a szent fohászkodására, egyetlen nappal, amíg meg nem keresztelte Józsefet, a zsidó orvosát. Ám amiként imádságra Isten meghosszabbíthatja az életet, ugyanúgy a bűn miatt meg is rövidítheti azt. Anasztasziosz császár Szevérosz eretnekségét követte, az úgynevezett akefalita (fejetlen) tévhitét, amely azt az oktalanságot terjesztette, hogy az egyháznak nincs szüksége püspökökre és papokra, hanem mindenki önmaga püspöke és papja, s mindenkinek joga van a saját módján magyarázni a Szentírást, és úgy tanítani másokat, ahogyan ő tudja és hiszi. Szent János pátriárka hiába tanácsolta a császárnak, hogy térjen vissza az ortodox (igazhitű) igazsághoz, a császár nemhogy nem fogadta meg a tanácsokat, hanem különféle módokon gyötörte a pátriárkát, és a száműzését tervezte. Egyik éjszaka a császár álmában látott egy félelmetes férfiút egy magasztos trónuson, aki egy könyvet tartott a kezében. Ez a férfiú kinyitotta a könyvet, megtalálta Anasztasziosz császár nevét, és így szólt: „Hagytam volna, hogy még sokáig élj, de a tév hited miatt íme, kitörlök 14 évet az életedből.” És kitörölt valamit a könyvből. A megrémült császár felriadt álmából, és elmesélte álmát a követőinek. Néhány nap múlva villám csapott a császár palotájába, és megölte Anasztasziosz császárt.

SZEMLÉLŐDÉS

Szemléljem Dávid Úrban való örvendezését (2. Sám 6), mégpedig:

1. hogyan vitte át Dávid a szövetség ládáját a júdai Baálából (Valából) Jeruzsálembe, és hogyan táncolt az örömtől a láda előtt;

2. hogyan gúnyolódott Mikál (Mihala), a felesége Dávidon, amiért a láda előtt táncolt, nem szégyenkezve az asszonyok előtt;

3. hogyan büntette meg Isten Mikált ezen illetlen gúnyolódás miatt, így Mikálnak nem lett gyermeke a haláláig.

SZENTBESZÉD

Krisztus erejéről és küldetéséről, ahogyan azt Ézsaiás megjövendölte

„Az Úr lelke nyugszik rajtam, mert az Úr kent föl engem. Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, és meggyógyítsam a megtört szívűeket. Hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak, és szabadságot a börtönök lakóinak. Hogy hirdessem az Úr kegyelmének esztendejét, Istenünk bosszújának napját. Hogy megvigasztaljam mind a gyászolókat,." (Ézs 61,1–2)

Ezt a nagy, programadó próféciát olvasta fel az Úr Jézus megváltó munkájának legkezdetén, Názáretben, a zsidók előtt, majd miután felolvasta, leült és így szólt: „Ma teljesedett be ez az Írás" (Lk 4,16–21). A zsidó írástudók és papok számára az egyik legsötétebb (legtitokzatosabb) próféciát olvasta fel, becsukta a könyvet, és azt mondta: ma teljesedett be ez az Írás. Ehhez a próféciához a zsidók közül senki sem mert nyúlni, mert senki sem tudta, kire vonatkozik. Hét évszázad telt el azóta, hogy ezt a próféciát kimondták és leírták, és senki sem tudta, kire vonatkozik. De amikor eljött Az, Akire ez a prófécia vonatkozik, Ő felolvasta és Önmagára alkalmazta azt. Így igazolta a mi nagy Urunk az Ő prófétáját, és bemutatta Önmagát a világnak.

„Az Úrnak Lelke van énrajtam." Miért mondja ezt, amikor Ő egyenlő a Lélekkel, miként az Atyával is? Az embereknek való bizonyságtételért, amint azt Aranyszájú Szent János magyarázza. Nem azt mondja: a Lélek kegyelme, hanem a Lélek, mert a Lélek kegyelme a hívő embereken van, de Őrajta Maga a Lélek van, amint az a Jordánnál meg is mutatkozott. A Lélek a Fiú bizonysága, és a Fiú egyetlen pillanatig sem volt a Lélek nélkül. Az Úr Jézus gyakran említi az Atyát és a Szent Lelket, egyrészt az Atya és a Lélek iránti végtelen szeretetéből – a szeretet pedig a magáét mindig másoknak tulajdonítja –, másrészt pedig tanulságul a kevély embereknek, hogy ne önmagukat helyezzék előtérbe, hanem adják meg a tiszteletet másoknak, a magukkal egyenlőknek.

Minden egyebet, amit ez a csodálatos prófécia kimond, az Úr szó szerint beteljesített az Ő csodálatos működésével. Ő főként azért jött, hogy hirdesse Isten irgalmát az embereknek, de ugyanakkor a Félelmetes Ítéletet is azoknak, akik ezt az irgalmat megvetik és elutasítják. Ez Ézsaiásnak, Ámósz fiának, Isten prófétájának, az igaz próféténak a látomása.

Hajoljunk meg, testvéreim, Ézsaiás előtt, akinek istenihlette ajkai megjövendölték a Megváltót és a mi üdvösségünket, és ne szűnjünk meg imádni a mi csodálatos Megváltónkat, az Úr Jézus Krisztust. Előtted hajlunk meg, Urunk és Üdvözítőnk, és Néked adunk hálát a mi üdvösségünk bölcs elrendezéséért. Dicsőség és hála Néked mindörökké. Ámin.